

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KOCZAŁA

ZMIANA STUDIUM 2012
TEKST JEDNOLITY
ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XXIV/139/12 RADY GMINY KOCZAŁA
Z DNIA 28 GRUDNIA 2012 R

SPORZĄDZAJĄCY:
WÓJT GMINY KOCZAŁA
mgr EUGENIUSZ DMYTRYSZYN

ZESPÓŁ AUTORSKI PROJEKTU ZMIANY STUDIUM:
mgr inż. arch. TADEUSZ CIEMNOCZOŁOWSKI
(główny projektant, członek izby urbanistów)
inż. GRAŻYNA KUBICZ
mgr inż. MAŁGORZATA SZADKOWSKA-IZYDOREK
mgr inż. GRAŻYNA KOCHANOWICZ
BARBARA MAZURKIEWICZ
2012

PIERWOTNA WERSJA STUDIUM
PROJEKT OPRACOWANY PRZEZ ZESPÓŁ JELENIOGÓRSKIEGO BIURA
PLANOWANIA I PROJEKTOWANIA
POD KIERUNKIEM mgr inż. arch. JANUSZA KORZENIA
UCHWAŁA NR III/22/02 RADY GMINY KOCZAŁA Z DNIA 30 GRUDNIA 2002 R.

ZMIANA
PROJEKT OPRACOWANY PRZEZ ZESPÓŁ AUTORSKI
POD KIERUNKIEM mgr inż. arch. TADEUSZA CIEMNOCZOŁOWSKIEGO
UCHWAŁA NR XLIII/266/2006 RADY GMINY KOCZAŁA Z DNIA 29 MAJA 2006 R.

ZMIANA
PROJEKT OPRACOWANY PRZEZ ZESPÓŁ
AUTORSKIEJ PRACOWNI PROJEKTOWEJ FORUM POD KIERUNKIEM
mgr inż. arch. WITOLDA SIKORSKIEGO
UCHWAŁA NR XLV/275/2006 RADY GMINY KOCZAŁA Z DNIA 10 SIERPNIA 2006 R.

ZMIANA
PROJEKT OPRACOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROJEKTOWO-DORADCZEGO BIURA
ARCHITEKTONICZNO-URBANISTYCZNEGO
POD KIERUNKIEM mgr inż. arch. TADEUSZA KREPSKIEGO
UCHWAŁA NR XIII/89/07/2006 RADY GMINY KOCZAŁA Z DNIA 28 GRUDNIA 2007 R.

SPIS TREŚCI

Wstęp	str. 3
Wprowadzenie	str. 4
 CZĘŚĆ I.	
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
1. Położenie i charakterystyka otoczenia	str. 6
2. Podstawowe dane o gminie	str. 6
3. Charakterystyka sporządzonych planów zagospodarowania przestrzennego	
3.1. Plan zagospodarowania przestrzennego gminy Koczała	str. 7
3.2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego okolic jeziora Dymno	str. 9
3.3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu wsi Zapadłe	str. 10
3.4. Pozostałe plany	str. 10
3.5. Zestawienie planów obowiązujących	str. 11
5. Rekomendacje z gminnej strategii rozwoju	str. 11
6. Rekomendacje ze strategii rozwoju województwa pomorskiego	str. 12
7. Rekomendacje z planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego	str. 14
7a. Rekomendacje z innych strategicznych dokumentów województwa pomorskiego	str. 19
8. Rekomendacje z Nowej Karty Ateńskiej	str. 21
9. Uwarunkowania ochrony środowiska przyrodniczego	
9.1. Położenie geograficzne	str. 23
9.2. Geologia, geomorfologia i gleby	str. 23
9.3. Hydrologia	str. 23
9.4. Klimat	str. 24
9.5. Świat roślinny, lasy i tereny zieleni	str. 25
9.6. Chronione gatunki fauny	str. 25
9.7. System ochrony przyrody	str. 25
9.8. Zagrożenia środowiska przyrodniczego	str. 32
10. Uwarunkowania ochrony środowiska kulturowego	
10.1. Rys historyczny rozwoju struktury przestrzennej gminy	str. 32
10.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego	str. 33
10.3. Zestawienie wartości kulturowych gminy	str. 34
10.4. Zestawienie obiektów architektury i budownictwa	str. 36
10.5. Zasoby i waloryzacja archeologicznego dziedzictwa kulturowego	str. 38
10.6. Zestawienie wartości kulturowych miejscowości (katalog miejscowości)	str. 42
10.7. Stan i funkcjonowanie środowiska kulturowego	str. 48
11. Uwarunkowania demograficzno – społeczne i system obsługi mieszkańców	str. 48
12. Układ osadniczy i warunki zamieszkiwania	str. 50
13. Uwarunkowania związane z rozwojem struktury produkcyjno – usługowej	
13.1. Uwarunkowania rozwoju produkcji i usług	str. 54
13.2. Uwarunkowania rozwoju produkcji rolnej	str. 55
13.3. Uwarunkowania rozwoju produkcji leśnej	str. 56
13.4. Uwarunkowania rozwoju rekreacji i turystyki	str. 57
14. Uwarunkowania rozbudowy układu komunikacji	str. 58
15. Uwarunkowania rozbudowy sieci i urządzeń infrastruktury technicznej	
14.1. Zaopatrzenie w wodę	str. 59
14.2. Odprowadzenie i unieszkodliwienie ścieków	str. 59
14.3. Ciepłownictwo i gazownictwo	str. 59
14.4. Elektroenergetyka	str. 60
14.5. Telekomunikacja	str. 60
14.6. Gospodarka odpadami	str. 60
16. Synteza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego – identyfikacja głównych problemów rozwoju przestrzennego gminy	str. 61

CZĘŚĆ II.**KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

1. Cele rozwoju przestrzennego	str. 63
2. Modelowe zasady rozwoju przestrzennego gminy	
2.1. Zasady rozwoju przestrzennego miejscowości Koczała	str. 63
2.2. Zasady rozwoju przestrzennego terenów gminy	str. 66
3. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego	str. 66
4. Kierunki ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu	
4.1. Cele i zadania ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu	str. 68
4.2. Kierunki ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu	str. 69
4.3. Ochrona środowiska archeologicznego	str. 69
5. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz strefowania terenów gminy	
5.1. Kierunki rozwoju układu przestrzennego gminy	str. 71
5.2. Kierunki rozwoju terenów produkcji i usług	str. 73
5.3. Kierunki rozwoju produkcji rolnej	str. 73
5.4. Kierunki rozwoju produkcji leśnej	str. 74
5.5. Kierunki rozwoju rekreacji i turystyki	str. 74
5.6. Kierunki rozwoju i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego	str. 76
6. Kierunki modernizacji i rozbudowy układu komunikacji	str. 77
7. Kierunki modernizacji i rozbudowy układu sieci i urządzeń infrastruktury technicznej	str. 77
8. Kierunki przeciwdziałania zagrożeniom powodziowym	str. 80
9. Zasady prowadzenia polityki przestrzennej	str. 80
10. Zasady interpretacji wskazań i postanowień studium	str. 83

CZĘŚĆ GRAFICZNA

Rysunek studium w skali 1:20.000

Rysunki dołączone do tekstu studium (w skali zbliżonej do 1:100.000):

- **ochrona przyrody**
- **lasy i zalesianie**
- **zasoby dóbr kultury**
- **plany miejscowe obowiązujące**
- **kierunki zmian w strukturze przestrzennej**
- **turystyka i wypoczynek**
- **drogi publiczne**
- **infrastruktura techniczna I.**
- **infrastruktura techniczna II.**

WSTĘP

Uchwalone przez Radę Gminy w 2002 r. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Koczała było trzykrotnie zmieniane; ostateczna wersja w ujednoliconej formie pochodzi z 2007 r. i przyjęte zostało uchwałą nr XIII/89/07 Rady Gminy Koczała z dnia 28 grudnia 2007 r.

Wymagania dotychczasowego rozwoju gminy sprawiły, że pierwotna wersja studium wymagała kolejnych zmian, dokonanych nie ze względów na przyjęte założenia strategiczne i główne kierunki rozwoju, które nie zmieniły się w istotnym stopniu, lecz z powodu konieczności dokonania uzupełnień i zmian w rozwiązaniach szczegółowych.

Obecna zmiana związana jest z doraźną potrzebą umożliwienia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Okolic Jeziora Dymno (w związku z uchwałami o przystąpieniu do zmiany studium i do zmiany planu), ale dokonywana jest przede wszystkim ze względu na potrzebę dostosowania studium do aktualnego stanu prawnego, aktualnych dokumentów strategicznych województwa i zaistnienie nowych uwarunkowań, szczególnie w zakresie ochrony przyrody.

Wprowadzane zmiany są zasadniczo zgodne ze strategią sformułowaną w pierwotnej wersji, są jej rozwinięciem i uzupełnieniem, więc pozostawiona została w dalszym ciągu forma uzupełnień treści tekstu studium. Nowej redakcji wymagał natomiast graficzny sposób przedstawienia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, ze względu na nowe elementy uwarunkowań, jak obszary Natura 2000 oraz płą i pasy ekologiczne, a także elementy kierunków, jak granice zalesień i lokalizacje elektrowni wiatrowych.

W redakcji tekstu studium dla czytelności zrezygnowano z różnicowania pisowni pierwotnej wersji i oznaczania poprzednich zmian, zaznaczone są natomiast obecnie wprowadzane zmiany i uzupełnienia pogrubioną kursywą. Fragmenty pierwotnego tekstu które całkowicie straciły aktualność zostały oznaczone przekreśleniem; w całości zostały natomiast wymienione rekomendacje z wojewódzkich dokumentów strategicznych.

Studium zostało uzupełnione o wykonane od podstaw opracowanie ekofizjograficzne, a do zmiany studium wykonana została prognoza oddziaływania na środowisko.

Załącznikami do uchwały uchwalającej studium są: tekst studium, składający się z cz. I Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego i cz. II Kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz rysunek studium wykonany w skali 1:20.000.

WPROWADZENIE

1. Długofalowe planowanie rozwoju ma szczególne znaczenie dla ukierunkowania bieżącej działalności samorządów gminnych. Wspólnym mianownikiem dla rozwiązywania problemów społecznych i gospodarczych w tej sferze jest właściwe wykorzystanie zasobów przestrzeni gmin. Rozwój równoważący sferę środowiskową, społeczną i gospodarczą, odbywający się bez degradacji środowiska, to jedyny możliwy i najbardziej obiecujący kierunek wspólnych działań. Kierunek przemian nie prowadzący do krótkotrwałego dobrobytu kosztem degradacji środowiska, przyjazny środowisku i ludziom spełnia rozwój zrównoważony – podstawa dla przyjętych w studium rozwiązań przestrzennych.

2. Ukierunkowaniu rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego Gminy Koczała służą dwa dokumenty, stanowiące podstawowe elementy gminnego planowania strategicznego:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, integrujące priorytety ekologiczne, społeczne i gospodarcze z ładem przestrzennym;
- strategia rozwoju, określająca podstawowe cele strategiczne rozwoju gminy oraz plan działań, mających służyć wdrożeniu strategii.

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym dokumentem planistycznym, służącym określeniu polityki przestrzennej gminy, sporządzonym dla całego ich obszaru na podstawie przepisów ustawy z 27 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Studium zawiera syntetyczny zestaw podstawowych informacji na temat stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego, zagospodarowania przestrzennego, a także funkcjonowania jej systemów komunikacyjnych i uzbrojenia technicznego. Jest ono podstawowym źródłem informacji koordynacyjnych dla opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przygotowania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planu miejscowego. Zgromadzony w studium zasób informacji może być wykorzystywany także dla sporządzania programów gospodarczych i inwestycyjnych, promocji oraz opracowania ofert inwestycyjnych dla tych, którzy zechcą czynnie uczestniczyć w rozwoju gospodarczym gminy.

4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. W studium uwzględnia się zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy (art. 9 ust. 2 ustawy), a także uwarunkowania (art. 9 ust. 3 ustawy) wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;

- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W studium ustala się w szczególności (art. 10 ust. 2 Ustawy):

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

CZĘŚĆ I.

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. POŁOŻENIE I CHARAKTERYSTYKA OTOCZENIA GMINY

1. Gmina Koczała leży w południowo-zachodniej części Województwa Pomorskiego, na terenie Powiatu Człuchowskiego. Koczała sąsiaduje z gminami: Miastko, Biały Bór, Przechlewo, Lipnica oraz Rzeczenica. Z geograficznego punktu widzenia, zgodnie z fizykogeograficznym podziałem Polski J. Kondrackiego, gmina zajmuje tereny makroregionu Pojezierza Południowopomorskiego, na pograniczu mezoregionów: Pojezierze Krajeńskie (w zachodniej części), Bory Tucholskie (w wschodniej części) oraz Pojezierze Bytowskiego (w północnej części).

2. Przez obszar gminy nie przebiega żadna droga krajowa ani wojewódzka, jej obszar znajduje się jednak w pobliżu skrzyżowania ważnych szlaków komunikacyjnych o krajowym znaczeniu. Na zachód od terenów gminy, w miejscowościach Biały Bór, Miastko i Szczecinek spotykają się drogi krajowe Nr 11, Nr 21 oraz Nr 23. Tereny gminy w przeważającej części pokryte są lasami, zajmują one 69,2% jej powierzchni, stanowiąc bardzo ważny element lokalnego krajobrazu oraz obok rolnictwa, podstawę utrzymania wielu jej mieszkańców.

2. PODSTAWOWE DANE O GMINIE

Podstawowe dane statystyczne dotyczące gminy przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Cecha	Dane dla gminy	
		2002 r.	2011 r. *
1	Powierzchnia gminy w ha	22 241	22 241
2	Liczba sołectw	7	7
3	Liczba miejscowości	29	29
4	Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania	3629	3665
5	Przyrost naturalny - osób	11	15
6	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	995	671
7	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	2166	2277
8	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	468	475
9	Pracujący ogółem	408	408
10	Liczba kobiet pracujących	147	162
11	Liczba ludności w mieszkaniach	3622	3426
12	Ilość mieszkań	1062	1142
13	Ilość izb	4070	4598
14	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	70255	82200
15	Średnia powierzchnia mieszkania m ²	66,1	71,9
16	Ilość przedszkoli	1	1
17	Ilość miejsc w przedszkolach	75	75
18	Ilość szkół podstawowych	1	1

19	Ilość uczniów w szkołach podstawowych	353	196
20	Ilość gimnazjów	1	1
21	Ilość uczniów w gimnazjach	151	125
30	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej w km	15,5	42,2
31	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km	8,0	44,1
32	Ilość jednostek zarejestrowanych w systemie REGON	183	227
33	Ilość osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	**	163

** informacja statystyczna: źródło – Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego 2009r., Urząd Statystyczny w Gdańsku 2010 r. i informacje własne Urzędu Gminy w Koczale z 2011 r. Informacja dla roku 2002 przeniesiona z wcześniejszego opracowania.*

*** brak informacji*

3. CHARAKTERYSTYKA SPORZĄDZONYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.1. Plan zagospodarowania przestrzennego gminy Koczała (plan stracił ważność w 2003 r., jednak zachowano informację o nim, ponieważ jego rozwiązania rzutowały w dużym stopniu na rozwiązania studium)

1. Zasady rozwoju przestrzennego obszaru całej gminy określa plan zagospodarowania przestrzennego, zatwierdzony uchwałą Nr 44 z dnia 28 lutego 1980 r. Gminnej Rady Narodowej w Koczale. Został sporządzony przez zespół autorski w składzie: B. Jaskóła, B. Nawrot Kołodziejczyk, Z. Czyżewski, B. Trębski, J. Dwojak, S. Sokołowski, J. Urban. Jego zapisy dotyczą przede wszystkim określenia:

- podstawowych funkcji oraz hierarchii ośrodków osadniczych gminy;
- zasad rozwoju systemu obsługi mieszkańców;
- funkcji oraz przeznaczenia poszczególnych terenów;
- ustaleń dla zapewnienia odpowiednich warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców gminy;
- rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki;
- rozwoju systemu komunikacji i sieci infrastruktury technicznej;
- określenia zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.

2. Integralnymi częściami planu jest tekst oraz komplet rysunków. Część ogólna tekstu planu zawiera opis strefowania obszaru gminy, ustalenia z zakresu ochrony środowiska, krajobrazu, zagadnień społecznych, ustalenia z zakresu inżynierii i infrastruktury technicznej, w tym: rozwoju komunikacji, zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków, energetyki, telekomunikacji, zaopatrzenia w gaz. Część szczegółowa tekstu planu zawiera ustalenia dotyczące podstawowych funkcji, przeznaczenia oraz zasad kształtowania zabudowy w obrębie poszczególnych terenów.

3. W części ogólnej plan określa jako podstawową funkcję gminy rolnictwo. Leśnictwo i rekreacja mają być w jego zapisach funkcjami uzupełniającymi. Ośrodek gminny - Koczała ma być miejscem rozwoju zabudowy mieszkalnej, urządzeń obsługi ludności, obiektów i urządzeń obsługi wiodących funkcji gminy oraz urządzeń rekreacji i wypoczynku. Ośrodkiem pomocniczym w stosunku do Koczały ma być Bielsko, z ulokowanymi tam: zabudową mieszkaniową, obiektami obsługi ludności oraz gospodarki leśnej i przemysłu drzewnego. Pozostałe ośrodki osadnicze terenu gminy, określane jako ośrodki elementarne mają być, obok funkcji mieszkalnej i podstawowych usług, miejscem rozwoju obiektów produkcji zwierzęcej, rolnictwa i leśnictwa.

4. W sferze rozbudowy układu komunikacyjnego i sieci uzbrojenia technicznego plan zakłada:
utrzymanie linii kolejowej Miastko- Człuchów;
utrzymanie zasadniczego układu sieci drogowej gminy;
modernizację elementów sieci drogowej z dostosowaniem ich standardów technicznych do obowiązujących parametrów, z podziałem na drogi rolnicze, leśne oraz turystyczne;
wyposażenie w sieć wodociagową wszystkich miejscowości w gminie;

budowę systemów oczyszczania ścieków komunalnych w ośrodkach gminnym i pomocniczym: Koczałe oraz Bielsku;
budowę oczyszczalni ścieków przemysłowych w ośrodkach produkcji zwierzęcej z możliwością rolniczego wykorzystania gnojowicy;
budowę lokalnej sieci ciepłowniczej w ośrodku gminnym - Koczałe, w pozostałych miejscowościach korzystanie z indywidualnych systemów ogrzewania;
zaopatrzenie w gaz dla potrzeb użytkowych w oparciu o ciśnieniowe zbiorniki gazu płynnego;
budowę linii głównego zasilania gminy na poziomie średniego napięcia w oparciu o stację transformatorową 110/15 kV usytuowaną w Miastku oraz stację rozdzielczą średniego napięcia w Koczałe;
budowę trzech central telefonicznych w miejscowościach Starzno, Bielsko i Pietrzykowo, wymianę centrali w Koczałe oraz rozbudowę sieci telekomunikacyjnej na całym terenie gminy;
dla potrzeb gospodarki odpadami korzystanie z trzech lokalnych, gminnych składowisk odpadów stałych.

5. Wśród zapisów ogólnych planu znajdują się również ustalenia z zakresu ochrony środowiska, określające:

obszary, na których dla potrzeb ochrony przyrody ogranicza się do minimum działalność gospodarczą (tereny rezerwatu przyrody nad jeziorem „Cęgi Małe” oraz tereny lasów ochronnych);
obszary częściowo chronione, na które składają się: strefa chronionego krajobrazu, tereny parku wiejskiego oraz grunty rolne IV klasy bonitacyjnej.

6. Ustalenia szczegółowe planu zapisane zostały oddzielnie dla każdej z jednostek strukturalnych, są to:

- jednostka strukturalna „A”- Pietrzykowo;
- jednostka strukturalna „B”- Trzynieć;
- jednostka strukturalna „C”- Starzno;
- jednostka strukturalna „D”- Łękinia;
- jednostka strukturalna „E”- Koczała - tereny zainwestowane miejscowości;
- jednostka strukturalna „F”- Koczała - tereny obrębu geodezyjnego;
- jednostka strukturalna „G”- Załęże;
- jednostka strukturalna „H”- Bielsko.

7. Ustalenia szczegółowe dla każdej z jednostek obejmują krótką charakterystykę każdej z nich, ze wskazaniem dominujących funkcji na ich terenach, oraz serii wskazań, dotyczących ich rozwoju.

8. Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu przestrzennym z dnia 12 lipca 1984 r. plan zagospodarowania przestrzennego gminy Koczała został poddany w 1998 r. ocenie aktualności zawartych w nim ustaleń. Zakres aktualizacji planu dotyczy przede wszystkim:

- przeglądu zamierzeń urzędów, instytucji oraz przedsiębiorstw działających na terenie gminy;
- zmienionych wpływem czasu uwarunkowań rozwoju osadnictwa, rolnictwa, leśnictwa i gospodarki rybackiej, turystyki i wypoczynku, komunikacji i sieci uzbrojenia technicznego;
- nowych uwarunkowań ochrony i kształtowania środowiska, a w szczególności stanu wód, stref ochrony wód otwartych, stref ciszy, ochrony obszarów źródliskowych rzeki Rudy oraz utworzenia rezerwatu „Cęgi Małe”.

9. Ocena aktualności planu zagospodarowania przestrzennego gminy Koczała utrzymuje dominującą rolę rolnictwa, jako głównej funkcji gminy, w podziale na sektory: społeczny i prywatny. Ocena ta zakładała systematyczny wzrost powierzchni rolnej w sektorze społecznym oraz ustępowanie własności prywatnej w tej dziedzinie gospodarki. Dokument ten jest odzwierciedleniem zmian, jakie zaszły w wielu dziedzinach od czasu uchwalenia planu zagospodarowania do momentu przeprowadzenia oceny jego aktualności. Zmiany te zachodziły w następujących sferach działalności związanych z rozwojem rolnictwa:

- struktury i stanu władania gruntów;
- potrzeb przeprowadzania melioracji;
- powierzchni i struktury zasiewów;
- produkcji zwierzęcej i gospodarki rybackiej;
- technicznej obsługi rolnictwa.

10. Opisane wyżej dokumenty, ze względu na poważne zmiany ustrojowe i gospodarcze, jakie miały miejsce w ostatnich latach, straciły bardzo na swej aktualności. Mimo iż są podstawą do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, nie mogą być często w tym celu skutecznie wykorzystane, ze względu na ogólności zapisów dotyczących standardów i zasad kształtowania zabudowy, w szczególności mieszkalnej. Duży nacisk kładziony przez autorów tych opracowań na rolnictwo jako wiodącą funkcję gminy stracił na znaczeniu po upadku Państwowych Gospodarstw Rolnych działających na terenie gminy. Zjawisko to wywołało znaczące zmiany ekonomiczne, własnościowe oraz społeczne, których głównym skutkiem jest większe niż kiedyś znaczenie rozwoju produkcji i usług (w szczególności usług związanych z obsługą ruchu turystycznego) oraz większą presją prywatnych inwestorów na zabudowywanie nowych terenów w otoczeniu miejscowości.

3.2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego okolic jeziora Dymno

1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego okolic jeziora Dymno został sporządzony w 2000 r. przez zespół autorski pod kierunkiem Tadeusza Ciemnoczołowskiego, w składzie: Bożena Kotowicz, Henryka Wojcieszek, Mirosława Hałuzo, Edward Rybczyński, Barbara Brokos. Plan został zatwierdzony uchwałą Nr XXVII/170/01 Rady Gminy w Koczale z dnia 31 sierpnia 2000 r. Jego celem było ustalenie przeznaczenia oraz zasad i form zagospodarowania terenów turystyki, rekreacji i wypoczynku, położonych wokół jeziora Dymno, przy założeniu maksymalnego zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych tego obszaru.

2. Plan składa się z opisu oraz uchwały, będącej zasadniczą jego częścią wraz z załącznikiem graficznym, dla trzech jednostek: A, B i C. Tekst uchwały składa się z następujących części:

- przepisów ogólnych;
- ogólnych zasad zagospodarowania terenów oraz kształtowania zabudowy;
- ustaleń w zakresie inżynierii środowiska;
- ustaleń w zakresie elektroenergetyki i telekomunikacji;
- ustaleń w zakresie ochrony archeologicznego środowiska kulturowego;
- ustaleń w zakresie komunikacji;
- ustaleń w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- ustaleń w zakresie ochrony cywilnej;
- ustaleń szczegółowych dla poszczególnych terenów objętych ustaleniami planu.

3. Do ważniejszych zasad zagospodarowania terenu w ustaleniach planu należą:

- ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez osłanianie zielenią wysoką wszystkich nowych form zagospodarowania terenu, w szczególności zabudowy tak, by z każdego miejsca na brzegu jeziora uzyskać widok wyłącznie na wodę i tereny zieleni oraz pól uprawnych;
- pozostawienie publicznie dostępnego pasa brzegu jeziora o szerokości co najmniej 10 m, z zakazem przerywania go ogrodzeniami;
- dla całego obszaru plan ustala zakaz lokalizacji inwestycji uznanych za szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi, oraz dla części obszaru zakaz lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska.

4. Do ważniejszych zasad kształtowania zabudowy w ustaleniach planu należą:

- usytuowanie budynków według wskazanych linii zabudowy, z określeniem długości ścian i wysokości kondygnacji;
- utrzymanie wysokości zabudowy nie przekraczającej wysokości dwóch kondygnacji: parteru i poddasza użytkowego;
- sytuowanie posadzki parteru na określonej wysokości;
- ustalenia dotyczące nachylenia połaci dachowych oraz rodzajów materiałów służących do ich pokrycia.

5. W zakresie inżynierii środowiska oraz rozwoju urządzeń i sieci uzbrojenia technicznego plan ustala:

- zaopatrzenie w wodę terenów jednostek A i C z wiejskiego ujęcia wody w Koczale i jednostki B z ujęcia lokalnego, położonego nad jeziorem Dymno;
- objęcie całego obszaru obowiązkiem przyłączenia do kanalizacji sanitarnej, z odprowadzeniem do oczyszczalni ścieków w Koczale;

- wykorzystanie ekologicznych paliw do ogrzewania nowopowstałych budowli, za pośrednictwem indywidualnych źródeł ogrzewania;
- wywóz nieczystości stałych na gminne składowisko odpadów;
- ustalenie dopuszczalnych norm hałasu, oraz wprowadzenie zakazu prowadzenia wszelkich działalności wywołujących promieniowanie niejonizujące oraz wibracje mogące stwarzać zagrożenie dla ludzi;
- zaopatrzenie w energię elektryczną za pośrednictwem trzech stacji transformatorowych, umiejscowionych na terenie objętym planem;
- wyposażenie całego obszaru w sieć telefoniczną.

6. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego okolic jeziora Dymno, sporządzony w myśl zapisów obowiązującej ustawy z dnia 4 lipca 1994 r o zagospodarowaniu przestrzennym jest w pełni wartościowym, aktualnym i wyczerpującym merytorycznie dokumentem, będącym podstawą do wydawania przez **starostwo powiatowe pozwoleń na budowę** dla planowanych inwestycji związanych w rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Jednym z podstawowych atutów tego dokumentu jest ujęcie a jego zapisach zasad ochrony lokalnego krajobrazu, i wynikających z tego warunków kształtowania zabudowy.

3.3. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu wsi Zapadłe

1. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu wsi Zapadłe został sporządzony w 1996 r. przez zespół autorski pod kierunkiem mgr inż. arch. Lesława Gajdy. Plan został zatwierdzony uchwałą Nr XIX/124/96 Rady Gminy w Koczale z dnia 21 Grudnia 1996 r. Jego celem było ustalenie przeznaczenia oraz zasad i form zagospodarowania terenów turystyki, rekreacji i wypoczynku, położonych na terenach wsie Zapadłe w bezpośrednim otoczeniu jeziora Cietrzewie.

2. Plan składa się z uchwały, będącej zasadniczą jego częścią oraz z załącznika graficznego. Tekst uchwały składa się z następujących części:

przepisów ogólnych;

- ustaleń w zakresie zapisu rysunku planu;
- ustaleń w zakresie ogólnych kształtowania krajobrazu i ochrony środowiska;
- ustaleń w zakresie zagospodarowania terenów publicznych;
- ustaleń w zakresie podziału terenu na działki budowlane;
- ustaleń w zakresie komunikacji;
- ustaleń w zakresie uzbrojenia technicznego;
- ustaleń w zakresie obrony cywilnej;
- ustaleń szczegółowych dla poszczególnych terenów objętych ustaleniami planu.

3. Do ważniejszych ustaleń ujętych w zapisach planu należą:

- ograniczenie wysokości nowo powstałych obiektów do 1,5 kondygnacji;
- wymóg nawiązania formą architektoniczną obiektów do tradycyjnych form regionalnych;
- ustalenie kąta nachylenia połaci dachowych na 25-65 stopni;
- zakaz stosowania dachów asymetrycznych;
- wymóg zachowania zastanej zieleni wysokiej przy wznoszeniu nowych obiektów;
- wymóg budowy ujęcia wody oraz zbiorczej oczyszczalni ścieków bytowych;

1. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego **terenu wsi Zapadłe**, sporządzony w myśl zapisów obowiązującej ustawy z dnia 4 lipca 1994 r o zagospodarowaniu przestrzennym jest obowiązującym dokumentem będącym podstawą do wydawania przez **starostwo powiatowe pozwoleń na budowę** dla planowanych inwestycji związanych w rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej.

3.4. Ponadto zostały uchwalone następujące plany:

- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu usług sakralnych w Bielsku obejmujący niewielki teren (działkę nr 86) we wsi Bielsko, sporządzony dla umożliwienia adaptacji remizy strażackiej na mały kościół filialny parafii rzymsko-katolickiej;**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod zalesienia położonych na obszarze gminy Koczała obejmujący 88 obszarów-terenów rozmieszczonych w granicach gminy, przeznaczonych do zalesienia;**

- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego STARZNO-LETNISKÓ, obejmujący obszar o powierzchni ok. 20 ha położony przy granicy z gminą Miastko, w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Źródłowy obszar rzeki Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka” nad Jeziorem Głębokim (Wielkim Pietrzykowskim); planowane zagospodarowanie obejmuje zamierzenie inwestycyjne, polegające na zorganizowanej budowie letniska, które tworzą zespoły działek zabudowy rekreacji indywidualnej, wielofunkcyjny obiekt usługowy, związany z obsługą letniska i obiekty urządzeń rekreacji wodnej;**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Koczała, obejmujący obszar w zasięgu istniejącego i planowanego w najbliższej perspektywie zagospodarowania związanego z zabudową wsi;**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów po byłym lotnisku wojskowym położonych w obrębie Łękinia, przeznaczający te tereny na działalność gospodarczą nierolniczą i leśną.**

3.5. Zestawienie obowiązujących planów miejscowych:

- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Zapadłe – gm. Koczała, woj. Słupskie – uchwała nr XIX/124/96 Rady Gminy w Koczale z dnia 21 grudnia 1996r. (ogłoszony Dz. Urz. Woj. Słupskiego z dnia 31 stycznia 1997r. Nr 4, poz. 24)**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego okolic Jeziora Dymno – uchwała nr XXVII/170/2001 Rady Gminy Koczała z dnia 31 sierpnia 2001r. (ogłoszony Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 02.11.2001r. Nr 84, poz. 1070)**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu usług sakralnych w Bielsku – uchwała nr XXVIII/178/2001 Rady Gminy w Koczale z dnia 01 października 2001r. (ogłoszony Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 09.01.2002r. Nr 2, poz. 31)**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów pod zalesienia położonych na obszarze Gminy Koczała – uchwała nr XXXII/200/05 Rady Gminy Koczała z dnia 30 maja 2005r. (ogłoszony Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 26.09.2005r. Nr 90, poz. 1854)**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego STARZNO-LETNISKÓ – uchwała nr XLV/276/2006 Rady Gminy Koczała z dnia 10 sierpnia 2006r. (ogłoszony – Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 01.02.2007r. Nr 25, poz. 544)**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Koczała – uchwała nr XLV/274/2006 Rady Gminy Koczała z dnia 10 sierpnia 2006 r. (ogłoszony Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 31 maja 2007r. Nr 103, poz. 1652)**
- **miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów po byłym lotnisku wojskowym położonych w obrębie Łękinia, gm. Koczała – uchwała nr XIII/90/07 Rady Gminy Koczała z dnia 28 grudnia 2007r. (ogłoszony Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z dnia 05.06.2008r. Nr 47, poz. 1340)**

5. REKOMENDACJE Z GMINNEJ STRATEGII ROZWOJU

Gmina dysponuje strategią rozwoju na lata 2006-2015, przyjętą Uchwałą Nr XLVII/ 283/06 Rady Gminy w Koczale z dnia 29 września 2006 r.

Strategia zawiera diagnozę stanu zagospodarowania i zasobów gminy, określenie celów strategicznych jej rozwoju, jak również zbiór zadań.

Opracowanie strategii poprzedzono analizą stanu gminy, uwzględniającą jej położenie w otoczeniu, zasoby środowiska przyrodniczego, stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz stan obiektów i sieci infrastruktury technicznej, społecznej.

Generalny niosek z przeprowadzonej analizy (SWOT) sformułowano następująco:

***„Gmina Koczała jest gminą o charakterze rolniczo-leśnym i turystycznym z lokalnymi ośrodkami usługowymi. Leży ona w strefie peryferyjnej województwa pomorskiego na obszarze stagnacji gospodarczej i strukturalnego bezrobocia a jednocześnie na obszarze podwyższonej wrażliwości ze względu na zlewnię rzeki Brdy. Rozwój gminy powinien zmierzać w kierunku zatrzymania regresu społeczno-gospodarczego poprzez zwiększanie liczby miejsc pracy szczególnie w oparciu o wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe (turystyka i rekreacja, gospodarka leśna i rolnictwo). Stworzenie warunków atrakcyjnej pracy i odpowiedniego standardu życia powinno zatrzymać odpływ ludności przedsiębiorczej i dobrze wykształconej oraz ustabilizować sieć osadniczą i zrównoważyć strukturę demograficzną. Należy dążyć do poprawy stanu infrastruktury technicznej i dostępności komunikacyjnej.*”**

Wizja:

„Gmina Koczała to gmina o nieskażonym środowisku, bezpieczna i gwarantująca wszystkim mieszkańcom szansę rozwoju i wysoką jakość życia, przyjazna turystom i inwestorom”.

Misja:

„Misją gminy Koczała jest zapewnienie jej mieszkańcom dogodnych warunków życia poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki społeczno-gospodarczej przy zachowaniu lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych oraz kreowanie klimatu sprzyjającego inwestycjom zwiększającym liczbę miejsc pracy”.

Cele strategiczne:

„Poprawa dostępności komunikacyjnej, ochrona zasobów środowiska naturalnego i walorów krajobrazowo-przestrzennych, rozwój turystyki w oparciu o walory środowiska przyrodniczego i kulturowego, tworzenie warunków dla zwiększania ilości miejsc pracy, rozwój edukacji, kultury i sportu oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”.

Cele strategiczne rozwinięte są przez wskazaniem celów szczegółowych, którymi są, odpowiednio:

- ***wspieranie działań w zakresie budowy i modernizacji dróg powiatowych, modernizacja dróg gminnych, modernizacja obiektów mostowych, poprawa warunków bezpieczeństwa transportu zbiorowego,***
- ***rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, rozwój infrastruktury energetycznej, podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, ochrona gleb, prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami,***
- ***rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej i turystycznej, tworzenie markowych produktów turystycznych, rozwój turystyki wiejskiej, promocja gminy jako atrakcyjnego miejsca dla turystyki i wypoczynku,***
- ***promocja gospodarcza gminy, wsparcie lokalnych podmiotów gospodarczych,***
- ***rozwój infrastruktury edukacyjnej, rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, rozwój infrastruktury kulturalnej, aktywizacja kulturalno-sportowa mieszkańców gminy,***
- ***przeciwdziałanie bezrobociu, przeciwdziałanie patologiom społecznym, rozwój budownictwa socjalnego, likwidacja barier architektonicznych w miejscach publicznych.***

Obok studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, strategia jest podstawowym dokumentem planowania strategicznego gminy, służącym w szczególności koordynacji działań służących poszukiwaniu pomocy zewnętrznej dla realizacji głównych założeń rozwojowych gminy.

6. REKOMENDACJE ZE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

W Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 przyjętej Uchwałą nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 roku sformułowano następującą wizję dla województwa:

Pomorskie w roku 2020 to region:

- *trwałego wzrostu, w którym uruchamiane i wykorzystywane są zróżnicowane potencjały terytorialne dla wzmocnienia i równoważenia procesów rozwojowych;*
- *o unikatowej pozycji, dzięki aktywności społeczeństwa obywatelskiego, silnemu kapitałowi społecznemu i intelektualnemu, racjonalnemu zarządzaniu zasobami środowiska, gospodarczemu wykorzystaniu potencjału morza oraz inteligentnym sieciami infrastrukturalnym i powszechnemu stosowaniu technologii ekoefektywnych;*
- *będący liderem pozytywnych zmian społecznych i gospodarczych w Polsce i w obszarze Południowego Bałtyku.*

Strategia wskazuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one konkretyzowane przez 10 celów operacyjnych oraz 35 kierunków działań.

Cel strategiczny nowoczesna gospodarka skonkretyzowano przez następujące cele operacyjne i kierunki działań:

1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw

- *Upowszechnianie innowacji w przedsiębiorstwach i transfer wiedzy do gospodarki*
- *Wsparcie inicjatyw klastrowych i przedsięwzięć realizowanych przez klastry*
- *Wsparcie ekspansji zagranicznej przedsiębiorstw*
- *Pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych*
- *Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowego internetu, w tym sieci o bardzo wysokiej przepustowości*

2. Umiejdzynarodowienie uczelni wyższych i eksport usług edukacyjnych

- *Współpraca międzyuczelniana w ramach regionu*
- *Współpraca uczelni wyższych i pracodawców dla poprawy jakości kształcenia*
- *Wsparcie subregionalnych ośrodków szkolnictwa zawodowego*

3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna

- *Rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych*
- *Stworzenie rozpoznawalnej, wysokiej jakości oferty kulturalnej*

Cel strategiczny aktywni mieszkańcy skonkretyzowano przez następujące cele operacyjne i kierunki działań:

1. Wysoki poziom zatrudnienia

- *Aktywizacja biernych zawodowo i bezrobotnych*
- *Wsparcie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw*
- *Poprawa jakości ponadgimnazjalnego kształcenia zawodowego i kształcenia ustawicznego*

2. Wysoki poziom kapitału społecznego

- *Systemowe wzmocnianie potencjału organizacji pozarządowych*
- *Podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracja społeczności lokalnych*
- *Aktywne uczestnictwo w kulturze, sporcie i rekreacji*
- *Kompleksowa rewitalizacja i rozwój przestrzeni publicznych*

3. Efektywny system edukacji

- *Zapewnienie wysokiej jakości edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym*
- *Poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej i zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3*
- *Rozwój systemowego wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym szczególnie uzdolnionych)*
- *Lepszy dostęp do usług zdrowotnych*

Cel strategiczny atrakcyjna przestrzeń skonkretyzowano przez następujące cele operacyjne i kierunki działań:

1. Sprawny system transportowy

- *Rozwój systemów transportu zbiorowego*

- *Rozwój sieci drogowej wiążącej miasta powiatowe regionu z Trójmiastem oraz ich otoczeniem*
 - *Modernizacja infrastruktury wiążącej węzły multimodalne z układem transportowym regionu*
 - 2. *Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna*
 - *Wsparcie przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej*
 - *Wsparcie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii*
 - *Rozwój systemów zaopatrzenia w ciepło i zwiększanie zasięgu ich obsługi*
 - *Zmiana lokalnych i indywidualnych źródeł energii w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń*
 - 3. *Dobry stan środowiska*
 - *Rozwój systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych*
 - *Ograniczanie zagrożeń powodziowych*
 - *Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych*
 - *Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej*
 - *Rozwój monitoringu środowiska oraz zagrożeń powodziowych*
- Szereg z ww. celów i kierunków działań odnosi się również do Gminy Koczała.

7. REKOMENDACJE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Preferowanym kierunkiem rozwoju struktury przestrzennej województwa jest: „Polityka równoważenia rozwoju przejawiająca się kształtowaniem ośrodków, pasm i stref aktywności, warunkujących rozwój przedsiębiorczości i innowacji w miejscach, które są i będą wybierane przez mechanizmy gospodarki rynkowej oraz aktywne inicjowanie i wspomaganie przedsięwzięć samorządów lokalnych i podmiotów publicznych, przy jednoczesnym zachowaniu cech, zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu warunkujących wysoką jakość życia i zdrowie mieszkańców”.

Z planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (Uchwała nr 639/XLVI/02 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 września 2002 r. zmieniona Uchwałą nr 1004/XXXIX/2009 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 października 2009 r.) wynika, że gmina Koczała znajduje się w strefie pojeziernej związanej z zespołami jezior i kompleksów leśnych o charakterze rolno-leśnym, leśnym i rekreacyjnym.

We wskazanym modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej (równoważenia rozwoju), gmina Koczała położona jest poza ośrodkami i pasmami aktywizacji, w strefie mało zagęszczonej i przekształconej, o niskim stopniu koncentracji działalności gospodarczej i wysokich walorach przyrodniczych. Istotne znaczenie dla przełamania zapóźnienia cywilizacyjnego na tym terenie będzie miało kształtowanie zagospodarowania przestrzennego, którego podstawę tworzyłoby środowisko przyrodnicze.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego zawarto szereg zadań, zasad i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Do gminy Koczała odnoszą się w szczególności:

I. System obszarów chronionych

1. *Zadania polityki przestrzennej:*
 - *utrzymanie istniejących form ochrony przyrody,*
 - *dążenie do poprawy ciągłości przestrzennej systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych, zapewniających trwałość i różnorodność gatunkową zasobów biosfery,*
 - *stabilność procesów przyrodniczych.*
2. *Kierunki zagospodarowania przestrzennego:*
 - *zachowanie ustanowionych form ochrony przyrody;*

- *ukształtowanie struktury powiązań ekologicznych regionu opartej o płaty i korytarze ekologiczne, o randze ponadregionalnej i regionalnej w tym m.in. płat lasów szczecinecko-koczańskich, korytarz ekologiczny Górny odcinek doliny Brdy (znaczenie regionalne) obejmujące obszar gminy;*

II. Ochrona środowiska kulturowego

1. Zadania zagospodarowania przestrzennego:

- *zachowanie różnorodności kulturowej województwa,*
- *zapewnienie dostępności zasobów i walorów dziedzictwa kulturowego jako atutu w rozwoju zrównoważonym i konkurencyjności przestrzeni województwa.*

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

- *ochrona i odnowa charakterystycznych zasobów dziedzictwa kulturowego regionu, m.in.: układów urbanistycznych i ruralistycznych, zabytków wsi pomorskiej, dziedzictwa budownictwa ceglanego i drewnianego, zespołów rezydencjalnych, zespołów zieleni urządzonej;*
- *ekspozycja i udostępnienie stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej;*
- *uwzględnianie w dokumentach strategicznych i planistycznych stref koncentracji elementów dziedzictwa kulturowego wymagających szczególnej ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych.*

III. Ochrona walorów krajobrazu

1. Zadania polityki przestrzennej

- *zachowanie i eksponowanie najwartościowszych zespołów i fragmentów krajobrazu, panoram widokowych i wnętrz architektoniczno- krajobrazowych dla wzmacniania wizerunku regionu;*
- *kształtowanie nowych walorów krajobrazowych, w tym odtworzenie krajobrazów zdegradowanych oraz przeciwdziałanie procesom zagrażającym walorom krajobrazu.*

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

- *określanie w gminnych dokumentach planistycznych elementów i obszarów charakterystycznych dla krajobrazu kulturowego miejscowości oraz szczegółowych zasad ich przekształceń, stref krajobrazu zdegradowanego oraz zasad i kierunków ich przekształceń, sposobów rekompozycji, restylizacji i uporządkowania chaotycznych układów zabudowy, zasad zagospodarowania punktów widokowych i ochrony panoram widokowych;*
- *podejmowanie czynnych działań – restytucji, rewaloryzacji i rekultywacji elementów przyrodniczych i architektoniczno-kulturowych decydujących o zachowaniu lub przywróceniu walorów krajobrazowych specyficznych dla poszczególnych typów obszarów.*
- *podejmowanie działań ochronnych na obszarach wiejskich mających na celu utrzymanie przestrzeni otwartych cennych krajobrazowo, w tym głównie ochrona terenów leśnych i rolnych, poprzez wyłączenie ich z terenów potencjalnie przeznaczanych pod zabudowę,*
- *poszerzenie obszarów chronionego krajobrazu w tym OChK Źródłkowy obszar Brdy i Wieprzy,*

IV. Ochrona zasobów środowiska

1. Zadanie polityki przestrzennej:

- *zachowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego (abiotycznego – kopaliny, gleby, wody, powietrze i biotycznego – bioróżnorodność), kształtującymi jakość przestrzeni, warunki życia,*
- *zrównoważony rozwój regionu ze szczególnym uwzględnieniem rekreacji i turystyki*

2. Kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego

a) ochrona litosfery i zasobów kopalin

- **zagospodarowanie przestrzeni w strefie występowania udokumentowanych złóż kopalin w sposób zapewniający w przyszłości możliwość podjęcia eksploatacji, z uwzględnieniem potrzeby i wymogów ochrony walorów krajobrazowych,**
- **eksploatacja surowców mineralnych przede wszystkim na obszarach objętych obecnie wydobywaniem, jeśli brak przeciwwskazań środowiskowych i podejmowanie wydobywania na nowych terenach tylko w sytuacjach gdzie przeciwwskazania środowiskowe nie przeważają opłacalności ekonomicznej,**

b) ochrona gruntów rolnych i leśnych

- **zachowanie (niepomniejszanie) co najmniej obecnej powierzchni terenów leśnych i stosowanie kompensacji przyrodniczej przy przeznaczeniu na cele nieleśne,**
- **powiększanie arealu gruntów leśnych przez zalesianie gruntów o najniższych walorach produkcyjnych i zagrożonych procesami erozyjnymi, wzmacniające ich ekologiczną stabilność, spójność przestrzenną struktur ekologicznych, w tym szczególnie z w zdefiniowanych korytarzach ekologicznych,**

c) ochrona zasobów i jakości wód

- **objęcie ochroną jezior lobeliowych i dystroficznych na obszarze całego województwa;**
- **zachowanie istniejących terenów hydrogenicznych – wód powierzchniowych, mokradeł i torfowisk oraz odtwarzanie i odnawianie obszarów tzw. małej retencji dla utrzymania i powiększania zasobów wodnych oraz kształtowania właściwego stanu stosunków wodnych,**

d) ochrona zasobów biosfery

- **Oszczędne gospodarowanie przestrzenią szczególnie na obszarach istotnych z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności,**
- **ograniczanie lokalizowania elementów infrastrukturalnych zagrażających funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych (np. farmy wiatrowe, elektrownie wodne, infrastruktura transportowa), budowa przepławek,**
- **zachowanie pozostałości izolowanych naturalnych kęp roślinności, nieużytków hydrogenicznych, kęp lasów, założeń parkowych itp. oraz poszukiwanie możliwości kształtowania i odtworzenia ciągłości ich powiązań przestrzennych,**
- **wprowadzenie zalesień, zakrzewień i zadarnień jako elementu odbudowy naturalnych powiązań ekologicznych, m.in. wzdłuż dolin rzecznych – stanowiących potencjalne korytarze ekologiczne oraz na obszarach wzmacniających wewnętrzną spójność całej sieci i zwartość przestrzenną zbiorowisk leśnych.**

e) ochrona powietrza atmosferycznego

- **poprawa jakości powietrza atmosferycznego, głównie poprzez ograniczanie wielkości emisji, gazów i pyłów do atmosfery,**
- **w dokumentach planistycznych należy wyznaczyć korytarze przewietrzające.**

f) ochrona przed hałasem i wibracjami

- **ochrona środowiska przed hałasem na obszarach nim zagrożonych powinna odbywać się w oparciu o programy ochronne**

V. System osadniczy

Kształtowanie systemu osadniczego województwa

1. Zadania polityki przestrzennej – poprawa spójności sieci osadniczej województwa z przestrzenią Polski, Europy i Regionu Morza Bałtyckiego i optymalizacja przestrzennej struktury regionu poprzez udostępnienie zasobów, ochronę walorów oraz wydzielenie obszarów przeznaczonych na cele gospodarcze, wzmacniających efektywność i konkurencyjność województwa.

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

- **Obszary atrakcyjne dla rozwoju turystyki i rekreacji należy wyłączyć z intensywnego monofunkcyjnego osadnictwa i inwestycji gospodarczych kolidujących z usługami turystyki**
- **Wprowadzenie do gminnych dokumentów planistycznych uregulowań umożliwiających egzekwowanie zakazu przeznaczania na nowe tereny osadnicze i**

inwestycyjne obszarów spełniających funkcje retencyjne lub zalewowe, w zakresie ochrony przeciwpowodziowej

Kształtowanie lokalnych elementów systemu osadniczego województwa

1. Zasady zagospodarowania przestrzennego

- **Stosowanie wzorców rozwoju przestrzennego, zapewniających najefektywniejsze wykorzystanie obszarów istniejącego zainwestowania oraz minimalizujących ekspansję na nowe obszary zainwestowania kosztem przestrzeni otwartych;**
- **minimalizowanie konfliktów – planowanie obszarów monofunkcyjnych ograniczone do przypadków, gdy istnieje zagrożenie konfliktami funkcjonalnymi i przestrzennymi planowanego zagospodarowania z funkcjami mieszkaniowymi, usługowymi oraz rekreacyjnymi;**

VI. Infrastruktura społeczna

1. Zadania polityki przestrzennej – poprawa dostępności mieszkańców do usług i urządzeń edukacji, kultury oraz sportu.

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – rozwój w pierwszej kolejności infrastruktury edukacyjno przedszkolnej, podstawowej i gimnazjalnej gminach w zakresie edukacji, szkolnictwa wyższego, nauki, ochrony zdrowia, kultury i sztuki, sportu, kultury fizycznej i rekreacji.

VII. Rozwój gospodarczy

1. Zadania polityki przestrzennej:

- **kształtowanie warunków dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy,**
- **wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, w tym szczególnie obszarów strukturalnie słabych, gwarantujący zachowanie właściwego stanu środowiska i wiejskiego charakteru krajobrazu;**
- **kształtowanie przestrzeni rolniczej w sposób sprzyjający prowadzeniu gospodarki rolnej dostosowanej do predyspozycji użytkowych obszaru i pojemności środowiska naturalnego;**
- **tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju usług wspierających rozwój gospodarczy obszarów słabych strukturalnie.**

Rozwój gospodarki turystycznej

1. Zasady zagospodarowania przestrzennego

- **Rozwój bazy noclegowej w pierwszej kolejności w oparciu o możliwości adaptacji istniejącej zabudowy dotychczas pełniącej inne funkcje**
- **realizacja zagospodarowania turystycznego i urządzeń rekreacji jako atrakcji towarzyszących trasom turystycznym wykorzystywanym masowo**
- **spójne kształtowanie systemu szlaków turystycznych, których przebiegi powinny być kształtowane z myślą o zachowaniu hierarchii, potrzebach różnych użytkowników, ponadto łączyć się w sieć o zasięgu międzyregionalnym i międzynarodowym;**
- **ograniczenie presji turystycznej na obszary wrażliwe przyrodniczo, kulturowo i krajobrazowo przez zapewnienie infrastruktury obsługi ruchu turystycznego przeciwdziałającej dewastacji tych obszarów;**
- **ograniczenie intensywności zagospodarowania stref przybrzeżnych jezior, realizacja zagospodarowania w przypadku jezior rynnowych przez zagospodarowanie tylko jednej strony jeziora**

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

- **Rozwój szlaków turystyki wodnej, jako elementu zagospodarowania turystyczne szlaków wodnych integrującego obszary województwa poprzez (stworzenie przystani, stanic, miejsc biwakowych i oznakowanie) na rzece Brdzie oraz jej dopływach)**

- **Rozwój sieci międzyregionalnych tras rowerowych w tym nr 16 – szlaku „Naszyjnik Północy” odcinek 1: (Biały Bór (województwo zachodniopomorskie) - Koczała – Człuchów – Konarzyny - Laska (gm. Brusy) – Lubnia (gm. Brusy) - Karsin – Czersk – województwo kujawsko-pomorskie (Tuchola); odcinek 2 m i gm. Debrzno;**
- **Rozwój tras regionalnych w tym trasy nr 127: (Polanów) – Miastko – Koczała – Konarzyny.**

VIII. Infrastruktura transportowa

1. Zadanie polityki przestrzennej - poprawa wewnętrznej spójności i efektywności regionalnego systemu transportowego, zapewnienie dobrej dostępności do ważnych ośrodków i obszarów aktywności gospodarczej oraz sprawnych powiązań z sąsiednimi województwami, polskimi aglomeracjami miejskimi i stolic.

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego - w dokumentach planistycznych gmin w odniesieniu do nowych obszarów rozwojowych należy dokonać analiz: racjonalności lokalizacji tych obszarów z punktu widzenia wywoływania potrzeb transportowych oraz kosztów ich realizacji; wykorzystania transportu zbiorowego i infrastruktury rowerowej.

IX. Infrastruktura techniczna

1. Zadania polityki przestrzennej

- **ochrona ludności i mienia, ograniczenie rozwoju zabudowy na terenach zagrożonych powodzią, dążenie do poprawy stosunków wodnych i zapewnienia dostatecznej retencji wód;**
- **zapewnienie dostępu mieszkańców województwa do wody pitnej o jakości zgodnej z obowiązującymi normami z uwzględnieniem racjonalizacji wykorzystania zasobów wód podziemnych;**
- **zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i gruntu przez planowaną i realizowaną kompleksowo w zlewniach, zwłaszcza na obszarach cennych przyrodniczo i ważnych dla turystyki, oraz w zlewniach rzek stanowiących źródło wody pitnej,**
- **rozbudowa i budowa sieci kanalizacji sanitarnej i urządzeń do unieszkodliwiania ścieków, zapewniającą poprawę dostępności dla mieszkańców szczególnie obszarów wiejskich,**
- **poprawa bezpieczeństwa energetycznego, poprawa efektywności energetycznej, sprawności technicznej i efektywności ekonomicznej funkcjonowania systemu oraz stworzenie możliwości odbioru energii wytwarzanej w planowanych źródłach, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym CO₂, zwiększenie udziału energii odnawialnych w ogólnym zużyciu energii oraz poszanowanie i racjonalizacja zużycia energii.**
- **dostosowanie systemu gospodarki odpadami do wymogów wynikających z przepisów prawa krajowego i unijnego w nawiązaniu do potrzeb osadnictwa i gospodarki oraz zróżnicowanych warunków przestrzennych województwa.**

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

- **zaopatrzenie wodę - zapewnienie dostępu wszystkim mieszkańcom województwa do urządzeń zaopatrujących w wodę o jakości zgodniej z obowiązującymi normami;**
- **odprowadzanie i oczyszczanie ścieków - wyposażenie jednostek w systemy kanalizacji zbiorczej zakończone oczyszczalnią ścieków i stosowanie systemów obejmujących jak największą liczbę mieszkańców w przypadku występowania obszarów cennych przyrodniczo, wrażliwych na zanieczyszczenia wód podziemnych (stosowanie innych rozwiązań wyjątkowo). W gminach wiejskich 75% mieszkańców powinno mieć dostęp do zbiorczej kanalizacji sanitarnej zakończonej oczyszczalnią ścieków; dla pozostałych przypadków proponuje się stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków;**

- **gospodarka energetyczna** – wiążące ustalenia dotyczące lokalizacji elektrowni wiatrowych: konieczność uwzględnienia ich oddziaływania na obszary ochrony przyrody, korytarze ekologiczne, obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego oraz uwzględnienie lokalizacji i sąsiedztwa terenów zabudowy mieszkaniowej i aktywnego wypoczynku, dróg, linii elektroenergetycznych, lasów, akwenów i cieków wodnych, innych farm wiatrowych. Ponadto, wśród pozostałych ustaleń dostęp i swobodny wybór nośników energii, za preferencją dla paliw przyjaznych dla środowiska, rozwój systemów w kogeneracji (energia ciepła i elektryczna), zapewnienie wszystkim odbiorcom dostępu do energii o odpowiednich parametrach;
- **zaopatrzenie w ciepło** – obniżenie zapotrzebowania na ciepło o 23% przez realizację programów termo modernizacyjnych, obniżenie udziału węgla w bilansie paliw o 48%, zwiększenie udziału odnawialnych w zaspokojeniu ogólnego zapotrzebowania na ciepło do 19%;
- **gospodarka odpadami** – selektywna zbiórka odpadów, bieżąca likwidacja nielegalnych składowisk, rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów, prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z przyjętymi programami w tym zakresie;
- **telekomunikacja i teleinformatyka** – udostępnienie szerokopasmowego dostępu do internetu dla mieszkańców, przedsiębiorców i jednostek publicznych. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowych uwzględniać powinna uwarunkowania krajobrazowe oraz tereny zabudowy mieszkaniowej.

7a. REKOMENDACJE Z INNYCH STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

1. Regionalna strategia energetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim na lata 2007-2025 przyjęta Uchwałą Nr 1098/LII/06 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 23 października 2006, wprowadza zasadę zrównoważonego rozwoju gospodarki energetycznej w oparciu o działania termomodernizacyjne i prooszczędnościowe oraz możliwie najwyższe wykorzystywanie potencjału województwa w zakresie energii odnawialnych, celem zapewnienia środków i możliwości efektywnego wytwarzania, przesyłania i dystrybucji energii odbiorcom, przy zachowaniu wymagań wynikających z procesów integracji z Unią Europejską.

Instrumentem dla realizacji tej strategii jest „Program rozwoju elektroenergetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim do roku 2025” (PRE). Dokument ten został przyjęty Uchwałą nr 1155/350/10 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 31 sierpnia 2010 roku.

Wśród opisywanych przez PRE scenariuszy rozwoju najistotniejszym jest scenariusz nr IV, określany jako scenariusz zrównoważonego rozwoju sektora elektroenergetycznego na terenie województwa pomorskiego. Scenariusz zakłada rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznych przesyłowych i dystrybucyjnych oraz równoległą rozbudowę, zarówno konwencjonalnych, jak i odnawialnych źródeł energii elektrycznej.

Promocję i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w ramach celu zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii zakłada się również w przyjętym programie Program ochrony środowiska województwa pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 - 2014 Uchwałą Nr 191/XII/07 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2007 r.

2. Regionalna strategia rozwoju transportu w województwie pomorskim na lata 2007 – 2020 przyjęta Uchwałą Nr 604/XXVI/08 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 września 2008 r., wśród priorytetowych kierunków działań inwestycyjnych, istotnych również dla gminy Koczała, wymienia się poprawę bezpieczeństwa ruchu w miejscach koncentracji wypadków na drogach powiatowych oraz budowę sieci ścieżek rowerowych w województwie.

3. Strategia rozwoju turystyki województwa pomorskiego na lata 2004-2013 przyjęta Uchwałą Nr 327/XIII/04 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 17 maja 2004 r. zwraca uwagę na konieczność zwiększenia dostępności atrakcji turystycznych i bezpieczeństwa podróżowania poprzez rozwój infrastruktury transportu drogowego, w tym zwłaszcza poprzez poprawę jakości technicznej dróg. Strategia zakłada także rozwój bazy

gastronomicznej, w tym opartej na kuchni regionalnej i ofercie specjalistycznej, rozwój bazy uzupełniającej, w tym rekreacyjnej i specjalistycznej.

4. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018 przyjęty uchwałą Nr 415/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. określa następujące cele istotne dla gminy Koczała:

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich właścicieli nieruchomości w województwie najpóźniej do 1 lipca 2013 r.;
- objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości w województwie systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 1 lipca 2013 r.;
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska tak, aby nie było składowanych:
 - w 2013 r. więcej niż 50%,
 - w 2020 r. więcej niż 35%,

wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych na terenie województwa pomorskiego w 1995 r.;

- zmniejszenie do końca 2014 r. masy składowanych odpadów komunalnych do nie więcej niż 60 % masy wytworzonych odpadów komunalnych;
- osiągnięcie w terminie do 16 lipca 2020 r. poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego wykorzystania następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło – w wysokości minimum 50 % wagowo;
- tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- rozwój selektywnego zbierania odpadów: niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów wielkogabarytowych oraz z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych;
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów;
- zrekultywowanie zamykanych lokalnych składowisk;
- prowadzenie stałego nadzoru, monitoringu zrekultywowanych składowisk oraz bieżących remontów wierzchowiny, skarp, urządzeń odgazowujących i odwadniających;
- opracowanie i realizacja planu działań naprawiających stan środowiska gruntowo-wodnego w przypadkach, gdy wyniki monitoringu wskazują na istotne zanieczyszczenie wód podziemnych wokół obiektów gospodarki odpadami.

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce jest system rozwiązań regionalnych. W województwie pomorskim wyznaczono 7 regionów gospodarki odpadami komunalnymi. Gmina Koczała znalazła się w Regionie Południowo-Zachodnim, w którym realizowany jest projekt budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów w miejscowości Nowy Dwór (gm. Chojnice). Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tj.: Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.) Sejmik Województwa Pomorskiego wraz z przyjęciem „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018” podjął uchwałę w sprawie jego wykonania, która jest aktem prawa miejscowego (Uchwała Nr 416/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012).

5. Program Małej Retencji województwa pomorskiego do roku 2015 (Uchwała Nr 787/XIII/04 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 5 sierpnia 2008 r.), przewiduje realizację kilkudziesięciu obiektów małej retencji na terenie całego województwa pomorskiego - w granicach gminy Koczała nie planuje się żadnego z obiektów.

6. Program udrażniania rzek województwa pomorskiego (Uchwała Nr 355/24/04 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 14 czerwca 2004 r.), przewiduje na terenie województwa szereg niezbędnych inwestycji w celu umożliwienia migracji ryb wędrownych - w granicach gminy Koczała nie planuje się żadnej inwestycji.

8. REKOMENDACJE Z NOWEJ KARTY ATEŃSKIEJ

1. Istotne uwarunkowania dla określenia kierunków rozwoju przestrzennego przede wszystkim siedziby władz gminnych i szeregu lokalnych instytucji obsługi mieszkańców gminy Koczała stwarzają rekomendacje z tzw. Nowej Karty Ateńskiej przyjętej w krajach Unii Europejskiej w 1998 r. Dokument ten zalecający wprowadzenie w praktykę planowania i rozwoju terenów miejskich szeregu zaleceń Europejskiej Rady Urbanistów, podaje się poniżej w układzie przyjętym przez autorów Karty w postaci „Dziesięciu zaleceń”. Zalecenia te, jakkolwiek dotyczą planowania miast, mają odniesienie dla obszarów wiejskich u progu XXI wieku, gdzie w nurcie postępującej urbanizacji zacierają się przyjęte powszechnie granice i podziały typów i podstawowych funkcji jednostek osadniczych, przy jednoczesnym wzroście wymagań mieszkańców pod względem poprawy warunków zamieszkiwania i standardów obsługi ludności, co ma odzwierciedlenia w przekształcaniach układu przestrzennego ośrodka gminnego - Koczały.

2. I. zalecenie dotyczy „miasta dla wszystkich”. Poprzez planowanie rozwoju i środki społeczno-gospodarcze wszystkie grupy mieszkańców, powinny zostać włączone w społeczne, gospodarcze i kulturalne życie miejscowości nie tylko o charakterze czysto miejskim. Proces planowania musi spełniać wymagania współpracy i zaangażowania na szczeblu lokalnym, tak aby rozwijać społeczne zainteresowanie kształtowaniem środowiska i poprawą warunków społeczno-gospodarczych. Jeśli w procesie planowania i rozwoju przestrzennego mają być zaspokojone potrzeby i aspiracje wszystkich grup mieszkańców, to wszystkie grupy muszą uczestniczyć w określaniu swoich potrzeb i aspiracji oraz zasad przestrzennej integracji lokalnych społeczności.

3. II. zalecenie dotyczy „prawdziwego współuczestnictwa”. System planowania winien być ujęty w hierarchiczne ramy tak aby był jak najbliżej mieszkańców. Zasady pomocniczości powinny być ściśle stosowane zarówno przy rozdziale środków finansowych jak i w strukturze administracji publicznej. Innowacyjne formy partycypacji winny być stosowane na możliwie najniższym poziomie, umożliwiając przekazywanie uprawnień i popierając aktywne współuczestnictwo mieszkańców w decyzjach planistycznych. Należy popierać urządzenia socjalne i kulturalne na szczeblu lokalnym, które ułatwiają kontakty międzyludzkie i wzajemne zrozumienie.

4. III. zalecenie dotyczy „kontaktów międzyludzkich”. Hierarchiczne ramy planowania powinny odnosić się do struktur przestrzennych, społecznych i administracyjnych. Najmniejsze jednostki tych struktur, wieś, zespół budynków, osiedle czy kwartał uliczny, powinny spełniać kluczową rolę, stanowiąc ramy dla kontaktów międzyludzkich i umożliwiając partycypację społeczną w realizacji programów urbanistycznych. Konieczne może być jednoczesne włączenie się i uczestnictwo pozwalające na usytuowanie działań lokalnych w szerszym kontekście. Należy odtworzyć przestrzenie publiczne, tak aby znów mogło się tam rozwijać poczucie wspólnoty w spontanicznych działaniach społecznych. Należy dołożyć wszelkich starań aby utrzymać i rozbudować system terenów otwartych, parków i terenów rekreacyjnych. Odnowa terenów zdegradowanych oraz zaniedbanych i opuszczonych budynków powinna nawiązywać do sieci przestrzeni publicznych oraz możliwości wprowadzenia funkcji społecznych na dawne tereny przemysłowe czy wojskowe.

5. IV. zalecenie dotyczy „utrzymania specyfiki lokalnej”. Planowanie miejscowe musi zapewnić ochronę tożsamości i tradycyjnych elementów środowiska kulturowego, takich jak zabytkowe budynki i zespoły zabudowy, tereny zielone i otwarte. Muszą one tworzyć układy ciągle oparte o zasady projektowania urbanistycznego. W przyszłości planowanie urbanistyczne powinno przywrócić należne miejsce i zapewnić możliwości rozwoju lokalnym tradycjom budowlanym, które nadają indywidualny charakter i zapewniają tożsamość poszczególnym miejscowościom i regionom. Rozmieszczenie budynków i ich forma architektoniczna powinny uwzględniać charakter miejsca. Rozwiązania projektowe winny być oparte na analizie estetycznych, kulturowych, funkcjonalnych i historycznych wartości specyficznych dla danego obszaru. Proces ten, rozpoczęty w toku działań planistycznych, winien być otwarty dla pełnego współuczestnictwa lokalnej społeczności. Powinien również obejmować dialog pomiędzy planistami (urbanistami) i przedstawicielami innych zawodów, a w szczególności z architektami, geodetami, inżynierami komunikacji i infrastruktury, architektami krajobrazu, ekologami, ekonomistami, socjologami, plastykami i innymi grupami specjalistów.

6. V. zalecenie dotyczy „korzystania z nowej technologii”. Planowanie urbanistyczne powinno popierać optymalne stosowanie technologii informatycznych, równouprawnienie w dostępie do nich tak, aby zapewniły obywatelom maksymalne korzyści. Planowanie powinno analizować możliwość decentralizacji działalności, biorąc pod uwagę nowe technologie, przewidując policentryczny rozwój jednostek osiedleńczych i zapewniając lokalne współuczestnictwo w tym procesie. Należy popierać rozproszenie działań i funkcji zarówno w czasie jak i w przestrzeni.

7. VI. zalecenie dotyczy tworzenia opracowań planistycznych w oparciu o zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju; ocena wpływu na środowisko winna być integralną częścią planu i wiązać się z procesem partycypacji społecznej. Planowanie urbanistyczne winno popierać:

- ochronę nieodnawialnych zasobów,
- oszczędność energii i czyste technologie,
- ograniczenie zanieczyszczeń,
- unikanie i ograniczanie wytwarzania odpadów oraz ich przetwarzanie,
- elastyczność w podejmowaniu decyzji dla dobra lokalnych społeczności,
- gospodarowanie terenami jako cennym zasobem i odnowę obszarów zdegradowanych.

W interesie obywateli, decyzje w sprawach rozwoju należy podejmować z ostrożnością, tak aby nie marnować na próżno nieodnawialnych zasobów. Planowanie przestrzenne musi starać się utrzymać systemy terenów biologicznie czynnych w formie „zielonych korytarzy” penetrujących tereny zabudowane, tak aby zapewnić różnorodność biologiczną. Specjalną uwagę należy zwrócić na właściwe zagospodarowanie peryferyjnych terenów miejscowości.

8. VII. zalecenie dotyczy „zagadnień gospodarczych”. Bezrobocie, ubóstwo i wykluczenie społeczne powinny być zwalczane przez zintegrowane podejście do planowania urbanistycznego, obejmujące zagadnienia gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Planowanie winno popierać współpracę i inicjatywy, które tworzą nowe miejsca pracy i małe firmy oraz podnoszą poziom umiejętności zawodowych przez szkolenia i kursy. Siły rynkowe należy tak ukierunkować aby pozwoliły na utrzymanie koniecznego poziomu inwestycji publicznych i na znaczny udział sektora prywatnego w kształtowaniu rozwoju przestrzennego i pokrywaniu kosztów bieżących. Efekty podejmowanych działań powinny zawsze równoważyć poniesione koszty. Planowanie powinno popierać rozwój małych firm dla zapewnienia mieszkańcom lokalnych miejsc pracy i wzmocnienia bazy gospodarczej gminy.

9. VIII. zalecenie dotyczy „przemieszczania się i dostępności”. Urbaniści muszą uznać, że popierając zasadę dostępności nie można traktować planowania struktury użytkowania terenu i planowania systemów transportowych jako odrębnych zadań. Należy zmniejszać potrzeby podróżowania, stosując właściwe zasady lokalizacji różnych funkcji i popierając rozwój obszarów wielofunkcyjnych oraz realizując sprawnie działające stacje przesiadkowe pomiędzy różnymi środkami transportu. Niezbędne jest zintegrowane planowanie tak aby stworzyć lepsze warunki dla rozwoju transportu publicznego oraz dla pieszych i rowerzystów. Mieszkańcy powinni mieć większe możliwości wyboru, co do sposobu zaspokajania swoich potrzeb w zakresie przemieszczania się. Nowe inwestycje powinny być ukierunkowane na rozwój systemów transportowych przyjaznych środowisku, tak aby ograniczyć zużycie paliw kopalnych i emisję zanieczyszczeń.

10. IX. zalecenie dotyczy „różnicowania i różnorodności wyborów”. Generalnym celem w planowaniu winno być odejście od praktyki ustalania wielkoobszarowych, monofunkcyjnych stref użytkowania terenu, z wyjątkiem tych funkcji, które powinny być odizolowane ze względu na zagrożenie zdrowia lub bezpieczeństwo mieszkańców. Należy popierać zasadę przemieszczania funkcji w jednostkach osiedleńczych tak, aby ożywić i zróżnicować strukturę przestrzenną miejscowości. Miejsca zamieszkania i miejsca pracy oraz inne nie kolidujące funkcje powinny być ściśle powiązane w przestrzeni i w czasie, tak aby ograniczyć potrzebę przemieszczania się, oszczędzać energię i zmniejszać zanieczyszczenia. Szeroki wybór typów mieszkań powinien być dostępny, w granicach możliwości finansowych różnych grup ludności. Należy stosować ciekawe rozwiązania projektowe nowych typów budynków zapewniające lepszą izolację i oszczędność energii. Projekty winny wykorzystywać nowe materiały i techniki budowlane, pozwalające na zmniejszenie kosztów, aby umożliwić realizację tanich mieszkań dla pokrzywdzonych przez los grup społecznych. Planowanie urbanistyczne winno zapewnić mieszkańcom zadowalające warunki dokonywania wyboru w zakresie zatrudnienia, zamieszkania, przemieszczania się i wypoczynku, pozwalające na stałą poprawę jakości życia.

11. X. zalecenie dotyczy „zdrowia i bezpieczeństwa”. Planowanie urbanistyczne powinno popierać rozwój zgodny ze standardem określonym przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Mogą to być działania bezpośrednie, skierowane na podniesienie standardów mieszkaniowych i środowiskowych, lub też pośrednie, przyczyniające się do ograniczenia zanieczyszczeń i ochrony wyczerpujących się surowców.

9. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

9.1. Położenie geograficzne

Zgodnie z podziałem fizyczno geograficznym Polski J. Kondrackiego Gmina Koczała leży w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego, na obszarze pogranicznym trzech makroregionów: Pojezierza Krajeńskiego (zajmującego zachodnią część obszaru gminy), Borów Tucholskich (we wschodniej części) oraz Pojezierza Bytowskiego (w jej części północnej). Tereny gminy w przeważającej części pokryte są lasami, które zajmują 69,2% powierzchni, stanowiąc bardzo ważny element lokalnego krajobrazu. Charakterystyczne dla tego obszaru są również liczne rynnowe jeziora pochodzenia polodowcowego o zróżnicowanej wielkości. Jednym z unikalnych elementów lokalnego krajobrazu jest wewnątrz krajobrazowe doliny Brdy, przecinającej kompleksy leśne i tereny otwarte północno- wschodniej części gminy.

9.2. Geologia, geomorfologia i gleby

1. Rzeźba terenów gminy tworzy podstawowe komponenty lokalnego krajobrazu. Główne jego elementy to różnego typu formy polodowcowe, związane ze skutkami działania zlodowacenia bałtyckiego. Na jej terenie można wydzielić dwie zasadnicze formacje morfologiczne: wzniesienia morenowe w północnej części gminy oraz obszar równiny sandrowej na południu. Strukturę geologiczną tworzą przede wszystkim utwory jednego okresu geologicznego- czwartorzędu, większą część obszaru gminy budują utwory piaszczyste pochodzenia wodno-lodowcowego terenu równiny sandrowej w południowej jej części. Znajdują się one w zasięgu obszarów sandrowych Równiny Charzykowskiej. W północnej części, będącej obszarem występowania moren, powstałych wskutek działania zlodowacenia większość stanowią utwory gliniaste i gliniasto-piaszczyste. Obszar gminy nie jest bogaty w surowce mineralne, nie udokumentowano tu jak dotąd żadnych złóż.

2. Tereny gminy mają słabe gleby pod względem jakości i przydatności rolniczej, młode z geologicznego punktu widzenia. Są one słabo zróżnicowane pod względem bonitacyjnym, występują tu

przede wszystkim gleby klasy V i VI (92,9% w strukturze gruntów ornych) oraz na znikomej powierzchni klasy IV i III.

Ich właściwości zależą od składu skał, które je tworzyły. W nieckach jeziornych oraz dnach dolin rzecznych występują najmłodsze utwory, składające się z torfów niskich oraz piasków i namulów rzecznych, w bezodpływowych zagłębieniach gruntu, przeważnie na terenach lasów występują również połacie torfowisk typu wysokiego.

9.3. Hydrologia

1. Wody powierzchniowe zajmują około 2% powierzchni gminy. Przez teren gminy przebiega dział wodny I rzędu, oddzielający dorzecza Odry i Wisły. Północna część gminy leży w zlewni Wieprzy, natomiast Główną osią hydrograficzną obszaru gminy jest Brda, rzeka ta stanowi w dalszym odcinku jej biegu źródło wody pitnej dla Bydgoszczy. Rzeka rozpoczyna swój bieg z Jeziora Głębokiego i płynie w kierunku południowo- wschodnim w północnej części gminy. Drugim obok Brdy ważnym ciekim wodnym, stanowiącym zrąb gminnego systemu hydrograficznego jest Ruda, rzeka wypływająca z Jeziora Łękińskiego, płynąca w kierunku południowo- wschodnim przez południową część gminy.

2. Strukturę hydrograficzną gminy kształtują obok cieków wodnych i rzek również liczne jeziora pochodzenia postglacialnego oraz sztuczne zbiorniki wodne. W obszarze gminy znajduje się około

20 jezior o zróżnicowanej wielkości, głębokości i morfologii. Największym z nich jest Dymno, położone w centralnej części gminy na północ od Koczały (o powierzchni 88 ha), większe od niego jest Jezioro Głębokie (o powierzchni 137,4 ha), choć jego brzeg stanowi fragment północnej granicy gminy, administracyjnie do niej nie należy. Jeziora stanowią ważny element lokalnych ekosystemów, są jednocześnie bardzo istotnym elementem krajobrazu gminy, decydującym o jej niepodważalnych walorach krajobrazowych i turystycznych. Obok wyżej wymienionych, większe zbiorniki wodne obszaru gminy to:

- Ciemno (o powierzchni 54,5 ha);
- Zielone (o powierzchni 33,5 ha);
- Starzno (o powierzchni 32 ha);
- Dźwierzno (o powierzchni 22,5 ha);
- Sękacz (o powierzchni 17,1 ha);
- Resko (o powierzchni 12,5 ha);
- Przyłękińskie (o powierzchni 10,4 ha);
- Łękińskie (o powierzchni 9,3 ha);
- Głębokie - na terenie gminy (o powierzchni 8,8 ha);
- Skarbno (o powierzchni 7,8 ha);
- Pietrzykowo (o powierzchni 7,6 ha);
- Cietrzewie (o powierzchni 3,2 ha).

3. W ostatnich latach nie prowadzono badań czystości wód źródłowych odcinków rzek wypływających z terenu gminy Koczała. Wody przepływającej przez obszar gminy rzeki Brdy w punkcie pomiarowym w Starej Brdzie Piłskiej zaliczono do III klasy czystości. Spośród 20 większych jezior położonych w granicach gminy Koczała, w latach 1986 – 2006 badaniom poddano tylko 2 zbiorniki - wody jeziora Ciemno (Pietrzykowskie) zaliczono do III klasy czystości (zdecydowała o tym zawartość biogenów oraz brak nasycenia tlenem hipolimnionu), wody jeziora Dymno zostały sklasyfikowane w I klasie czystości.

9.4. Klimat

1. Położenie geograficzne gminy ma wpływ na warunki klimatyczne. Podstawowe wartości parametrów meteorologicznych tego obszaru, takie jak średnia ilość opadów, dominujące kierunki i siła wiatrów czy średnie temperatury są reprezentatywne dla większości obszaru Pomorza. Średni okres wegetacyjny trwa tu około 210 dni, średnia temperatura w roku waha się w przedziale od 6,5 do 7 C, wielkość opadów waha się pomiędzy 600 a 650 mm. Istotną cechą lokalnego klimatu jest bardzo duża zmienność i nieregularność, związana z jednej strony z łatwym przemieszczaniem się dużych mas powietrza, z drugiej ze skomplikowaną rzeźbą terenu. Wpływ na klimat mają tu masy powietrza:

- podzwrotnikowo morskie, ciepłe i na ogół bardzo wilgotne, napływające w okresie całego roku znad basenu Morza Śródziemnego i Azorów,
- podzwrotnikowo kontynentalne, ciepłe i suche, napływające głównie latem i jesienią znad północnej Afryki, Azji południowo- wschodniej i Europy południowej,
- polarno morskie, chłodne i wilgotne, napływające znad północnego Atlantyku, z rejonu Islandii i Grenlandii,
- polarno kontynentalne, zimne i suche, napływające znad Europy północno-wschodniej i Syberii,
- arktyczno morskie, zimne i wilgotne, o dużej przejrzystości , napływające znad rejonów Arktyki, głównie w okresie zimowym,
- umiarkowanie kontynentalne, suche, napływające w czasie lata znad Europy Wschodniej.

2. Obszar gminy charakteryzują gorsze niż w innych częściach województwa - na przykład w obszarze doliny Wisły i Żuław Wiślanych - warunki agroklimatyczne. Do cech lokalnego klimatu należy relatywnie niewielkie nasłonecznienie rzeczywiste w okresie wegetacyjnym oraz krótki okres bezprzymrozkowy, największą w województwie liczbą dni mroźnych i bardzo mroźnych, jednym z najkrótszych na Niżu Polskim okresów wegetacyjnych (poniżej 190 dni). Nieco korzystniejsze warunki klimatyczne występują na południowym skłonie makroregionu – w Krainie Borów Tucholskich, jednak zdecydowanie gorsze są tu warunki wilgotnościowe.

9.5. Świat roślinny, lasy i tereny zieleni

1. Lasy stanowiące **69,8%** powierzchni gminy, są głównie lasami gospodarczymi. Pochodzą w znacznej części z wtórnych nasadzeń o zunifikowanym często składzie gatunkowym, dominuje w nich świerk i sosna. Zauważalne jest w ostatnich latach zjawisko ponownego zalesienia terenów dawnych upraw, postępujące częściowo w sposób zaplanowany, a częściowo będące następstwem naturalnej sukcesji na terenach nie użytkowanych rolniczo. Są to młode lasy w których dominują takie gatunki jak brzoza, topola osika czy różne gatunki wierzby.

2. Według typów siedliskowych leśne zbiorowiska obszaru gminy są w znacznym stopniu zróżnicowane. Dominują siedliska takie jak: bory świeże oraz bory bagienne i olsy w podmokłych obszarach dolinnych. Dawną strukturę gatunkową zachowały obszary leśne położone w miejscach trudnodostępnych, podmokłych, dolinach rzecznych czy na stromych stokach wzgórz, gdzie prowadzenie typowej gospodarki leśnej jest utrudnione. Siedliska leśne tworzą tu często ciekawe stanowiska florystyczne, z udziałem rzadkich i chronionych gatunków.

3. Rozległe kompleksy leśne na terenie gminy znajdują się pod zarządem dwóch nadleśnictw:

- Nadleśnictwa Miastko,
- Nadleśnictwa Niedźwiady z siedzibą w Przechlewie, które włada następującymi gruntami: lasami o pow. 11.894,36 ha, gruntami zalesionymi o pow. 417,15 ha oraz gruntami niezalesionymi o pow. 83,38 ha; daje to łączną powierzchnię 12 417,15 ha.

9.6. Chronione gatunki fauny

1. Obszar Gminy jest siedliskiem licznych chronionych gatunków fauny. Dobre warunki do bytowania, żerowania i rozmnażania znajdują tu liczne gatunki ptactwa i zwierzyny płowej, związanej głównie z ekosystemami wodnymi i leśnymi. Wśród cennych gatunków fauny wymienić należy:

- wśród pierścienic - pijawka lekarska, należąca do gatunków zagrożonych wyginięciem;
- wśród mięczaków - 9 rzadkich gatunków ślimaków i jeden gatunek małży;
- wśród płazów - liczne gatunki traszek i żab, wszystkie objęte ścisłą ochroną gatunkową i zagrożone wyginięciem;
- wśród gadów - cztery gatunki jaszczurek i dwa gatunki węży;
- wśród ptaków liczną grupę stanowią ptaki drapieżne oraz gatunki migrujące, obserwowane podczas przelotów;
- wśród ssaków do najrzadszych należy wilk oraz wydra.

2. Większość w wymienionych gatunków jest objęta ochroną prawną. Siedliska, na terenie których przebywają często pokrywają się z siedliskami chronionych gatunków roślin, kompleksów leśnych i terenów otwartych. W przypadku zwierząt częściej jednak dochodzi to konfliktów podczas migracji pomiędzy zasiedlanymi przez nie biotopami a otoczeniem w którym przebywają ludzie.

9.7. System ochrony przyrody

1. Tereny gminy zajmują obszar o zachowanej, naturalnej strukturze ekologicznej, zmienionej w niewielkim stopniu przez rolniczą i leśną działalność człowieka. Obszar ten, określany jako lasy szczecinecko - koczałskie stanowi ważne ogniwo o regionalnym znaczeniu w koncepcji kształtowania osnowy ekologicznej Województwa Pomorskiego.

2. Na terenie gminy znajduje się jeden rezerwat przyrody. Tą formą ochrony przyrody, w postaci rezerwatu wodno- torfowiskowego zostało objęte jezioro lobeliowe Cęgi Małe, położone w północno- wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Zapadłe. Rezerwat został powołany w 1981 r. zarządzeniem opublikowanym w Monitorze Polskim Nr 29/81 poz. 271 z 1981 r. Na terenie rezerwatu obowiązuje szereg ograniczeń, związanych z wymogami ochrony przyrody, określonymi w ustawie o ochronie przyrody:

- polowania, wędkowania, rybołówstwa, chwytania dziko żyjących zwierząt, płoszenia ich i zabijania, zbierania poroży zwierzyny płowej, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych oraz gniazd ptasich i wybierania z nich jaj, pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzania drzew i innych roślin;

- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód, gleby oraz powietrza;
- dokonywania zmian przedmiotów ochrony i obszarów objętych ochroną;
- używania, użytkowania, uszkodzania oraz zanieczyszczania przedmiotów oraz obszarów objętych ochroną;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli służą one innym celom niż ochrona przyrody;
- wydobywania skał, minerałów, w tym torfu i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania;
- palenia ognisk, wyrobów tytoniowych, używania źródeł światła o otwartym płomieniu poza miejscami wyznaczonymi;
- zbioru poza miejscami wyznaczonymi dziko rosnących roślin, grzybów oraz ich części;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego, jazdy konnej wierzchem poza szlakami do tego wyznaczonymi, wprowadzania psów bez smyczy i kagańca;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi i innymi drogami do tego wyznaczonymi;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną przyrody, z wyjątkiem znaków drogowych i innych związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego, na przedmiotach lub obszarach objętych ochroną;
- zakłócania ciszy;
- używania łodzi motorowych, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania, żeglowania poza akwenami lub szlakami do tego wyznaczonymi;
- używania motolotni, lotni i spadolotni;
- wykonywania lotów cywilnymi statkami powietrznymi poniżej 2.000 metrów wysokości względnej, z wyjątkiem lotów patrolowych i interwencyjnych Lasów Państwowych, Państwowej Straży Pożarnej oraz związanych z ochroną bezpieczeństwa publicznego lub ochroną granicy państwowej;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania poza miejscami wyznaczonymi;
- prowadzenia badań naukowych bez zgody właściwego organu uznającego obszar za rezerwat przyrody;
- wprowadzania gatunków roślin lub zwierząt poza ich naturalne miejsca występowania;
- wprowadzania organizmów zmodyfikowanych genetycznie.

3. Północna część gminy znajduje się w zasięgu Obszaru Chronionego Krajobrazu „Źródłowy obszar rzeki Brdy na wschód od Miastka”. Obowiązujące na tym obszarze zasady ochrony przyrody i ograniczenia w zagospodarowaniu terenu określa ***Uchwała nr 1161/XLVII/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim***. Wymieniony obszar chronionego krajobrazu, o łącznej powierzchni 1.111.776 ha zajmuje na część terenów w rejonie miejscowości Piaszczyzna, Pietrzykowo i Trzyniec.

4. Uchwała nr 1161/XLVII/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim stanowi, że:

- „§ 5. Na obszarach chronionego krajobrazu, wymienionych w § 1 ust.1, wprowadza się następujące zakazy:
 - 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, łózonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
 - 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.);
 - 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
 - 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciw osuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
 - 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
 - 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
 - 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej
- (...)

- § 7. 1. Zakazy, o których mowa w § 5, nie dotyczą:
 - 1) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
 - 2) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
 - 3) realizacji inwestycji celu publicznego
- 2. Zakaz, o którym mowa § 5 pkt 2, nie dotyczy:
 - 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu
 - 2) realizacji przedsięwzięć potencjalnie mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których organ ochrony środowiska stwierdził brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.
- 3. Zakazy, o których mowa § 5 ust. 8 oraz § 6, nie dotyczą:
 - 1) obszarów zwartej zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (lub w równorzędnych dokumentach planistycznych), gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej i usługowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach,
 - 2) siedlisk rolniczych - w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód,
 - 3) wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów dostępu do wód publicznych oraz w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani,
 - 4) odcinków plaż nadmorskich, na których właściwy Dyrektor Urzędu Morskiego dopuszcza sytuowanie sezonowych obiektów budowlanych,
 - 5) istniejących, obiektów lotniskowych, mieszkalnych i usługowych, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r. - gdzie dopuszcza się przebudowę i modernizację istniejącego zainwestowania w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie zwiększania powierzchni zabudowy, a także nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, jeżeli w trakcie postępowania strona wykaże brak niekorzystnego wpływu planowanej inwestycji na chronione w danym obszarze ekosystemy i krajobraz."

5. Obok wymienionych wyżej przestrzennych form ochrony przyrody i krajobrazu, na terenie gminy występują również trzy obszary objęte ochroną w formie użytków ekologicznych, są to: objęte uchwałą Nr XXII/202/01 z dnia 28 grudnia 2001 r. użytki ekologiczne „półwysep Dymin” (o powierzchni 1,06 ha) oraz „Źródłisko rz. Ruda” (o powierzchni 2,82 ha); objęty uchwałą Nr XII/85/2000 z dnia 31 stycznia 2000 r. użytek ekologiczny, określany jako „fragment Środowiska przyrodniczego na działce oddziału 16p o powierzchni 0,85 ha w Leśnictwie Niesiłowo- Nadleśnictwo Miastko”.

6. Ze względu na znaczną powierzchnię gminy położoną na obszarach sandrowych jej teren jest dość ubogi w stare, okazałe drzewa, które mogłyby być objęte ochroną w formie pomników przyrody. Dotychczas tą formą ochrony objęto kilkanaście drzew oraz jeden głąz narzutowy. Ich zestawienie zawiera tabela

Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Koczała

Lp.	Pozycja w rejestrze pomnikó w przyrody	Nr orzeczenia z dnia	Rodzaj pomnika przyrody	Położenie pomnika przyrody	Akt prawny
1	221	Nr 221/88 z dn. 29.11.1980	drzewo - dąb szyp "Dąb Niedźwiedzi Augusta III"	Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 241c, w pobliżu dawnej osady Nadleśnictwa Niedźwiady	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
2	238	Nr 238/106 z dn. 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90b	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
3	239	239/106 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90b	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
4	240	240/107 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90b	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
5	243	243/110 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90d	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
6	244	244/111 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90d	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
7	245	245/112 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90d	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
8	246	246/113 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90d	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
9	247	247/114 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90d	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
10	248	248/115 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90d	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
11	249	249/116 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90d., g	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
12	251	251/118 8.12.80	drzewo - dąb	Stara Brda, Nadleśnictwo	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r

			szypułkowy	Niedźwiady oddz. 90r., g	(Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
13	252	252/119 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90r., g	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r. (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
14	232	232/99 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 89b, g	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r. (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
15	233	233/100 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 89b, g	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r. (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
16	234	234/101 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90f, g	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r. (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
17	236	236/103 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90f, g	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r. (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
18	237	237/104 8.12.80	drzewo - dąb szypułkowy	Stara Brda, Nadleśnictwo Niedźwiady oddz. 90f, g	Ogłoszenie Wojewody Słupskiego z dn. 15.12.1980 r. (Dz. Urz. WRN w Słupsku z 1981 r. Nr 1, poz. 2)
19	81	Nr 242 z dn. 2.09.1972	Głaz narzutowy	Starżno, Nadleśnictwo Miastko oddz. 231i	Ogłoszenie Prezydium WRN Koszalin z 1972 r.

7. Obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000

Walory przyrodnicze gminy zostały podkreślone projektem utworzenia trzech ostoi siedliskowych Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000. Jeden spośród trzech projektowanych na obszarze gminy specjalnych obszarów ochrony zatwierdzono dotychczas decyzjami Komisji Europejskiej z dnia 12.12.2008 r. jako posiadające znaczenie dla Wspólnoty. Jest to obszar „Dolina Wieprzy i Studnicy” (PLH220038). Pozostałe obszary: „Jezioro Dymno” (PLH220069) i „Nowa Brda” (PLH220078), to obszary proponowane przez Rząd RP w różnych fazach opiniowania i uzgadniania. Charakterystyka zatwierdzonych i zgłoszonych obszarów siedliskowych przedstawia się następująco:

- Jezioro Dymno (PLH220069) - obszar o powierzchni 114,7 ha, obejmuje bezodpływowe jezioro oraz przybrzeżne torfowiska. Położone jest na północny zachód od wsi Koczała. Celem utworzenia obszaru jest ochrona następujących siedlisk przyrodniczych: twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łakami ramienic *Charetea*, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie torfowiska przejściowe i trzęsawiska. Osobliwością przyrodniczą obszaru jest jaskier leżący, roślina bardzo rzadka, wpisana do Czerwonej Księgi Roślin. Występuje wzdłuż większości brzegów jeziora, zajmując piaszczysto-kamieniste podłoże. Wśród zbiorowisk szuwarowych, dominującą rolę odgrywają zespoły *Phragmitetum australis* i *Scripetum lacustris*. Nad jeziorem Dymno gniazdują m.in. bąk i żuraw, gatunki ptaków figurujące w Załączniku I. Dyrektywy Ptasiej (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r.) oraz występuje bóbr, gatunek ssaka, stanowiący przedmiot zainteresowania Wspólnoty i wymagających ochrony w formie wyznaczania obszarów Natura 2000 - na podstawie Załącznika II. Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r.).
- Nowa Brda (PLH220078) – obszar obejmuje ochroną kilkanaście rodzajów siedlisk z załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Jest to obszar o szczególnym nagromadzeniu drobnopowierzchniowych bagien i borów bagiennych, torfowisk przejściowych i

wysokich, jezior lobeliowych (z elipsą wodną) oraz rzadkich zbiorowisk roślin wodnych i bagiennych. Celem utworzenia obszaru jest ochrona następujących siedlisk przyrodniczych: jeziora lobeliowe, twarde wodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łakami ramienic, starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne, naturalne zbiorniki dystroficzne, rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, świeże łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, torfowiska wysokie zdegradowane zdolne do regeneracji, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, kwaśne buczyny (dąbrowy acydofilne), bory i lasy bagienne, lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe, sosnowy bór chrobotkowy

- **Dolina Wieprzy i Studnicy (PLH 220038)** - obejmuje część dolin rzek Wieprzy i Studnicy, od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna, wraz z dużymi fragmentami zlewni tych rzek, w tym terenami źródłiskowymi. Rzeki te mają naturalny charakter, w niewielkim tylko stopniu zostały przekształcone przez człowieka. W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne. W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łakami. Na terenach bezodpływowych, liczne są małe mszary i oczka dystroficzne. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Obszar „Dolina Wieprzy i Studnicy” obejmuje 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, a szczególnie ważna jest dla zachowania jezior lobeliowych i dystroficznych zbiorników wodnych. W zasięgu gminy Koczała znajduje się niewielki najbardziej na południe wysunięty fragment tego obszaru. Obejmuje część rynny wypełnionej jeziorami Głębokie i Dźwierzno otoczonych płacami torfowiska wysokiego i boru bagiennego.

Na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody (Dz. U.z 2004 r. Nr 92, poz. 880 ze zm.) na obszarach Natura 2000 zabrania się:

- podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar N2000, lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar N2000, lub pogorszyć integralność obszaru N2000 lub jego powiązania z innymi obszarami (art. 33). Powyższy zakaz stosuje się również do projektowanych obszarów N2000 do czasu zatwierdzenia przez Komisję Europejską jako obszary mające znaczenie dla Wspólnoty i wyznaczenia ich jako specjalne obszary ochrony siedlisk,
- projekty planów i programów oraz zmian do takich dokumentów, a także planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000, lub nie wynikają z tej ochrony, wymagają przeprowadzenia odpowiedniej oceny oddziaływania na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, regionalny dyrektor ochrony środowiska w Gdańsku, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub projektowane obszary N2000, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000 (art. 34. 1.);
- w przypadku, gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, zezwolenie, o którym mowa wyżej, może zostać udzielone wyłącznie w celu:
 - 1) ochrony zdrowia i życia ludzi;
 - 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
 - 3) uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
 - 4) wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.”

Wobec obszarów zatwierdzonych przez Komisję Europejską można stosować pełną procedurę z art. 6 dyrektywy siedliskowej. Wydaniem rozporządzenia Ministra Środowiska obszary te formalnie staną się specjalnymi obszarami ochrony siedlisk (SOO). Natomiast w stosunku do projektowanych obszarów siedliskowych do czasu odmowy lub zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską obowiązują przepisy takie same jak dla obszarów N2000 już zatwierdzonych (jw.) z tym, że nie można stosować zezwolenia na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub projektowane obszary N2000 nawet wtedy, kiedy przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego (o charakterze społecznym lub gospodarczym i wobec braku rozwiązań alternatywnych).

8. Obszar gminy Koczała położony jest w obrębie regionalnego korytarza ekologicznego „Bory Tucholskie Południowy” (według źródła: Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000), stanowiącego część składową krajowego, transgranicznego, leśnego korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym, tzw. „Korytarza Północnego” (wg Jędrzejewskiego i in. 2005; Kwiatkowskiej 2008). Za pośrednictwem korytarzy ekologicznych o randze ponadregionalnej i regionalnej omawiany obszar powiązany jest z licznymi obszarami chronionymi w Polsce na mocy obowiązującej Ustawy o ochronie przyrody, w tym także z obszarami Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Regionalny korytarz ekologiczny „Bory Tucholskie Południowy” łączy obszar gminy Koczała z niżej wymienionymi obszarami chronionymi w województwach pomorskim i zachodniopomorskim:

- od północnego wschodu – ze OZW „Ostoja Borzyszkowska”.
- od wschodu – z SOO Natura 2000 „Nowa Brda” i z obszarem chronionego krajobrazu (OChK) „Fragment Borów Tucholskich”.
- od południa – z SOO Natura 2000 „Sporysz”.
- w kierunku wschodnim i południowo-wschodnim korytarz „Bory Tucholskie Południowy” łączy się z regionalnym korytarzem „Kaszubskim Południowym”, w którym leżą dwa obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) Natura 2000 – „Bory Tucholskie” i „Wielki Sandr Brdy”, dwa SOO Natura 2000 – „Sand Brdy” i „Ostoja Zapceńska” oraz Park Narodowy „Bory Tucholskie” i „Zaborski Park Krajobrazowy”.
- na południu łączy obszar leśny gminy z OChK „Okolice Jezior Krępsko i Szczytno”, a na południowym-zachodzie – z OChK „Obszar na Południowy Wschód od Jeziora Bielsko”.
- na północy i na zachodzie z korytarzem „Bory Tucholskie Południowy” łączy się wąskimi pasmami leśnymi korytarz regionalny „Bory Tucholskie Północny” i za jego pośrednictwem obszar gminy Koczała uzyskuje połączenie z SOO Natura 2000: „Dolina Wieprzy i Studnicy”, „Miasteczkie Jeziora Lobeliowe”, „Jezioro Bobięcińskie”, „Dolina Grabowej” i „Jeziora Szczecineckie” oraz z OSO Natura 2000: „Ostoja Drawska” i „Dolina Słupi”, a ponadto na północy – z OChK „Źródłowy Obszar Brdy i Wieprzy na Wschód od Miastka”.

Korytarze ekologiczne w gminie biegną również wzdłuż dolin rzecznych. Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego województwa pomorskiego (2009) przez północno-wschodni fragment gminy biegnie regionalny, rzeczny korytarz ekologiczny „Górny odcinek Doliny Brdy” umożliwiający migrację roślin, zwierząt i grzybów, stanowiący powiązanie obszaru źródłiskowego Brdy z krajowym korytarzem ekologicznym „Pojeziernym północnym”, biegnącym wzdłuż środkowego i dolnego odcinka doliny Brdy i łączącym dolinę Brdy z krajowymi korytarzami Wisły i Noteci. System korytarzy ekologicznych tworzą również inne rzeki i ciek wodne w gminie, jednakże ich ranga nie została ustalona, ponieważ w gminie dotychczas nie przeprowadzono inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej.

9. W ramach inwentaryzacji leśnych i nieleśnych siedlisk „naturowych” w zasięgu administracji Nadleśnictw Miastko oraz Niedźwiady, prowadzonej w latach 2007 – 2009, zlokalizowano wiele obiektów, które można objąć różnymi formami ochrony przyrody (użytki ekologiczne, rezerваты). Prawdopodobnie zostaną uwzględnione w sporządzanym, nowym Programie ochrony przyrody Nadleśnictwa Niedźwiady. Brak natomiast inwentaryzacji dotyczącej obiektów do objęcia ochroną w formie pomników przyrody: pojedynczych drzew,

grup drzew lub alej. W oparciu o dostępne dane proponuje się do objęcia ochroną następujące obiekty:

- **Teren proponowany do objęcia ochroną w formie użytku ekologicznego:**
 - 1) **Nadl. Miastko oddz. 145 k, pow. 0,46 ha – LMw, brzoza 35 lat.**
- **2. Pojedyncze drzewa proponowane do objęcia ochroną w formie pomników przyrody w programie ochrony przyrody nadleśnictwa Niedźwiady:**
 - 1) **Dąb szypułkowy - oddz. 89 c nadl. Niedźwiady obręb Niedźwiady, leśnictwo Stara Brda**
 - 2) **Dąb szypułkowy - oddz. 90 a nadl. Niedźwiady obręb Niedźwiady, leśnictwo Stara Brda;**
 - 3) **Dąb szypułkowy - oddz. 90 k nadl. Niedźwiady obręb Niedźwiady, leśnictwo Stara Brda;**
 - 4) **Dąb szypułkowy - oddz. 298 w nadl. Niedźwiady obręb Niedźwiady, leśnictwo Łabędzie Bagno.**
- **3. Aleja**
 - 1) **Proponowany pomnik przyrody - aleja sosnowa przy drodze gruntowej z Koczały do miejscowości Załęże.**

9.8. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Ze względu na znaczny udział powierzchni leśnych, stosunkowo małą liczbę ludności oraz brak na terenie gminy uciążliwego przemysłu, stan jej środowiska przyrodniczego należy określić jako dobry. Niemniej jednak występuje tutaj kilka czynników, wpływających lokalnie na kondycję środowiska, są to:

- nieuregulowana gospodarka ściekowa na większości obszaru gminy, związana ze słabym rozwojem gminnej sieci kanalizacyjnej;
- lokalne zagrożenia wynikające z prowadzenia skoncentrowanej, hodowli trzody chlewnej w fermach **w Koczale** i Łekini.

10. UWARUNKOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

10.1. Rys historyczny rozwoju struktury przestrzennej gminy

1. Pomimo, że wiedza na temat osadnictwa pradziejowego na terenie gminy Koczała jest znikoma, co ma swoje źródło głównie w bardzo słabym stanie rozpoznania archeologicznego, obszar ten był z pewnością penetrowany przez różne grupy ludzkie, o czym świadczy wśród znanych znalezisk odkrycie naczyń z okresu wpływów rzymskich w Pietrzykowie oraz istnienie bliżej nieokreślonego osadnictwa wczesnośredniowiecznego w okolicach Koczały.

2. W okresie formowania państwa przez Mieszka I ziemia człuchowska dostała się w latach 970–980 (wraz z Pomorzem Gdańskim) w granice państwa Polan. Jednak dopiero działania Bolesława Krzywoustego w XII w. na trwałe objął te ziemie swoim władztwem. Organizacyjnie obszar ten wchodził w obręb kasztelanii szczycieńskiej. Rozwój osadnictwa wiejskiego był bardzo wolny, ze względu na trudne warunki dla gospodarki rolnej – piaszczyste gleby, zwarte kompleksy leśne, brak sieci komunikacyjnej. Tereny te podlegały archidiecezji gnieźnieńskiej; a od XIV w. także świeżo utworzonemu archidiakonatowi z siedzibą w Kamieniu Krajeńskim. W XIII w., w czasach rozbicia dzielnicowego, omawiany obszar znajdował się w granicach księstwa naczelnego (z siedzibą w Gdańsku). W 1294 r., po śmierci Mściwoja II (ostatniego z książąt gdańskich), ziemia człuchowska dołączona została do Wielkopolski. Piętnaście lat później całe Pomorze znalazło się w granicach państwa krzyżackiego. Nastąpiły zmiany administracyjne – z kasztelanii szczycieńskiej utworzone zostało komturstwo człuchowskie.

3. Wiek XIV to czas nasilonej akcji kolonizacyjnej prowadzonej zarówno przez samych Krzyżaków, jak i z ich nadania przez szlachtę pruską. I tak na przykład w 1456 r. Henryk Stange zawarł umowę lokacyjną z sołtysem Hermannem zum Vliesensteyn – umowa dotyczyła wsi Koczała (*Vliesensteyn*, *Flötenstein*). Nieco wcześniej, bo w 1313 r. wymieniona jest po raz pierwszy w źródłach wieś Pietrzykowo (*Peterscow*). W Koczale sami Krzyżacy utrzymywali niewielki folwark.

4. Po pokoju toruńskim (1466 r.) na ponad trzy wieki ziemia człuchowska znalazła się w granicach Polski. Z terytorium dawnego komturstwa utworzono powiat człuchowski, a jego większą część zajmowało starostwo człuchowskie w skład którego wchodziły wsie: Koczała i Starzno oraz folwark w Koczale. Inne wymieniane w źródłach wsie znajdowały się w rękach prywatnych: Dźwierzno należało do Konarskich h. Kolczyk (pochodzili z Pomorza), Pietrzykowy do B. Wierzbicy (również z Pomorza). Zmiany polityczne nie miały znaczącego wpływu na istniejącą administrację kościelną. W dalszym ciągu powiat człuchowski wchodził w skład archidiakonatu kamieńskiego i był podzielony na 67 różnej wielkości parafii – w tym w Koczale (wraz z Grabowem) i Starznie. W okresie reformacji parafie protestanckie pojawiły się w Koczale i Dźwierznie.

5. Stosunkowo pomyślny (zwłaszcza gospodarczo) rozwój ziemi człuchowskiej zakończył w połowie XVII w. najazdem szwedzkim. Kilkuletnia okupacja i walki z wojskami polskimi spowodowały spore zniszczenia. Trwająca prawie ćwierć wieku (1700–1721) wojna północna oraz późniejsza wojna siedmioletnia (1756–1763), związane z nimi przemarsze różnych wojsk, rekwizycje, zniszczenia a także ciągnące się za nimi epidemie spustoszyły ziemię człuchowską. Kolejnym skutkiem był ogólny kryzys gospodarczy oraz polityczny całego państwa.

6. Kolejne, istotne zmiany nastąpiły w 1772 roku – cała ziemia człuchowska, w wyniku I rozbioru Polski, znalazła się w granicach państwa pruskiego, w obrębie *Amtu* z siedzibą w Chojnicach. Reformą administracyjną z 1818 r. wprowadzono nowy podział terytorialny państwa pruskiego – ziemia człuchowska znalazła się w granicach powiatu człuchowskiego (*Kreis Scholchow*), zaś powiat należał do rejencji kwidzyńskiej. Powolnie obszar ziemi człuchowskiej podnosił się gospodarczo. Rozwój przemysłu w ośrodkach miejskich wpływał pobudzająco na rozwój rolnictwa i usług. Sprzyjał temu procesowi rozwój sieci drogowej oraz pojawienie się kolei żelaznej. Obszar obecnej gminy Koczała, peryferyjny w stosunku do siedziby powiatu, uzyskał jednak połączenie kolejowe dopiero w 1903 r. po zbudowaniu linii łączącej Człuchów z Miastkiem.

7. Wybuch I wojny światowej i działania wojenne nie dotknęły bezpośrednio ziem powiatu człuchowskiego, oprócz ofiar na cele ogólnowojskowe i śmierci kilkuset żołnierzy wywodzących się z Koczali i otaczających ją miejscowości. W wyniku Traktatu Wersalskiego znaczna część powiatu człuchowskiego (z obszarem gminy Koczała) pozostała w granicach państwa niemieckiego. Tereny te weszły w skład nowo utworzonej prowincji Marchia Graniczna Poznań–Prusy Wschodnie (Grenzmark Posen–Westpreussen). Po II wojnie światowej cała ziemia człuchowska znalazła się w granicach Polski. Obszar gminy Koczała wszedł w skład powiatu miastecckiego i województwa koszalińskiego. Od 1975 do 1998 roku gmina znajdowała się w granicach województwa słupskiego. Po ostatniej reformie administracyjnej gmina Koczała znajduje się w granicach powiatu człuchowskiego i województwa pomorskiego.

10.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego

1. Potwierdzone źródłowo osadnictwo na terenach obecnej gminy Koczała pojawiło się na przełomie XIII i XIV wieków. Jego ugruntowanie, zwłaszcza formalne poprzez nadanie praw lokacyjnych, miało miejsce począwszy od drugiej połowy XIV wieku – dotyczy to Koczali i Pietrzykowa. Powszechnie używane było w tym procesie chełmińskie prawo lokacyjne. Podstawowym typem przestrzennym lokowanych wsi był typ ulicowy. Osadnictwo na tych terenach rozwijało się jednak nadzwyczaj powoli. Wynikało to m.in. z panujących tu wówczas warunków naturalnych – wielkie kompleksy leśne, oraz demograficznych i politycznych – obszar ten był bardzo słabo zaludniony i stanowił pogranicze bez względu na przynależność państwową. Niewielkim uzupełnieniem układów ulicowych były pojedyncze osady jednodworcze – produkcyjne (młyny, tartaki) lub robotników leśnych (pojawiające się jednak dopiero około XIX wieku). Niwy siedliskowe wsi czytelne są w wielu wypadkach (zarówno na mapach, jak i w terenie) do dziś.

2. Specjalną formą osadniczą spotykaną na tym obszarze były najpierw rycerskie, potem szlacheckie posiadłości składające się z zespołu pałacowo- lub dworsko-parkowego z zabudowaniami folwarku. Mogły one występować w Dźwierznie, Koczale, Łękini i Pietrzykowie (ich obecne ślady to jedynie reliktów zdewastowanego parku i folwarku w Pietrzykowie). Zatarciu uległy układ przestrzenny i granice. O jego istnieniu świadczy zachowany jedynie w części stary drzewostan.

3. Specyficzna zabudowa, doskonale zachowana, znajduje się we wsi Łękinia. Są to drewniane domy, ustawione najczęściej szczytami do drogi oraz drewniane budynki gospodarcze z niespotykaną na tych ziemiach, niewielką galerią. Całość zamknięta jest w dwu- trzybudynkowych zagrodach, tworzących unikatowy, spójny układ urbanistyczny zasługujący na konserwatorską ochronę.

4. Przez teren gminy przebiega, zbudowana w 1903 roku, linia kolejowa łącząca Człuchów z Miastkiem. Związana z nią infrastruktura – torowiska (obecnie w większości nieistniejące), mosty, wiadukty, przepusty, zabudowa stacji i posterunków dróżniczych – to jedyne obiekty dziedzictwa techniki z terenu gminy. Zachowały się (w różnym stanie) obiekty stacji w Bielsku, Koczale i Łękinii. Do wyróżniających się obiektów infrastruktury technicznej należą tereny nieużytkowanego, zbudowanego po wojnie lotniska wojskowego, położone w rejonie miejscowości Łękinia w południowej części gminy.

5. Cmentarze i ślady po nich zachowały się w następujących miejscowościach: Pietrzykowo (2), Stara Brda Pilska, Koczała (2), Bielsko, Starzno i Trzyniec. W większości są to zdewastowane cmentarze ewangelickie, czytelne w terenie jedynie dzięki zachowanym drzewostanom, możliwym do zidentyfikowania dzięki kwerendzie kartograficznej. Nielicznie zachowane są nagrobki i krzyże, z datami z XIX wieku.

6. Krajobraz gminy Koczała zdominowany jest przez budynki mieszkalne i gospodarcze wznoszone z drewna lub cegły. Najczęściej zgrupowane są one w zagrody kilkubudynkowe położone wzdłuż dróg wiejskich. Wyjątkiem jest zabudowa centrum Koczały, nosząca znamiona architektury małomiasteczkowej budynków jedno- lub dwupiętrowych, murowanych.

7. Obszar obecnej gminy znajdował się zawsze niejako na peryferiach wszelkich ważnych wydarzeń historycznych, nie występują na jej terenie zjawiska i obiekty związane z dziedzictwem kultury niematerialnej. Wpływ na to ma również fakt przerwania więzów kulturowych z dawnymi mieszkańcami w następstwie zmian granic, będących wynikiem II Wojny Światowej. Brak także wielkich, czy choćby dobrze znanych nazwisk ludzi urodzonych na tych terenach. Ze źródeł znamy jedynie nazwiska właścicieli pojedynczych wsi (Koczały – Aleksander Stange i Petsch Stange; Łękinia – Piotr z Brzeźna; Pietrzykowa – Piotr Goldberg).

10.3. Zestawienie wartości kulturowych gminy

1. Miejscowości obszaru gminy są w znacznym stopniu zróżnicowane pod względem wartości kulturowych, mają na to wpływ cechy występującej w nich zabudowy oraz układów przestrzennych, wiek ich powstania oraz struktura władania która ulegała zmianom wraz z upływem czasu. Ich zbiorcze przedstawienie prezentuje poniższa tabela.

Zestawienie wartości kulturowych gminy

L.p.	Wieś	Przysiółki, osady, wybudowania	Wiek powstania i charakter	Układ przestrzenny	tradycyjna struktura przestrzenna	Rejestr zabytków	Ewidencja dóbr kultury	Stan zachowania	
								układu	struktury
1	BIELSKO BÖLZIG		XVI wieś królewska (starostwo człuchowskie)	wieś ulicowa	duże zagrody wielobudynkowe usytuowane wzdłuż ulicy		zagrody: nr 15, 16, 17, 36, 57, 58	dobrze zachowany	w znacznym stopniu zachowana
		Bielsko PKP	1903 stacja kolejowa	zespół budynków stacji kolejowej	typowa (pruska) zabudowa stacji kolejowej		budynek dworca	częściowo przekształcony – brak torowisk	w większości zachowana
2	DZWIERZNO DARSEN		XV wieś rycerska i chłopska	wieś ulicowa	zagrody wielobudynkowe wzdłuż ulicy			zanika	znacznie przekształcony
3	KOCZAŁA FLÖTENSTEIN		XIV wieś królewska z folwarkiem	wieś o nieregularnym układzie – częściowo czytelne elementy składowe	zabudowa „małomiasteczkowa” z elementami zabudowy wiejskiej – zagrody		kościół paraf. pw. Narodzenia NMP i św. Marii Magdaleny bud. salki katechetycznej	częściowo przekształcony w wyniku rozbudowy – nowe osiedla mieszkaniowe na obrzeżach	w części (w centrum wsi) zachowana

				zróżnicowane chronologicznie	wielobudynkowe			wsł	
		Koczała PKP	1903 stacja kolejowa	zespół budynków stacji kolejowej	typowa (pruska) zabudowa stacji kolejowej		budynek dworca	częściowo przekształcony – brak torowisk	w większości zachowana
		Dymin DIEMEN	osada	luźny zespół zagród położonych wzdłuż drogi	zespół zagród dwu-trzybudynkowych				
		Działek GRENZ-ORT	rozproszona osada leśna	zespół rozproszonych zagród	zespół niewielkich zagród dwu-trzybudynkowych				
		Podlesie KESCHE NBRUCH	osada jednodworcza	pojedyncze zagrody	zespół zagród dwu-trzybudynkowych				
		Załęże FLEMMING-ORT	rozproszona osada leśna	zespół rozproszonych zagród	zespół niewielkich zagród dwu-trzybudynkowych				
4	ŁĘKINIA ŁANKEN		XIV wieś królewska	wieś ulicowa	regularny szereg zagród usytuowanych głównie wzdłuż jednej strony ulicy; domy ustawione frontowo i szczytami, budynki gospodarcze z niewielkimi galeriami		szkoła z budynkiem gosp. nr 21 zagrody nr 23, 26, 28, 32, 37, 39, 40, 43	bardzo dobry	w znacznej części zachowana w bardzo dobrym stanie
		Łękinia PKP	1903 stacja kolejowa	zespół budynków stacji kolejowej	typowa (pruska) zabudowa stacji kolejowej			częściowo przekształcony – brak torowisk	w większości zachowana
5	NIEDŹWIADY NADL. Bäreneiche O.F.		XIX nadleśnictwo	osada jednodworcza	duży budynek nadleśnictwa z zespołem zabudowy gospodarczej		budynek nadleśnictwa	zachowany	zachowana
6	NIESIŁOWO NADL. Schulzenwald e O.F.		XIX nadleśnictwo	osada jednodworcza	duży budynek nadleśnictwa z zespołem zabudowy gospodarczej		budynek nadleśnictwa	zachowany	zachowana
7	PIETRZYKOWO GR. PETERKAU		XIV wieś szlachecka	wieś ulicowa pierwotnie z zespołem dworsko-parkowym i folwarkiem	zabudowa bardzo zróżnicowana, mocno przekształcona	kościół fil. pw. św. Antoniego Boboli (A-101 z 18.03.1965))	budynek szkoły	znacznie przekształcony – zniszczony dwór, w większości folwark i park	zabudowa w większości przekształcona
		Adamki	osada, ob. PGR	osada jednodworcza					
		Adamów	osada, ob. PGR	osada jednodworcza					
		Małe Pietrzykó wko KL.PETERKAU	wybudowanie	zespół niewielkich osad jednodworczych					
8	PŁOCICZ HAMMER		XVI niewielka wieś królewska z	zabudowa folwarcza; wieś	gospodarcze budynki folwarczne,			w części zachowany – wieś; folwark	w większości przekształcona

			folwarkiem – młyn i tartak	ulicowa	niewielkie zagrody chłopskie			poważnie zniszczony	
9	STARA BRDA PILSKA <i>Altbräu-Schneidemühl</i>		XVI osada młyńska	zabudowa rozproszona	jednodworcze wielobudynkowe zagrody; zabudowa zespołu młyńskiego		jednodworcze zagrody: nr 1, 7, 8	w większości zachowany	zabudowa zespołu młyńskiego zniszczona; pozostała struktura w znacznym stopniu zachowana – zwłaszcza trzy jednodworcze zagrody z lat 40. XX w. nr 1, 7, 8
10	STARZNO STARSSEN		XIV wieś królewska, potem szlachecka i chłopska	wieś ulicowa	niewielkie zagrody usytuowane po obu stronach ulicy	kościół fil. pw. św. Mikołaja (A155 z 14.04.1964)	zagrody: nr 9, 10	w większości zachowany	znacznie przekształcony – zachowane poj. zagrody i obiekty
11	TRZYNIEC STEINFORTH		XV wieś chłopska	wieś o zabudowie rozproszonej	niewielkie dwu-trzybudynkowe zagrody			zanika	zły

10.4. Zestawienie obiektów architektury i budownictwa

1. Na terenie gminy Koczala występuje znaczna ilość obiektów o wysokich walorach architektonicznych, kwalifikujących je do ochrony konserwatorskiej. Obecnie status obiektu zabytkowego posiadają **trzy** kościoły, **łącznie z cmentarzami**, w Pietrzykowie (nr rej. **A-345**) i Starznie (nr rej. **A-340**) oraz w Koczale (nr rej. **A-1741**).

Pozostałe budowle, położone we wszystkich niemal miejscowościach gminy, **znajdują się w wojewódzkiej ewidencji zabytków**; przeważającą większość stanowią wśród nich budynki mieszkalne, występują tu także kościoły, cmentarze oraz budynki o charakterze przemysłowym. Szczegółowe zestawienie wspomnianych obiektów obrazuje poniższa tabela.

Wojewódzka Ewidencja Zabytków - Architektura i Budownictwo

I.p.	MIEJSCOWOŚĆ	ULICA	NR	OBIEKT	DATA POWSTANIA	MATERIAŁ	UWAGI
1.	Bielsko		5	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
2.	Bielsko		8	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
3.	Bielsko		11	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
4.	Bielsko		14	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
5.	Bielsko		15	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.	
6.	Bielsko		16	budynek mieszkalny	XIX w.	drew., mur.	
7.	Bielsko		17	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.	
8.	Bielsko		23	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
9.	Bielsko		30	budynek mieszkalny	k. XIX w.	drew.	
10.	Bielsko		48	budynek mieszkalny	k. XIX w.	szach.	
11.	Bielsko		53	budynek mieszkalny	ok. 1925 r.	ceg.	
12.	Bielsko		53	budynek gospodarczy	1925 r.	ceg.	
13.	Bielsko		57	budynek mieszkalny	1 ćw. XX w.	mur.	
14.	Bielsko		58	budynek mieszkalny	1925 r.	mur.	
15.	Bielsko		63	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
16.	Bielsko		?	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	

17.	Bielsko		?	budynek gospodarczy	pocz. XX w.	ceg.	
18.	Bielsko			leśniczówka			
19.	Działek		8	budynek mieszkalny	k. XIX w.	drew.	
20.	Działek		15	budynek mieszkalny	k. XIX w.	drew.	
21.	Działek		17	budynek mieszkalny	k. XIX w.	drew.	
22.	Dźwierzno		7	szkoła	1902 r.	mur.	
23.	Kałka			leśniczówka			
24.	Koczała		9	zespół młyński	1 lub 2 ćw. XX w.	mur./ceg.	s. karta z 1996 r.
25.	Koczała	Człuchowska	12	budynek mieszkalny	1 ćw. XX w.	mur.	
26.	Koczała	Człuchowska	21	budynek mieszkalny	1906 r.	mur.	
27.	Koczała	Człuchowska	31	budynek mieszkalny	1 ćw. XX w.	mur.	
28.	Koczała	Człuchowska	35	budynek mieszkalny	1914 r. ok.	mur.	
29.	Koczała	Człuchowska	37	budynek mieszkalno-usługowy	1 ćw. XX w.	mur.	
30.	Koczała	Człuchowska	40?	budynek mieszkalny	k. XIX w.	szach.	
31.	Koczała	Człuchowska	61	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.?	
32.	Koczała	?	134	dom	XVIII/XIX w.	drew.	zielona karta
33.	Koczała	?	133	dom	1 poł. XIX w.	drew.	zielona karta
34.	Koczała	Kościelna	4	budynek parafialny	1 ćw. XX w.	mur.	
35.	Koczała	Kościelna	8	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.	
36.	Koczała	Kościelna	10	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
37.	Koczała	Miastecka	9	budynek mieszkalny	XIX/XX w.	mur.	
38.	Koczała	Miastecka	17	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
39.	Koczała	Miastecka	17	budynek usługowy	1934 r.	ceg.	
40.	Koczała	Miastecka	22	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
41.	Koczała	Miastecka	23	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
42.	Koczała	Miastecka	24	budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	ceg.	
43.	Koczała	Miastecka	25	budynek mieszkalny	1910 r.	mur.	
44.	Koczała	Polna	2	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	mur.	
45.	Koczała	Południowa	1	budynek mieszkalny	1 ćw. XX w.	mur.	
46.	Koczała	Południowa	2	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.?	
47.	Koczała	Południowa	3	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	mur.	
48.	Koczała	Południowa	6	dom	XIX w.	drew.	
49.	Koczała	Południowa	9	dom	XVIII-XIX w.	drew.	
50.	Koczała	Południowa	12	budynek mieszkalny	k. XIX w.	drew.	
51.	Koczała	Południowa	20	dom	XIX w.	drew.	
52.	Koczała	Przemysłowa	1	budynek stacyjny	1910 r.	mur.	
53.	Koczała	Przemysłowa	2	budynek mieszkalny	1910 r.	ceg.	
54.	Koczała	Przemysłowa	4	budynek mieszkalny	1910 r.	ceg.	
55.	Koczała	Przemysłowa	8	budynek mieszkalny	1910 r.	ceg.	
56.	Koczała	Sportowa	5	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.	
57.	Koczała	Szkolna	5	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
58.	Koczała			wiadukt		kam.	
59.	Łękinia		21	szkoła	1904 r.	mur.	
60.	Łękinia		23	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.	
61.	Łękinia		32	budynek mieszkalny	XIX w.	szach.	
62.	Łękinia		37	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.	
63.	Łękinia		40	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.	
64.	Ostrówek		1	zespół folwarczny	pocz. XX w.?		s. karta z 1996 r.
65.	Pietrzykowo			relikt zespołu folwarcznego	XIX, XX w.		s. karta z 1996 r.

66.	Pietrzykowo	2	budynek mieszkalny, daw. szkoła	pocz. XX w.	ceg.	
67.	Pietrzykowo	36	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
68.	Płocisz		leśniczówka			
69.	Resko		leśniczówka			
70.	Ruda		zespół dworsko-folwarczny	pocz. XX w.		s. karta z 1996 r.
71.	Starżno		leśniczówka	1929 r.		
72.	Starżno	13	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
73.	Starżno	29	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
74.	Starżno	31	budynek mieszkalny	k. XIX w.	drew.	
75.	Załęże	10	budynek mieszkalny	I poł. XIX w.		
76.	Załęże	12	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.	
77.	Załęże	20	budynek mieszkalny	XIX w.	drew.	
78.	Załęże	25	budynek mieszkalny	XIX w.	szach., mur.	
79.	Załęże	74	budynek mieszkalny	pocz. XX w.	ceg.	
80.	Załęże		leśniczówka			
81.	Żukowo		leśniczówka			

10.5. Zasoby i waloryzacja archeologicznego dziedzictwa kulturowego gminy

10.5.1. Postępująca destrukcja stanowisk archeologicznych stwarza zagrożenie stopniowej, fizycznej likwidacji tego najstarszego dziedzictwa kulturowego. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należy stworzyć możliwość otworzenia ścieżki prawnej ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego.

Podstawowe zagrożenia dla obiektów archeologicznych stanowią:

- prace ziemne, w trakcie których może dojść do naruszenia oraz zniszczenia warstw i obiektów archeologicznych zalegających pod powierzchnią ziemi. Są to takie prace jak np.; zabudowa, melioracje, wodociągi, gazociągi, zalesienia, inwestycje drogowe, farmy wiatrowe, linie energetyczne, zmiana funkcji terenu, podziały działek itp. Dla stanowisk położonych w lasach zagrożeniem jest karczunek drzew i orka leśna.
- zagrożeniem może być też ingerencja w krajobraz poprzez zabudowę terenów otaczających obiekt archeologiczny, np. w przypadku cmentarzysk kurhanowych.

10.5.2. W niniejszym opracowaniu ochronę zabytków archeologicznych określono wyznaczeniem czterech stref ochrony archeologiczno-konserwatorskiej obejmujących priorytetowe stanowiska archeologiczne występujące w mikroregionach osadniczych wyinterpretowanych na podstawie analizy materiałów źródłowych archiwalnych, wyników badań Archeologicznego Zdjęcia Polski oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego zwaloryzowane zostały wyznaczeniem na rysunku studium w skali 1: 20 000 stref ochrony archeologiczno — konserwatorskiej.

10.5.3. Na obszarze gminy Koczała znajduje się sto dwadzieścia pięć stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Wyznaczono trzy strefy archeologicznej ochrony konserwatorskiej:

- **strefa W.I. pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej obejmuje trzy stanowiska archeologiczne ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków i wyznaczone w trzech strefach archeologicznej ochrony terenu. Stanowiska o własnej formie krajobrazowej o znaczących regionalnych i ponadregionalnych wartościach kulturowych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Celem ochrony jest zachowanie istniejącego zasobu kulturowego topograficznego wraz ze strefa ochrony krajobrazowej. Bez możliwości zainwestowania.**
- **strefa W.II. częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej obejmuje piętnaście stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków i wyznaczonych**

w piętnastu strefach archeologicznej ochrony terenu. Stanowiska posiadające istotne wartości dla dziedzictwa kulturowego gminy i budujące jej lokalną tożsamość. Dopuszcza się zainwestowanie terenu po przeprowadzeniu archeologicznych badań ratowniczych przeprowadzonych w zasięgu występowania stanowisk. Celem ochrony jest wszechstronne udokumentowanie reliktyw prądiejowej i średniowiecznej przestrzeni osadniczej narażonych na zniszczenie w trakcie prowadzenia inwestycyjnych prac ziemnych.

- strefa W.III. ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej obejmuje sto siedem stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków i wyznaczonych w stu czterech strefach archeologicznej ochrony terenu. Stanowiska o mniejszej lub nierozpoznanej wartości kulturowej. Dopuszcza się zainwestowanie terenu poprzez przeprowadzenie archeologicznych badań interwencyjnych w formie nadzoru archeologicznego realizowanego w trakcie procesu inwestycyjnego. Po rozpoznaniu wartości kulturowych stanowiska na podstawie archeologicznych badań interwencyjnych, w szczególnych przypadkach, może być niezbędne przeprowadzenie archeologicznych badań ratowniczych. Celem ochrony jest wszechstronne
- udokumentowanie reliktyw prądiejowej i średniowiecznej przestrzeni osadniczej narażonych na zniszczenie w trakcie prowadzenia inwestycyjnych prac ziemnych.

10.5.4. Katalog zasobów archeologicznych objętych strefą W.I. pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej

Nr strefy W.I. na rysunku studium	Nr stanowiska archeologicznego w woj. ewidencji zabytków AZP	Funkcja - kultura archeologiczna – chronologia
1	19-30/19	Cmentarzysko kurhanowe kultury łużyczej
2	19-30/21	Cmentarzysko kurhanowe kultury łużyczej
3	19-30/6	Osada schyłkowoneolityczno-wczesnobrązowa, kultury pomorskiej, oksywsko-wielbarskiej, wczesnośredniowieczna, nowożytna

10.5.5. Katalog zasobów archeologicznych objętych strefą W.II. częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej

Nr strefy W.II. na rysunku studium	Nr stanowiska archeologicznego w woj. ewidencji zabytków AZP	Funkcja — kultura archeologiczna - chronologia
1	19-30/1	Osada kultury oksywsko- wielbarskiej, łużycjo- pomorskiej, nowożytna
2	19-30/4	Osada schyłkowoneolityczna-wczesnobrązowa, kultury łużycjo-pomorskiej, wielbarskiej, nowożytna
3	19-30/5	Osada kultury pucharów lejkowatych, schyłkowoneolityczna-wczesnobrązowa, nowożytna
4	19-30/22	Osada kultury łużycjo-pomorskiej
5	19-30/47	Osada wczesnośredniowieczna
6	19-30/72	Osada i cmentarzysko kultury pomorskiej
7	20-29/3	Osada kultury łużycjo-pomorskiej
8	20-30/11	Osada kultury wielbarskiej
9	20-30/13	Cmentarzysko kultury pomorskiej
10	20-30/14	Osada kultury łużycjo-pomorskiej

11	21-29/8	Osada kultury oksywsko-wielbarskiej
12	21-29/11	Osada kultury oksywskiej
13	21-29/13	Osada kultury oksywskiej
14	21-29/13	Osada kultury łużyckiej
15	21-29/20	Osada kultury oksywsko-wielbarskiej, łużycko-pomorskiej, średniowieczna, nowożytna

10.5.6. Katalog zasobów archeologicznych objętych strefą W.III. ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej

Nr strefy W.III. na rysunku studium	Nr stanowiska archeologicznego w woj. ewidencji zabytków AZP	Funkcja — kultura archeologiczna - chronologia
W.III.1	19-29/66	Osada schyłkowoneolityczno- wczesnobrązowa
W.III.2	19-29/67	Osada kultury wielbarskiej
W.III.3	19-29/68	Osada pradziejowa
W.III.4	19-29/69	Osada kultury wielbarskiej
W.III.5	19-29/70	Osada kultury łużycko- pomorskiej
W.III.6	19-29/71	Osada kultury łużycko-pomorskiej
W.III.7	19-29/72	Osada wczesnobrązowa
W.III.8	19-29/75	Osada kultury łużycko-pomorskiej
W.III.9	19-29/78	Osada schyłkowoneolityczno- wczesnobrązowa
W.III.10	19-29/80	Osada kultury wielbarskiej
W.III.11	19-29/81	Osada kultury pomorskiej
W.III.12	19-30/2	Osada amfor kulistych
W.III.13	19-30/7	Osada wczesnośredniowieczna
W.III.14	19-30/8,9,10	Osady kultury pomorskiej, wczesnośredniowieczna
W.III.15	19-30/12	Osada kultury wielbarskiej
W.III.16	19-30/16	Osada kultury pomorskiej, średniowieczna
W.III.17	19-30/18,17	Osada kultury pomorskiej
W.III.18	19-30/20	Osada kultury łużycko- pomorskiej
W.III.19	19-30/123	Osada kultury pucharów lejkowatych, wielbarskiej, późnośredniowieczna
W.III.20	19-30/27	Osada kultury pomorskiej
W.III.21	19-30/29	Osada wczesnośredniowieczna
W.III.22	19-30/30	Osada późnośredniowieczna
W.III.23	19-30/131	Osada późnośredniowieczna, nowożytna
W.III.24	19-30/32	Osada kultury łużycko- pomorskiej , późnośredniowieczna, nowożytna
W.III.25	19-30/33	Osada późnośredniowieczna, nowożytna
W.III.26	19-30/34	Osada wczesnośredniowieczna, późnośredniowieczna, nowożytna
W.III.27	19-30/35	Osada wczesnośredniowieczna , późnośredniowieczna, nowożytna
W.III.28	19-30/37	Osada kultury łużycko- pomorskiej
W.III.29	19-30/40	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,wczesnośredniowieczna, nowożytna
W.III.30	19-30/41	Osada wczesnośredniowieczna, nowożytna
W.III.31	19-30/43	Osada kultury łużyckiej, wielbarskiej
W.III.32	19-30/45	Osada kultu łużycko- pomorskiej, epoka kamienia
W.III.33	19-30/46	Osada schyłkowoneolityczno-wczesnobrązowa; kultury łużycko-pomorskiej, wczesnośredniowieczna

W.III.34	19-30/48	Osada wczesnośredniowieczna
W.III.35	19-30/49	Osada kultury łużycko-pomorskiej ,wczesnośredniowieczna
W.III.36	19-30/58	Osada kultury łużycko- pomorskiej, nowożytna
W.III.37	19-30/60	Osada kultury łużycko- pomorskiej, nowożytna
W.III.38	19-30/62	Osada kultury pucharów lejkowatych, łużycko- pomorskiej
W.III.39	19-30/63	Osada kultury wielbarskiej
W.III.40	19-30/64	Osada kultury wielbarskiej
W.III.41	19-30/66	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa, wczesnośredniowieczna
W.III.42	19-30/68	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa, wczesnośredniowieczna
W.III.43	19-30/69	Osada kultury łużycko- pomorskiej
W.III.44	19-30/70	Osada kultury pomorskiej
W.III.45	19-30/71	Osada kultury wielbarskiej
W.III.46	19-30/73	Osada kultury łużycko- pomorskiej
W.III.47	19-30/74	Osada wczesnośredniowieczna, nowożytna
W.III.48	19-30/75	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa
W.III.49	19-30/76	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa
W.III.50	19-30/77	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa, nowożytna
W.III.51	19-30/78	Osada późnośredniowieczna, nowożytna
W.III.52	19-30/79	Osada kultury amfor kulistych, późnośredniowieczna, nowożytna
W.III.53	19-30/80	Osada nowożytna
W.III.54	19-30/84	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa, nowożytna
W.III.55	19-30/86	Osada kultury łużycko- pomorskiej, nowożytna
W.III.56	19-30/87	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa
W.III.57	19-30/88	Osada kultury amfor kulistych
W.III.58	20-30/2	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.59	20-30/3	Osada kultury wielbarskiej
W.III.60	20-30/4	Osada kultury oksywskiej
W.III.61	20-30/5	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa
W.III.62	20-30/6	Osada kultury pomorskiej
W.III.63	20-30/7	Osada kultury pomorskiej
W.III.64	20-30/8	Osada kultury pomorskiej
W.III.65	20-30/9	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.66	20-30/10	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.67	20-30/11	Osada nowożytna
W.III.68	20-30/12	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa, kultury łużycko- pomorskiej
W.III.69	20-30/15	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.70	20-30/16	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.71	20-30/17	Osada schyłkoweolityczno- wczesnobrązowa, kultury łużycko - pomorskiej
W.III.72	20-30/18	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.73	20-30/19	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.74	20-30/20	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.75	20-30/21	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.76	20-29/1	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.77	20-29/4	Osada kultury pomorskiej
W.III.78	20-29/6	Osada kultury łużycko - pomorskiej
W.III.79	20-29/7	Osada kultury pomorskiej
W.III.80	20-29/8	Osada kultury pomorskiej
W.III.81	20-29/9	Osada kultury pomorskiej
W.III.82	20-29/10	Osada wczesnośredniowieczna
W.III.83	20-29/11	Osada kultury wielbarskiej
W.III.84	20-29/12	Osada kultury wielbarskiej
W.III.85	21-28/A69	Osada wczesnośredniowieczna, nowo na

W.III.86	21-28/A68	Osada późnośredniowieczna, nowożytna
W.III.87	21-29/3	Osada kultury łużycko - pomorskiej, wczesnośredniowieczna, nowożytna
W.III.88	21-29/4	Osada kultury łużycko - pomorskiej, późnośredniowieczna, nowożytna
W.III.89	21-29/6	Osada pradziejowa, nowożytna
W.III.90	21-29/9	Osada zagroda nowożytna XVII/XVIII w.
W.III.91	21-29/10	Osada zagroda nowożytna XVII/XVIII w.
W.III.92	21-29/16	Osada zagroda nowożytna XVII/XVIII w.
W.III.93	21-29/17	Osada zagroda nowożytna XVII/XVIII w.
W.III.94	21-29/18	Osada wczesnośredniowieczna. zagroda nowożytna XVII/XVIII w.
W.III.95	21-29/19	Osada wczesnośredniowieczna, zagroda nowożytna XVII/XVIII w.
W.III.96	21-29/21	Siedlisko - zagroda późnośredniowieczna
W.III.97	21-29/22	Siedlisko - zagroda późnośredniowieczna
W.III.98	21-29/23	Siedlisko - zagroda późnośredniowieczna
W.III.99	21-29/24	Siedlisko - zagroda późnośredniowieczna
W.III.100	21-29/25	Siedlisko - zagroda późnośredniowieczna
W.III.101	21-29/26	Osada kultury pucharów lejkowatych, wczesnośredniowieczna, siedlisko – zagroda późnośredniowieczna
W.III.102	21-29/27	Osada wczesna epoka brązu
W.III.103	21-29/14	Osada późnośredniowieczna, zagroda nowożytna XVII/XVIII w., pradzieje
W.III.104	21-29/15	Osada późnośredniowieczna, zagroda nowożytna XVII/XVIII w., pradzieje

Zestawione w powyższych katalogach zasoby zostały oznaczone na rysunku studium. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przedstawione w katalogu pozycje mogą być aktualizowane.

OBJAŚNIENIA :

OSADY, CMENTARZYSKA PŁASKIE - w miejscach tych pod powierzchnią ziemi występują obiekty archeologiczne np. jamy, groby, paleniska

CMENTARZYSKA KURHANOWE - miejsce występowania nasypów kamiennych lub piaszczysto - kamiennych, w których występują pochówki ludzkie.

CHRONOLOGIA:

- neolit - 4 000 p.n.e. — 1 700 p.n.e.
- epoka brązu - 1 700 lat p.n.e. — 650 p.n.e.
- wczesna epoka żelaza - 650 - początek n.e.
- okres wpływów rzymskich - początek n.e. — VI wiek n.e.
- wczesne średniowiecze - VI — XII wiek n.e.
- średniowiecze - XIII — XIV wiek n.e.
- późne średniowiecze - XV-XVI wiek n.e.

10.6. Zestawienie wartości kulturowych miejscowości (katalog miejscowości)

10.6.1. Bielsko

Historia. Dawne nazwy: 1599 Berezi Kakusz; 1796–1802 Boelsk; 1879 Bölsk – Bielsk; 1880 Bielsk, niem. Boelzig al. Boelsk; 1912 Bölzig, Belska, Biels; 1951 Bielsko (Pomorskie).

1599 r. wieś królewska – przywilej lokacyjny

1624 r. wieś królewska; na podstawie lustracji wieś liczy 54 włóki (w tym 6 sołtyskich – po 3 dla dwóch sołtysów i 48 szarwarkowych), we wsi są dwaj karczmarze oraz drewniany kościół (filialny – parafia w Koczale)

1789 r. wieś królewska, 13 dymów

1880 r. wieś włościańska, 46 domów, 387 mieszkańców (151 katolików), 3493 morgi

1903 r. budowa linii kolejowej z Człuchowa do Miastka i stacji kolejowej w Bielsku

1910 r. 81 budynków zamieszkałych, 143 budynki gospodarcze, 760 mieszkańców (głównie Niemców), 1028 ha
1925 r. 103 budynki zamieszkałe, 187 budynków gospodarczych, 852 mieszkańców (310 katolików, 541 ewangelików)
1933 r. 782 mieszkańców

Wartości przestrzenne. Wieś ulicowa o dobrze czytelnym układzie, z ulicą główną biegnącą z Koczały do Człuchowa i odnogą w kierunku Starej Brdy Piłskiej. Na południowym skraju wsi, na granicy niwy siedliskowej dobrze czytelna kępa drzew wskazująca na obecność dawnego cmentarza ewangelickiego.

Wartości materialne. Wzdłuż głównej drogi wiejskiej, po jej południowej stronie zachowało się w dobrym stanie kilka zagród, złożonych z budynku mieszkalnego i budynków gospodarczych – ustawionych na bokach kwadratowego dziedzińca.

Stan zachowania. Bardzo dobrze zachowany jest układ przestrzenny wsi oraz w znacznej części jej historyczna, XIX-wieczna, drewniana zabudowa.

10.6.2. Dźwierzno

Historia. Dawne nazwy: 1374 Zwyršno; 1617 Darzen, Zwierzno, Dźwierszno; Darsen

1564–1565 r. wieś wymieniona jako wieś ziemiańska Wierzchno, granicząca z królewską wsią Koczała

1617 r. arcybiskup Gębicki przyłącza wieś do nowoutworzonego dekanatu w Czarnem (Hamersztyn)

1653 r. wizytacja Trebnica wykazuje bezprawne istnienie zboru luterańskiego

1682 r. rycerskie dobra ziemskie, 1 właściciel, 60,5 mórg, 2 zagrodników

1789 r. wieś szlachecka z folwarkiem, ew. z kościołem i młynem, 14 dymów

1880 r. wieś rycerska i włościańska – 42 budynki, 15 domów mieszkalnych, 142 mieszkańców (13 katolików); szkoła i młyn – 4 budynki, 1 dom mieszkalny, 9 mieszkańców

1910 r. wieś liczyła: 11 budynków mieszkalnych, 11 budynków gospodarczych, 67 mieszkańców (6 Polaków i 61 Niemców), 198 ha; obręb dworski (*Dźwierzno* i *Kaliska*) – 8 budynków mieszkalnych, 14 budynków gospodarczych, 94 mieszkańców, 2110 ha

1925 r. wieś liczyła: 13 budynków mieszkalnych, 19 budynków gospodarczych, 102 mieszkańców (9 katolików i 93 ewangelików)

Wartości przestrzenne. Wieś ulicowa o częściowo zatartym układzie przestrzennym, głównie w wyniku zanikania i nie zasiedlania powtórnie części siedlisk. Na południowy-zachód od wsi, niedaleko jeziora znajduje się zdewastowany cmentarz ewangelicki – jego jedynym śladem w terenie jest częściowo zniszczony drzewostan.

Wartości materialne. Zachowały się nieliczne obiekty datowane na XIX i początek XX wieku.

Stan zachowania. Wieś zanikająca. Wskutek wyludniania i związanego z tym procesem zaniku siedlisk zaciera się układ przestrzenny wsi.

10.6.3. Koczała

Historia. Dawne nazwy: 1366 Vliesen-Steine; 1378 Vliesenstein, Vliesensteyn, Flötenstein

1323 r. wydany dla wsi przywilej sołtyski

1366 r. Aleksander Stange za wiedzą i przyzwoleniem komtura człuchowskiego Henryka von Thaba i swojego brata Pawła Stange wydaje wieś Vliesen-Steine sołtysowi Hermanowi na prawie chełmińskim

1378 r. Petsch Stange wystawia dla młynarza Gerosława przywilej na młyn, do którego dołącza 6 mórg i wólkę roli oraz łąkę

1397 r. wieś przechodzi z rąk rodziny Stange do rąk zakonu krzyżackiego

1564–1565 r. wieś z folwarkiem należy do starostwa człuchowskiego; liczy w sumie 26 włości (w tym 6 należących do sołtysa, 4 puste), 16 włości osiadłych, na których 8 gburów; we wsi kaplica; folwark nowo zbudowany, mieszka w nim rataj

1624 r. wieś królewska z folwarkiem; na podstawie lustracji liczy 64 włości (52 szarwarkowe osiadłe, 6 sołtyskie, 4 plebańskie i 2 puste), we wsi znajdują się trzy karczmy i kościół; niedaleko wsi znajduje się młyn, do którego zapisanych jest 20 mórg

1695 r. budowa kościoła

1858 r. założenie bractwa trzeźwości przy kościele parafialnym

1891 r. spłonął kościół parafialny

kon. XIX w. wieś liczy 359 budynków, 169 domów, 1227 katolików, 299 ewangelików, 19679 mórg

1901–1902 budowa nowego kościoła parafialnego

1903 r. budowa linii kolejowej z Człuchowa do Miastka i stacji kolejowej w Koczale

Na terenie miejscowości Koczała zinwentaryzowano obiekt chroniony prawem znajdujący się w rejestrze zabytków – zabytkowy kościół wraz z domem parafialnym. Wymieniony obiekt (budynek kościoła) jest zarejestrowany w rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod numerem A-123.

Zabytkowy kościół wpisany **łącznie z cmentarzem do wojewódzkiego rejestru zabytków, pozycja rejestru A-1741**, ul. Kościelna 2

Wartość historyczną posiada teren dawnego cmentarza zlokalizowanego obok czynnego cmentarza parafialnego w centralnej części obszaru opracowania. Postuluje się przywrócenie funkcji użytkowej tego obszaru poprzez jego uporządkowanie, rewitalizację. Pozostałe obiekty i tereny w granicach opracowania pozbawione są elementów o istotnej wartości kulturowej.

W ramach prowadzonych prac zinwentaryzowano wartości archeologiczne obszarze objętym zmianą studium. Dane, którymi operowano (**przy zmianie studium w 2006 r.**) przy opracowywaniu wartości archeologicznych zaczerpnięto z zasobu archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku Delegatura w Słupsku oraz z wyników badań powierzchniowych realizowanych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski znajdujących się w zasobach WUOZ w Gdańsku – Delegatura w Słupsku. Przeprowadzono weryfikację posiadanych informacji oraz dokonano konfrontacji z literaturą przedmiotu.

W granicach przeprowadzonej zmiany studium (**2006 r.**) zarejestrowano 22 stanowiska archeologiczne:

1. Koczała, stanowisko 3a, AZP 20-29/3
2. Koczała, stanowisko 4a, AZP 20-29/4
3. Koczała, stanowisko 5a, AZP 20-29/5
4. Koczała, stanowisko 1, AZP 21-29/7
5. Koczała, stanowisko 2, AZP 21-29/8
6. Koczała, stanowisko 3, AZP 21-29/9
7. Koczała, stanowisko 4, AZP 21-29/10
8. Koczała, stanowisko 5, AZP 21-29/11
9. Koczała, stanowisko 6, AZP 21-29/12
10. Koczała, stanowisko 7, AZP 21-29/13
11. Koczała, stanowisko 8, AZP 21-29/14
12. Koczała, stanowisko 9, AZP 21-29/15
13. Koczała, stanowisko 11, AZP 21-29/17
14. Koczała, stanowisko 12, AZP 21-29/18
15. Koczała, stanowisko 13, AZP 21-29/19
16. Koczała, stanowisko 14, AZP 21-29/20
17. Koczała, stanowisko 15, AZP 21-29/21
18. Koczała, stanowisko 16, AZP 21-29/22
19. Koczała, stanowisko 17, AZP 21-29/23
20. Koczała, stanowisko 18, AZP 21-29/24
21. Koczała, stanowisko 19, AZP 21-29/25
22. Koczała, stanowisko 20, AZP 21-29/26

(pełne, obejmujące całą gminę, zaktualizowane katalogi zasobów archeologicznych znajdują się w rozdziale Zasoby i waloryzacja archeologicznego dziedzictwa kulturowego gminy)

Ponadto ustala się obowiązek przeprowadzenia waloryzacji oraz diagnozy w zakresie ochrony zasobów archeologicznego środowiska kulturowego na etapie opracowywania planu miejscowego dla którego sporządzana jest niniejsza zmiana studium. W planie tym należy, sformułować wnioski planistyczne na podstawie przeprowadzonej waloryzacji oraz diagnozy ochrony zasobów archeologicznego środowiska kulturowego.

Wartości przestrzenne. Wieś o nieregularnym układzie przestrzennym. Najstarsza, czytelna w terenie jest centralna część wsi, skupiona wokół kościoła parafialnego z początku XX wieku. Charakteryzuje się ona drewnianymi i szachulcowymi obiektami zgrupowanymi w kilku budynkowe zagrody. Całość zajmuje dwa niewielkie wzniesienia o łagodnych zboczach. Pozostała część wsi ma charakter małomiasteczkowy – zarówno ze względu na układ sieci komunikacyjnej, jak i charakter zabudowy. Wyraźnie odcinający się od całości układu wsi jest jej południowo-wschodni obszar, na którym skupiona była od końca XIX wieku (do dziś) zabudowa przemysłowa (tartak) i stacja kolejowa. We wschodniej części wsi znajdują się trzy cmentarze. Dwa z nich – ewangelickie – są w znacznym stopniu zdewastowane, zarówno poszczególne nagrobki, jak i drzewostan. **Jeden z cmentarzy ewangelickich został przekształcony w cmentarz komunalny (obecnie czynny).**

Wartości materialne. Wieś o zróżnicowanej zabudowie. Najstarsza, XIX-wieczna drewniana zabudowa skupia się wokół kościoła w centralnej części wsi. Wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych wsi skupiona jest zabudowa o małomiasteczkowym charakterze, murowana, jedno- i dwupiętrowa. Bardzo interesujący jest neoromański, ceglany kościół parafialny, stanowiący dominantę w centrum wsi.

Stan zachowania. W części zatarty i przekształcony jest układ przestrzenny, zwłaszcza w wyniku powiększenia obszaru wsi i pewnych zmian w jej układzie komunikacyjnym. Nowobudowane obiekty, zarówno mieszkalne, jak i przemysłowe, wznoszone są na terenach na północ i zachód od centrum wsi. Tym samym znajdująca się w nim historyczna, XIX-wieczna i z początków XX wieku zabudowa, została zachowana. Jedynie w pojedynczych przypadkach jest uzupełniana nowymi obiektami. **W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku powstało nowe osiedle na 1200 mieszkańców, ośrodek zdrowia, przedszkole, sieć sklepów, biblioteka gminna.**

10.6.4. Łękinia

Historia. Dawne nazwy: Lanken, Lancke, Łąkie

1374 r. mistrz krzyżacki Winryk von Kniprode zapisuje Piotrowi (Petzen) z Brzeźna prawem chełmińskim na dziedziczną własność dobra Łąkie wraz z prawem patronatu nad kościołem

1617 r. kościół łącki umieszczony jest w spisie kościołów nowoutworzonego dekanatu w Czarnem (Hamersztyn)

1624 r. wieś królewska; według lustracji liczy 32 włóki (24 szarwarkowe, 6 sołtyskich i 2 plebańskie); we wsi są trzy karczmy (w tym jedna sołtyska)

kon. XIX w. wieś liczy 109 budynków, 44 domy, 300 katolików, 79 ewangelików, 9112 morgi

1903 r. budowa linii kolejowej z Człuchowa do Miastka i stacji kolejowej w Łękinie

Wartości przestrzenne. Typowa wieś ulicowa z zabudową przeważnie po zachodniej stronie drogi; wschodnia, stanowi jednocześnie stosunkowo stromy brzeg jeziora i jedynie w miejscach bardziej łagodnych znajduje się zabudowa. Na północnym krańcu wsi, za skrzyżowaniem dróg znajdują się zabudowania PGR-u (po zachodniej stronie drogi) i blok mieszkalny dla pracowników (po wschodniej stronie). Około 500 m na północny-zachód od wsi znajduje się teren dawnej stacji kolejowej. Charakterystyczne jest ustawienie budynków, zwłaszcza mieszkalnych, szczytem do drogi wiejskiej.

Wartości materialne. W znacznym stopniu wieś zabudowana jest obiektami drewnianymi – zarówno mieszkalnymi, jak i gospodarczymi. W większości są to budynki pochodzące z XIX oraz z początku XX wieku. Wyjątkowym na tym terenie typem budynku są budynki gospodarcze z niewielką galerią. Pojedyncze budynki ceglane są obiektami użyteczności publicznej – szkoła z budynkiem gospodarczym i budynki stacji kolejowej.

Stan zachowania. Doskonale zachowany jest układ przestrzenny wsi. Dodatkowym, szczególnym walorem, jest bardzo dobrze zachowana większość historycznej zabudowy. **Bardzo ważnym pozytywnym czynnikiem dla zachowania walorów układu wsi jest odciążenie jej od ruchu tranzytowego, dzięki wybudowaniu w ostatnich latach obwodnicy.**

10.6.5. Pietrzykowo

Historia. Dawne nazwy: 1313 Peterscow; Gross Peterkau; Pietrzykowy

- 1313 r. Pietrzykowo wymieniane jako wieś graniczna
- 1620 r. wieś w rękach Piotra Gotberga – przebudowa kościoła
- 1648 r. wieś należy do powiatu człuchowskiego
- 1802 r. wieś w posiadaniu G. von Massow
- 1853 r. wieś w rękach rodu von Sahlfeldt
- 1868 r. wieś liczy 55 budynków, 33 domy, 263 mieszkańców (1 katolik, 256 ewangelików), 4872,13 mórg
- 1890 r. wieś zamieszkuje 466 mieszkańców, w tym 17 Kaszubów

Wartości przestrzenne. Wieś ulicowa o czytelnym układzie drożnym z w części zanikającą zabudową. W środkowej części wsi pierwotnie zespół dworsko-parkowy z zabudowaniami folwarku. W południowej części wsi znajduje się kościół, po przeciwnej stronie drogi budynek szkoły. Na południowym krańcu wsi, w niewielkiej odległości od zabudowań znajduje się zaniedbany cmentarz ewangelicki.

Wartości materialne. Zachowany kościół rzymskokatolicki, filialny p.w. Św. Andrzeja Boboli, wzniesiony w XIV–XV w., przebudowany w XVII w. – nr woj. rej. zab. **A-345 (łącznie z cmentarzem)**, o zatartych cechach stylowych głównie w wyniku otynkowania ścian zewnętrznych i pokrycia dachu blachą. **Obecnie pokrycie dachówką zostało przywrócone.** Zabudowa wsi zachowana w bardzo niewielkim stopniu. Pozostałością po zespole dworsko-parkowym jest niewielki park o całkowicie zatartym układzie przestrzennym, **obecnie w trakcie renowacji** oraz jeden niewielki budynek folwarczny.

Stan zachowania. Czytelny układ przestrzenny wsi – choć widoczne są duże ubytki: zespół dworsko-parkowy i w sporym stopniu zabudowa.

10.6.6. Płocicz

Historia. Dawne nazwa: Hamer

- 1624 r. wieś królewska z folwarkiem; według lustracji we wsi nie ma gburów a tylko 6 ogrodników; młyn na rzece „Brze” z dwoma kołami;
- folwark mały – 25 sztuk bydła (w tym 9 krów dojnych)
- kon. XIX w. wieś liczy 42 budynki, 20 domów, katolików 50, ewangelików 112, 4283 morgi; we wsi znajduje się młyn i tartak

Wartości przestrzenne. Pierwotnie wieś królewska z folwarkiem; niewielka wieś ulicowa usytuowaną na południe od folwarku i zespołami przemysłowymi młyna i tartaku.

Wartości materialne. Zachowało się jedynie kilka budynków mieszkalnych i gospodarczych we wsi pochodzących z początku XX wieku.

Stan zachowania. Zespół folwark – wieś jest silnie przekształcony i zdewastowany zarówno pod względem układu przestrzennego, jak i struktury historycznej zabudowy. Zabudowa tartaku i młyna zupełnie zniszczona – brak jakichkolwiek śladów terenowych.

10.6.7. Stara Brda Pilska

Historia. Dawne nazwy: Altbraa, Altebräu-Schneidemühl

- 1789 r. wieś królewska z młynem i tartakiem, 64 dymy
- 1880 r. wieś z młynem, 18 domów, 274 mieszkańców (w tym 37 katolików), 5737 morgi

1910 r. obręb dworski, 28 zamieszkałych budynków, 31 gospodarstw, 205 mieszkańców (29 Polaków, 175 Niemców), 1787 ha

Wartości przestrzenne. Pierwotnie osada produkcyjna z młynem i tartakiem. Po II wojnie światowej zmieniła swój charakter produkcyjny na hodowlę ryb. Obecnie w centrum osady znajdują się niewielkie stawy rybne. W niewielkiej odległości od budynków dawnego zespołu młyńskiego znajduje się zdewastowany cmentarz ewangelicki.

Wartości materialne. Zachowało się kilka zagród (pochodzących z początku i z lat 40. XX wieku) położonych na północ i zachód od mostu na Brdzie.

Stan zachowania. Bardzo dobrze zachowały się trzy jednodworcze zagrody (Stara Brda Pilska nr 1, 7 i 8), składające się z trzech-czterech obiektów wzniesionych w technice szachulcowej w latach 40. XX wieku. Zabudowa zespołu młyńskiego, jak i jego infrastruktura techniczna jest całkowicie przekształcona i służy obecnie do hodowli ryb.

10.6.8. Starzno

Historia. Dawne nazwy: Starsen

1565 r. wieś należy do starostwa człuchowskiego; wizytacja wykazuje że wieś liczy 10 włości, 3 gburów i ma sołtysa

1577 r. fundacja sołtyska nadana przez Stanisława Latalskiego – starostę człuchowskiego, potwierdzona przez króla Stefana Batorego

1605 r. wizytacja Jezierskiego wykazuje: kościół filialny należący do parafii w Koczale, skąd proboszcz przyjeżdżał co trzecią niedzielę; we wsi było: 7 włości (coloni), 4 lemanów (libertini) i sołtys, każdy z ich dawał mesznego po 1 korcu żyta i tyleż owsa; 2 karczmarzy dawało po pół korca

1624 r. wieś królewska; według lustracji liczy 25 włości (w tym szarwarkowych 14, sołtyskich 4, lemańskich 7) (przywilej mówi o 40) ; we wsi są dwie karczmy i kościół

1648 r. lemani płacą od 7 włości folwarcznych 7 florenów

1717 r. na symple płacili: Cabach 15 gr., Rekowski 11 gr 9 den, Rydgierszram 15 gr.

1885 r. wieś liczy 32 domy, 44 dymy, 247 mieszkańców (200 katolików, 47 ewangelików) (wybudowanie *Schulzenwalde* 5 domów, 62 mieszkańców)

1887 szkoła katolicka liczy 65 dzieci

Wartości przestrzenne. Wieś ulicowa z zachowaną zabudową po obu stronach drogi. W części siedlisk brak obecnie zabudowy

Wartości materialne. W bardzo dobrym stanie (po niedawnej renowacji) znajduje się unikalny na tych terenach drewniany kościół rzymskokatolicki, filialny p.w. Św. Mikołaja, wzniesiony w poł. XVIII w. – nr woj. rej. zab. **A-340 (łącznie z cmentarzem)**. Na przyległym od zachodu do kościoła cmentarzu zachowały się nieliczne nagrobki z datami XIX-wiecznymi. Zachowało się również kilka zagród pochodzących z XIX wieku (zwłaszcza nr 9 i 10). W większości jednak zabudowa wsi uległa przekształceniu i wymianie na formy współczesne – zakłócające znacznie jej pierwotny wygląd.

Stan zachowania. Wieś z czytelnym, ulicowym układem przestrzennym, dominującym w centrum wsi, bardzo dobrze zachowanym, kościołem ustawionym na niewielkim pagórku. Nieliczne zachowane zagrody. W związku z położeniem wsi (wysoki brzeg jeziora) pojawia się w niej zabudowa o charakterze letniskowym.

10.6.9. Trzyniec

Historia. Dawne nazwy: Steinforth, Szeinfort

1695 r. wizytacja Jaworskiego stwierdza, że proboszcz pobiera ze wsi 10 korcy żyta i tyleż owsa mesznego

1885 r. wieś liczy 35 domów, 48 dymów, 270 mieszkańców (131 katolików, 139 ewangelików)

Wartości przestrzenne. Wieś pierwotnie ulicowa o zabudowie skupionej wzdłuż drogi Starzno-Stara Brda Piłska biegnącej z zachodu na wschód. Obecnie główny ciąg komunikacyjny obrócony jest o 90 stopni i biegnie z Pietrzykowa do Koczały. Nieliczne istniejące zagrody skupione są na północ od dawnej głównej drogi.

Wartości materialne. Zachowało się zaledwie kilka zagród nie prezentujących szczególnych walorów architektonicznych.

Stan zachowania. Wieś zanikająca wskutek wyludnienia. Przekształceniu uległy układ przestrzenny oraz struktura zabudowy. Ta ostatnia bardziej przez zanik istniejących siedlisk niż zastępowanie ich nowymi.

10.7. Stan i funkcjonowanie środowiska kulturowego

1. Po 1945 r. nowy system polityczny, ekonomiczny i społeczny, stały się śmiertelnym zagrożeniem dla środowiska kulturowego. Obcy na tych ziemiach typ gospodarki kolektywnej – pojawiające się PGR-y ze swoją nową, tandetną zabudową wypierającą dawną zabudowę folwarczną, wielohektarowymi polami – niszczącymi bezpowrotnie pierwotne podziały spowodowały największą degradację środowiska kulturowego gminy. Proces powolnego niszczenia trwał do początku lat 90. XX wieku. Przemiany społeczno-polityczne i ekonomiczne lat 90. ubiegłego wieku – paradoksalnie – tę degradację przyspieszyły. Ogólny kryzys ekonomiczny, głęboka zapaść gospodarki rolnej (upadek PGR-ów), zubożenie społeczeństwa i odpływ mieszkańców to procesy, których zahamowanie może przyczynić się także do zahamowania dalszej degradacji środowiska kulturowego.

2. Zasadnicze zagrożenia dla funkcjonowania i wręcz istnienia środowiska kulturowego mają podłoże ekonomiczne ze wszelkimi wynikającymi z tego konsekwencjami. Ogólny upadek produkcji rolnej, stanowiącej podstawę gospodarki gminy Koczała w znacznym stopniu wpłynął na stan środowiska kulturowego – powodując przyspieszenie opisanego wyżej procesu zaniku wsi (zwłaszcza Dźwierzno i Trzyniec).

3. Poszukiwanie nowych miejsc i form wypoczynku, eko- i agroturystyka, pomimo swych niezaprzeczalnych walorów i korzyści ekonomicznych dla obsługujących, niosą za sobą poważne zagrożenia dla środowiska kulturowego. Szczególnie niebezpieczny jest żywiołowy rozwój infrastruktury obsługującej tą formę turystyki, niszczących bezpowrotnie zarówno układy przestrzenne jednostek osadniczych, jak i ich strukturę architektoniczną. Złym przykładem tego procesu jest wieś Starzno – tracąca w szybkim tempie swój pierwotny niepowtarzalny charakter.

11. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNE I SYSTEM OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW

1. W końcu 2001 r. w roku gminę Koczała zamieszkiwało 3.630 osób, **w 2011 roku 3665 osób.**
Dane dotyczące dynamiki zmian ilościowych ludności przedstawione są poniżej:

Liczba mieszkańców gminy w latach 1996-2000 - **2011**

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2009	2010	2011	2002 =100
Liczba mieszkańców	3719	3731	3688	3629	3630	3806	3423	3695	3665	96,30

2. Na przestrzeni lat w gminie dynamika zmian ilościowych ludności jest niejednorodna.

Z zamieszczonych wyżej danych wynika, że gminę cechował w ostatnich latach zauważalny, chociaż powolny spadek liczby mieszkańców. To niekorzystne zjawisko ma wiele przyczyn, do ważniejszych należy niski lub ujemny przyrost naturalny, stający się z resztą cechą coraz większej

ilości gmin. Postępujące starzenie się społeczeństwa łączy się z migracjami młodych ludzi, spowodowanych przede wszystkim względami ekonomicznymi.

Podstawowe dane demograficzne na koniec 2001 roku i z lat 1997- 2011

Lata	zawarte małżeństwa	urodzenia żywe	przyrost naturalny
1997	26	51	21
1998	20	39	10
1999	19	34	-2
2000	20	34	11
2001	20	52	30
2009	37	47	21
2011	34	42	15

3. We wsi gminnej – Koczale zamieszkuje niemal połowa ludności. Drugą co do ilości mieszkańców jest Bielsko, na trzecim miejscu pod tym względem znajduje się Łękinia. Liczbę mieszkańców w poszczególnych miejscowościach obrazuje poniższe zestawienie.

Mieszkańcy gminy zameldowani na pobyt stały w 2002 r. i w latach 2010 i 2011.

Miejscowość	Liczba mieszkańców w latach			
	2002	2010	2011	2011/2002 %
Adamki	9	10	10	111,11
Bielsko	473	457	458	96,83
Bryle	10	13	13	130,00
Ciemino	26	21	20	76,92
Dymin	38	27	25	65,79
Działek	66	67	65	98,48
Dźwierzno	9	12	11	122,22
Kałka	5	5	4	80,00
Koczała	2216	2125	2123	95,80
Łękinia	195	197	191	97,95
Niedźwiady	39	33	33	84,62
Niesiłow	23	24	25	108,70
Ostrówek	45	43	43	95,56
Pietrzykowo	154	148	146	94,81
Pietrzykówko	8	5	5	62,50
Płocicz	42	56	50	119,05
Podlesie	3	2	2	66,67
Potoki	16	15	13	81,25
Stara Brda	1	4	4	400,00
Stara Brda Pilska	62	61	61	98,39
Starzno	106	108	106	100,00
Świerkówko	1	1	1	100,00
Trzyniec	36	36	36	100,00
Wilkowo	112	108	107	95,54
Zagaje	10	12	8	80,00
Załęże	71	78	78	109,86
Zapadłe	25	21	21	84,00
Żukowo	5	6	6	120,00
Razem gmina	3806	3695	3665	96,30

Źródło: informacja własna gminy

W każdej z trzech wyżej wymienionych miejscowości ilość ludności się zmniejszyła.

4. Dominującą grupę ludności gminy **stanowiła** grupa produkcyjna **w 2001 roku, podobnie w 2009 roku, odpowiednio 2192 osoby i 2277 osób**, co stanowiło 60% i **66,5 %** ludności gminy. Drugą co do wielkości w **w/w latach** była grupa przedprodukcyjna – 978 i **671** mieszkańców, tj. 27% i **19,6%** ogółu ludności. Najmniej liczna grupa poprodukcyjna w liczbie 486 i **475** osób, to jest 13% i **13,9%** ogółu mieszkańców gminy.

Uwarunkowania te, **niekorzystne dla rozwoju gminy zmiany strukturalne**, stwarzają one nowe specyficzne potrzeby związane z rozwojem systemu opieki zdrowotnej i społecznej oraz przynoszą istotne zmiany dla funkcjonowania systemu oświaty.

5. Zgodnie z prognozami demograficznymi wzrasta udział grupy produkcyjnej, co wiąże się z problemami związanymi z zapewnieniem im zatrudnienia. Problem ten będzie narastał, tak więc stwarzanie warunków dla zapewnienia możliwie największej ilości miejsc pracy powinno stać się jednym z podstawowych zadań gminy. Już od kilku ostatnich lat utrzymuje się w gminie wysokie bezrobocie. Jest to zjawisko wywołane nie tylko wzrostem liczby ludności w wieku produkcyjnym, spowodowane dorastaniem grupy wiekowej pokolenia z przełomu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych.

Drugą ważną przyczyną było załamanie się rynku pracy w rolnictwie w wyniku prywatyzacji byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz wprowadzonych zmian technologicznych w produkcji rolniczej ograniczających zatrudnienie. Zmniejszono również zatrudnienie w leśnictwie i przemyśle drzewnym. Zatrudnienie poza gminą wymusza zmianę zamieszkania ze względu na peryferyjne położenie gminy.

6. System obsługi mieszkańców gminy należy uznać za wystarczający pod względem struktury podstawowych usług w poszczególnych ich sferach, zlokalizowanych przede wszystkim w Koczale, ale często niezadowolający jeśli chodzi o stan techniczny obiektów i standard ich wyposażenia. Stosunkowo niewielka powierzchnia gminy zapewnia dobrą dostępność ośrodka gminnego z najdalszych nawet jej części, ma to znaczenie zwłaszcza przy codziennych podróżach, związanych na przykład z dowozem dzieci do szkół.

7. W sferze oświaty i wychowania gmina zapewnia swoim obywatelom podstawowy poziom edukacji. Posiadane przez nią obiekty pełniące tę funkcję pozostają, po przeprowadzonej ostatnio modernizacji, w dobrym stanie technicznym. Obiekty szkoły podstawowej i gimnazjum, położone w Koczale, obsługują tereny całej gminy. Taki scentralizowany system w przypadku małej powierzchniowo gminy jest wydajny i korzystny ekonomicznie, część uczniów zamieszkujących pozostałe miejscowości jest dowożona do szkoły na koszt gminy. Do obiektów oświaty na terenie gminy należą:

Przedszkole w Koczale, do którego uczęszczało w 2009/2010 r. 75 dzieci, o 10 więcej niż w 2001 r. Szkoła Podstawowa w Koczale, do którego w roku szkolnym 2009/2010 uczęszczało 196 uczniów tj. o 108 mniej niż w 2001/2002 r. W w/w latach do Gimnazjum w Koczale uczęszczało 125 dzieci tj. o 72 mniej niż w 2001/ 2002.

12. UKŁAD OSADNICZY I WARUNKI ZAMIESZKIWANIA

1. Zabudowa gminy koncentruje się w obrębie dwudziestu ośmiu miejscowości, położonych na terenie siedmiu sołectw. Są to, wymienione w kolejności alfabetycznej: Adamki, Bielsko, Bryle, Ciemino, Dymin, Działek, Dźwierzno, Kałka, Koczała, Łękinia, Niedźwiady, Niesiłowo, Ostrówek, Pietrzykowo, Pietrzykówko, Płocicz, Podlesie, Potoki, Stara Brda, Stara Brda Pilska, Starzno, Świerkówko, Trzyniec, Wilkowo, Zagaje, Załęże, Zapadłe oraz Żukowo. Tylko część miejscowości posiada zwarty układ przestrzenny, zdecydowaną większość stanowi dominująca na całym terenie gminy zabudowa rozproszona, składająca się z pojedynczych zagród oraz grup zabudowy wiejskiej. Wiele z nich stanowi osady śródleśne, przyporządkowane funkcji Administracji Lasów Państwowych.

2. Koczała, będąca miejscowością gminną skupia przeważającą część mieszkańców gminy oraz wszystkie podstawowe funkcje: administracji, handlu, obsługi mieszkańców, oświaty, produkcji i usług. Zamieszkuje w niej 2.216 osób. Jej układ przestrzenny na charakter wielodrożnicy, powstałej przy sześciu głównych drogach dojazdowych do miejscowości. Jest jedyną na terenie

gminy miejscowością posiadającą, częściowo wyposażony w chodniki, układ ulic o nazwach: Akacyjowa, Człuchowska, Klonowa, Kościelna, Krótka, Leśna, Miastecka, Młodzieżowa, Ogrodowa, Polna, Południowa, Przemysłowa, Słoneczna, Spacerowa, Sportowa, Szkolna, Tęczowa, Zielona.

3. Dominującą formą zabudowy Koczały jest niskointensywna zabudowa o wiejskim charakterze, częściowo w formie zagród trzy lub cztero budynkowych, zastępowana w ostatnich latach przez zabudowę jednorodzinną. Skupia się przede wszystkim w najstarszej części miejscowości, wzdłuż ulic: Człuchowskiej, Miasteckiej oraz Południowej. Wieś nie posiada wykształconego centrum. Rolę tę pełni mały plac przed kościołem, w pobliżu Urzędu Gminy. Głównym ciągiem komunikacyjnym jest ulica Człuchowska, wzdłuż niej, pomiędzy placem przed Kościołem a placem u zbiegu ulic Człuchowskiej, Miasteckiej i Szkolnej, skupia się większość podstawowych usług. Na południe od terenów zainwestowanych miejscowości przebiega jednotorowa, nieużytkowana linia kolejowa Człuchów-Łękinia. Towarzyszą jej zabudowana stacyjne, wykorzystywane częściowo jako magazyny i budowle mieszkalne.

4. Największym skupiskiem ludności jest osiedle mieszkaniowe, położone w północno-zachodniej części terenów zainwestowanych wsi. Składa się na nie:

- zabudowa blokowa o wysokiej intensywności w rejonie ulic Młodzieżowej, Tęczowej i Zielonej;
- grupa domów jednorodzinnych w rejonie ulic Leśnej, Słonecznej i Zielonej.

5. Do ważniejszych obiektów na terenie Koczały należą następujące obiekty:

- handlu i usług: 8 sklepów spożywczych i wielobranżowych, 3 zakłady samochodowe,
- infrastruktury technicznej: kotłownia gminna **i gminna oczyszczalnia ścieków w Koczały**,
- kultu: obiekty parafii Rzymskokatolickiej,
- oświaty: Zespół kształcenia i Wychowania, złożony z zabudowań Szkoły Podstawowej i Gimnazjum, przedszkole oraz budynek Gminnego Ośrodka Kultury,
- produkcji, baz i składów: zespół zabudowy przemysłowej w południowej części wsi, zajmowany przede wszystkim przez obiekty Mieszalni Pasz **i biogazowni rolniczej** (Poldanor S.A.), **ferma trzody chlewnej, firma transportowa, zakłady przemysłowe na terenach popegeerowskich, stacja paliw,**
- rekreacji: zespół ogródków działkowych, **rozbudowany gminny ośrodek rekreacyjny przy Jeziorze Dymno, boisko „Orlik”,**
- cmentarz komunalny,
- **remiza strażacka.**

6. Na terenie gminy występuje, poza Koczałą, jedna wieś o widlicowym układzie zabudowy. Jest nią Bielsko Pomorskie, druga co do wielkości miejscowość gminy, zamieszkiwało w niej **458** mieszkańców. Miejscowość jest siedzibą sołectwa. Zabudowa wsi skupia się wzdłuż trzech dróg, w kierunkach: Człuchowa, Koczały i Starej Brdy. Dominuje w niej zabudowa zagrodowa, obejścia składają się z dwóch, trzech lub czterech budynków, mniejszością są domy jednorodzinne bez zabudowy gospodarczej. Na północ od terenów zainwestowanych miejscowości przebiega jednotorowa, nieużytkowana linia kolejowa Człuchów-Łękinia. Towarzyszą jej zabudowana stacyjne, wykorzystywane częściowo jako magazyny i budowle mieszkalne. Do ważniejszych obiektów wsi należą:

- budynek leśnictwa,
- nowo wybudowany kościół,
- dwa nieużytkowane cmentarze ewangelickie,
- zabudowa zakładów drzewnych z towarzyszącymi budynkami biurowymi i mieszkalnymi,
- zakład mechaniczny z bazą przedsiębiorstwa transportowego,
- **światlica wiejska z kawiarenką internetową,**
- **obwodnica Bielska.**

7. Trzecią co do wielkości, pod względem ilości mieszkańców miejscowością gminy jest Łękinia, zamieszkiwało w niej **191** osób. Charakteryzuje ją ulicowy układ zabudowy, wieś jest położona na łagodnym wzniesieniu na północny zachód od brzegów niewielkiego Jeziora Łękińskiego. Dominuje w niej zabudowa zagrodowa, obejścia składają się z dwóch, trzech lub czterech budynków, mniejszością są domy jednorodzinne bez zabudowy gospodarczej. Przebiega przez nią droga powiatowa w kierunku Miłocic. Ważniejszymi obiektami na terenie wsi są:

- dwa sklepy wiejskie,

- zabudowania dawnej jednostki wojskowej, użytkowane przez „Teen Challenge” – Chrześcijański Ośrodek dla Osób Uzależnionych oraz teren byłego lotniska wojskowego (wraz z zabudowaniami należy do osoby prywatnej),
- ferma tuczników na północny zachód od miejscowości,
- **świątlica wiejska z zapleczem sportowo-rekreacyjnym,**
- **obwodnica Łekini.**

8. Czwartą co wielkości miejscowością gminy jest Pietrzykowo, zamieszkiwało tam **146** mieszkańców. Wieś posiada ulicową zabudowę, skoncentrowaną wzdłuż drogi powiatowej z Koczały do Piaszczyzny. Dominującym typem zabudowy są zagrody wiejskie, zbudowane z dwóch, trzech lub czterech budynków, mniejszością są domy jednorodzinne bez zabudowy gospodarczej. Do ważniejszych obiektów wsi należą:

- sklep,
- kościół filialny, należący do Parafii Rzymskokatolickiej w Piaszczyźnie,
- własne ujęcie wody oraz ~~przepompownia ścieków~~ **oczyszczalnia ścieków,**
- ~~plac sportowy, związany z budynkiem dawnej Szkoły Podstawowej.~~
- **świątlica wiejska z placem zabaw, remiza strażacka i tereny rekreacyjno-sportowe.**

9. Piątą co do liczebności mieszkańców miejscowością gminy jest Wilkowo, zamieszkiwało tam **107** mieszkańców. Zabudowa wsi składa się z dwóch części: gospodarstwa rolnego oraz zespołu zabudowy wielorodzinnej dawnego PGR, położonych przy drodze powiatowej z Koczały do Piaszczyzny.

Wyróżniającym się obiektem jest stacja wodna nad rzeką Brdą.

10. Szóstą pod względem ilości mieszkańców miejscowością gminy jest Starzno, zamieszkiwało tam na stałe 106 osób. Położona skarpie na południowym brzegu jeziora wieś ma ulicowy układ zabudowy, przebiega przez nią droga powiatowa z Koczały do Ostrówka. We wsi dominuje zabudowa zagrodowa, oraz nowe tereny rekreacji, w postaci ośrodka wypoczynkowego z polem namiotowym (**zaniedbany ośrodek straży pożarnej**). Do ważniejszych obiektów wsi należą:

- sklep,
- wymieniany wyżej ośrodek wypoczynkowy,
- pole namiotowe,
- remiza straży pożarnej,
- kościół filialny,
- ~~leśniczówka,~~
- szkółka drzew i krzewów,
- ~~ferma drobiu,~~
- **świątlica wiejska z zapleczem, teren rekreacyjny nad Jeziorem Starzno.**

11. Załęże jest niewielką miejscowością, położoną we wschodniej części gminy. Składa się z grupy zagród wiejskich, położonej na polanie leśnej. Zamieszkiwało ją na stałe **78** osób. Jest siedzibą leśnictwa.

Ważniejsze obiekty we wsi, to:

- **świątlica wiejska z zapleczem sportowo-rekreacyjnym,**
- **leśniczówka.**

12. Działek jest miejscowością o rozproszonej zabudowie, położoną we wschodniej części gminy. Dominującym typem zabudowy są w niej pojedyncze zagrody, składające się z dwóch, trzech lub czterech budynków. Nie tworzy jednej osady o wykształconej formie przestrzennej. Na stałe we wsi mieszkało **65** osób.

13. Stara Brda Pilska jest osadą leśną położoną północno- wschodniej części gminy, w dolinie rzeki Brdy. Posiada rozproszona zabudowę, ułożoną na dnie doliny rzecznej na polanie leśnej, na stałe zamieszkiwało ją **61** osób.

Do ważniejszych obiektów wsi należą:

- ośrodek hodowli pstrąga, należący do Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Handlowego „AQAMAR” sp. z o.o. w Miastku,

- leśnictwo, prowadzące również turystyczną działalność w postaci pokoi do wynajęcia oraz wypożyczalni kajaków,
- **przystań kajakowa z polem namiotowym,**
- **gospodarstwo agroturystyczne („Łosiowisko”).**

14. Ostrówek jest miejscem zamieszkania **43** mieszkańców. Zabudowa wsi składa się z dwóch części: gospodarstwa rolnego oraz zespołu zabudowy wielorodzinnej dawnego PGR, położonych przy drodze powiatowej z Miastka do Lipczynka.

15. Płocicz jest miejscowością związaną z działaniem wielkopowierzchniowej fermy tuczników. W zabudowaniach mieszkalnych dawnego PGR zamieszkiwało **50** osób.

16. Niedźwiady są osadą leśną, położoną przy drodze z Bielska do Brzeźna Szlacheckiego, zamieszkiwało je na stałe 33 osoby.

17. Dymin jest osadą położoną na północ od Koczały, na stałe było miejscem zamieszkania 25 osób. Dominującą formą zabudowy jest są ośrodki wypoczynkowe:

- „Bobo”,
- „Jaworowy Dwór”,
- ~~„Relax”~~,
- ~~„Ursus”~~,
- **„Bolko”**

18. Trzyniec jest wsią o rozproszonej zabudowie. Leży w dolinie Brdy w północno-wschodniej części gminy. Zabudowa miejscowości składa się z grupy zagród usytuowanych na południowej skarpie doliny rzeki. Na stałe mieszkało w niej 36 osób.

19. W pozostałych miejscowościach gminy zamieszkiwało na stałe mniej niż po 30 osób. Ze względu na brak w nich większych obiektów, zabudowa to przede wszystkim rozproszone zagrody, stanowiące często niezależne enklawy w kompleksach leśnych, w części z nich znajdują się siedziby leśnictw. Skutkiem znacznego rozproszenia zabudowy na terenie gminy jest szereg ograniczeń związanych w ich rozwojem. Bardzo trudne i kosztowne w budowie oraz mało ekonomiczne w późniejszej eksploatacji jest wyposażanie wszystkich tych terenów w gminne systemy infrastruktury technicznej, takie jak wodociągi, sieci kanalizacji, oraz elementy systemu komunikacji.

(uwaga: ilość mieszkańców w poszczególnych miejscowościach dotyczy 2011 roku)

20. Stosunkowo nowym zjawiskiem na terenach gminy jest rozwój zabudowy rekreacyjnej, związanej głównie z zagospodarowaniem brzegów jezior. Część z tych obiektów powstaje w sposób zorganizowany, w oparciu o zapisy planów zagospodarowania przestrzennego, część natomiast stanowią obiekty tymczasowe. Główne skupiska tego typu zabudowy znajdują się w miejscowościach:

- Dymin,
- Dźwierzno,
- Starzno,
- Zapadłe,
- **Stara Brda.**

21. Fermy hodowlane, wraz z otaczającymi je obiektami pomocniczymi, stanowią odrębny typ zabudowy. Obecnie czynne są dwa wielkopowierzchniowe obiekty tego typu, wymienione wyżej przy okazji opisywania poszczególnych miejscowości gminy. Są to gospodarstwa w Łękinii i ~~Płociczu~~ **Koczałe**, należące do firmy Poldanor S.A. Należą do głównych obiektów produkcyjnych gminy, są jednocześnie dwoma obiektami najbardziej niekorzystnie oddziałującymi na jej środowisko przyrodnicze.

22. Odrębnym typem zabudowy, wyróżniającym się w skali gminy i jej najbliższego otoczenia są obiekty wojskowe, leżące w zachodniej części gminy, na południe od miejscowości Łękinia. Należą do nich obiekty byłego lotniska wojskowego. Zostały one skierowane do sprzedaży przez Agencję Mienia Wojskowego. Obecnie od początku 2005 roku są w posiadaniu prywatnej jednostki, o ich

losie w przyszłości będą decydować zamierzenia obecnego władającego. Możliwymi formami wykorzystania tych terenów jest między innymi ich przeznaczenie dla potrzeb mieszkaniowych. Część dawnych obiektów wojskowych została już w nowy sposób zagospodarowana i przeznaczona na funkcje administracyjno-mieszkalne. Cały obszar został przekwalifikowany na tereny rolnicze i inne. **Część terenu polotniskowego położona jest w granicach gminy Rzeczenica; znajduje się tam nowoczesna pieczarkarnia, dająca miejsca pracy także gminie Koczala. Tereny powojkowe w Łękini wykorzystuje Chrześcijański Ośrodek dla Osób Uzależnionych.**

13. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z ROZWOJEM STRUKTURY PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ

13.1. Uwarunkowania rozwoju produkcji i usług

1. Podstawowym problemem warunkującym rozwój gospodarczy gminy jest powstrzymanie znacznego spadku liczby miejsc pracy, jaki dokonał się tu w latach dziewięćdziesiątych XX wieku.. Obecnie obszar gminy zaliczany jest do terenów ze szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym, wynikającym przede wszystkim ze zmniejszenia zatrudnienia w rolnictwie i leśnictwie. Zapewnienie pracy w innych działach gospodarki jest jedną z szans na zmianę tej sytuacji. Tempo tworzenia nowych miejsc pracy mimo podejmowanych w ostatnim czasie znacznych inwestycji nie jest w pełni zadowalające. Wysoki udział w ich tworzeniu mają prywatne podmioty gospodarcze. W końcu roku 2001 było ich zarejestrowanych na terenie gminy 213, w 2005 roku 227, 2009 – 229. **Dane zawierały jednak także pewną ilość tzw. „zamrożonych” podmiotów; realna ilość czynnych podmiotów w 2011 r. wynosiła 151.** Dominujące branże to: produkcja rolno-spożywcza, leśnictwo, handel i usługi, budownictwo oraz obsługa ruchu turystycznego. **Szanse na nowe miejsca pracy, związane z planowanym uruchomieniem zakładu produkcyjno-usługowego na terenie popegeerowskim.**

2. Główne przedsiębiorstwa produkcyjne, działające na terenie gminy to:

- Poldanor S.A. Wytwórnia Pasz i Koncentratów w Koczale,
- Poldanor S.A. Ferma Koczala w **Koczale i Ferma Łękinia**,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Koczale,
- **Tartak w Bielsku**,
- **Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”**,
- **Firmy transportowe.**

3. Na obszarze gminy funkcjonuje również szereg podmiotów związanych w gospodarką leśną i jej obsługą:

Stacja terenowa Kształtowania i Ochrony Ekosystemów Leśnych w Starej Brdzie Piskiej;

„Darz Bór”- Szkółka drzew i krzewów leśnych w Starznie;

„Poltarex” Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego- Tartak w Bielsku;

leśnictwa w Kamionce, Łabędzim Bagnie, Starej Brdzie Piskiej, Załężu, Dąbiu, Łękini, Rudce, Bielsku.

4. Uzupełnieniem wymienionych powyżej działalności są liczne mniejsze przedsiębiorstwa, związane przede wszystkim ze świadczeniem usług, drobną produkcją i handlem.

5. Gmina dysponuje obiektami gastronomii, część z nich ma sezonowy charakter, związany z letnią obsługą ruchu turystycznego przede wszystkim w otoczeniu jeziora Dymno, część jest jednak całoroczna.

6. Szczególnym typem usług pełnionych na terenie gminy są usługi komunalne. Pełni je w Koczale Zakład Gospodarki Komunalnej, mieszczący się w trzech obiektach:

- „Oczyszczalnia”- przy ul. Kościelnej,
- **Ujęcie wody przy ul. Spacerowej**,
- Kotłownia gminna – przy ul. Spacerowej,
- Zakład Gospodarki Komunalnej- przy ul. Zielonej.

13.2. Uwarunkowania rozwoju produkcji rolnej

1. Rolnicza działalność produkcyjna, mimo załamania się koniunktury dla tej gałęzi gospodarki w ostatnich latach, zajmuje bardzo ważne miejsce w strukturze dochodów mieszkańców gminy. Decyduje o tym znaczący udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni gminy, zaraz po powierzchni leśnej, która zajmuje tu miejsce zdecydowanie dominujące. Grunty wykorzystywane rolniczo zajmują łącznie ponad 5441,67 ha. **Znaczny udział w strukturze agrarnej gminy mają grunty orne, zajmujące powierzchnię 4766,23 ha, powierzchnia łąk wynosi 450,93 ha, a pastwisk 224,51 ha. Najmniejszą powierzchnię zajmują sady - tylko 9 ha, stanowiąc niewielki odsetek, bez znaczenia dla gospodarki. Strukturę użytkowania gruntów w gminie obrazuje poniższa tabela.**

Struktura użytkowania gruntów w gminie w 2011 roku

Rodzaj użytku	Powierzchnia w ha	Struktura użytkowania
Użytki rolne	5441,67	24,38
Nie użytki	479,45	2,15
Wody	419,63	1,88
Lasy	15578,69	69,81
Lz	37,93	0,17
Tereny zabudowane	53,18	0,24
Drogi	294,51	1,32
Pozostałe grunty	11,29	0,05
Razem	22316,35	100

Opracowano wg zestawienia powierzchni użytków i konturów klasyfikacyjnych dla gminy Koczała z dnia 2011-08-16; Starostwo Powiatowe w Człuchowie, Wydział Geodezji i Katastru, ul Wojska Polskiego 1, 77-300 Człuchów.

2. W obszarze gminy większość stanowią grunty o niskiej przydatności rolniczej, położone przede wszystkim na glebach piaszczystych oraz brunatnych wylugowanych, jakie wytworzyły się na równinie sandrowej, zajmującej większą część jej terenu oraz na piaskach gliniastych mocnych i luźnych, stanowiących utwory wysoczyzny morenowej w północnej i północno-zachodniej części gminy. Nieliczne połacie gruntów cenniejszych pod względem bonitacyjnym zajmują dna dolin rzecznych. Reprezentowane są tutaj następujące kompleksy glebowe:

- żytńi słaby oraz żytńi bardzo słaby, stanowiące większość- łącznie 92,5% użytków rolnych;
- żytńi dobry, stanowiący 7% użytków;
- żytńi bardzo dobry, o najmniejszej powierzchni około 0,5% użytków.

3. W „Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich” Załącznik 1 gmina została w całości zakwalifikowana do ONW (obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania). Gospodarowanie rolnicze na tych terenach jest wspierane przez Europejski Fundusz Rolny w celu zapobieganiu wyludniania się i zatracaniu rolniczego charakteru.

Przestrzeń rolnicza gminy ze względu na jakość gleb charakteryzujących się wysoką przepuszczalnością i towarzyszącą im znaczną ilość wód otwartych jest bardzo wrażliwa na zanieczyszczenia przede wszystkim azotem i fosforem. Gospodarowanie rolnicze powinno być zgodne z zasadami poradami i zaleceniami uznanymi jako obowiązujące normy etyczne postępowania każdego rolnika względem środowiska zebrane w kodeks dobrej praktyki rolniczej. Kodeks uwzględnia aktualny stan prawa obowiązujący w Polsce w zakresie ochrony środowiska. Został opracowany w 2004 r. przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2004 r.

4. Najważniejszą na terenie gminy formą produkcji rolnej jest chów trzody chlewnej. Przedsiębiorstwo Poldanor S.A. z siedzibą w Przechlewie działa w Koczale oraz gminach ościennych, na terenie gminy zarządza obecnie gruntami o powierzchni około 1000 ha należącymi wcześniej do Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Koczale, dzierżawionymi od **Agencji**

Nieruchomości Rolnych. Obok ~~Administracji Lasów Państwowych~~ **tartaku w Bielsku** jest największym zatrudniającym.

5. Obok wymienionego przedsiębiorstwa Poldanor S.A, na terenie gminy działają również inne podmioty związane z produkcją i przetwórstwem rolno-spożywczym, są to:

- ~~Produkcja i sprzedaż Drobiu w Starznie;~~
- Ośrodek hodowli pstrąga w Starej Brdziej Pilskiej, należący do Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego „AQAMAR” sp. z o.o. w Miastku.

W 2003 r. obszar lotniska wojskowego został pozbawiony charakteru terenu zamkniętego, w związku z czym gmina zyskała nowe powierzchnie do wykorzystania pod inwestycje. Obecnie teren jest częściowo wykorzystywany do produkcji rolniczej.

6. Rolnicy indywidualni stanowią liczną grupę, pomimo iż uprawiają stosunkowo nieduże połacie gruntów rolnych w porównaniu do całkowitej powierzchni tych użytków na terenie gminy. Prowadzeniem indywidualnych gospodarstw rolnych zajmuje się 12% ludności. W powierzchni zasiewów znaczny odsetek zajmują zboża -- 70%, ziemniaki - 9%, gryka - 10%, pozostałe powierzchnie zajmowane są przez inne rośliny. Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi około 9 ha. Dane z 2002 r.

13.3. Uwarunkowania rozwoju produkcji leśnej

1. Lasy są dominującym użytkowaniem, zajmującym obszar gminy i stanowią 69,81% jej powierzchni. Absolutną większość stanowią lasy państwowe, administrowane przez:

- Nadleśnictwo Miastko, zarządzające lasami o łącznej powierzchni 3.489 ha;
- Nadleśnictwo Niedźwiady z siedzibą w Przechlewie, zarządzające lasami o łącznej powierzchni 15.383 ha.

2. Najczęściej występującym siedliskiem leśnym jest bór świeży, wytworzony na terenach równiny sandrowej, obejmującej swoim zasięgiem większą część obszaru gminy, łącznie 83,4 % terenów leśnych. Tereny te występują głównie na gruntach nadleśnictwa Niedźwiady znaczne powierzchnie zajmują tam młode uprawy leśne, zakładane na gruntach porolnych, należy do nich 25% powierzchni lasów.

3. Głównym gatunkiem uprawowym jest sosna, w postaci monokulturowych upraw o przeciętnym wieku 50-80 lat. Uprawy te stanowią prawie 95 % powierzchni leśnej Nadleśnictwa Niedźwiady. Bardziej zróżnicowane pod względem gatunkowym są północne z północno-zachodnie tereny gminy, położone na bardziej zróżnicowanych pod względem morfologicznym i siedliskowym terenach morenowych, **administrowane przez Nadleśnictwo Miastko**. Większy jest tam udział buka w drzewostanach.

4. Znaczne połacie terenu w obszarze gminy zajmują lasy ochronne różnych typów o łącznej powierzchni ponad ~~4000~~ **2516** ha. Przeważają lasy wodochronne, obejmowane tym statusem ochronnym dla zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem terenów źródliskowych cieków wodnych, drugą grupą są lasy glebochronne, tworzone dla potrzeb ochrony powierzchni ziemi przed erozją. Obie te formy ochrony nie zawsze powoduje się kosztem zmniejszenia produkcji leśnej, znaczne powierzchnie lasów ochronnych zajmują tereny trudno dostępne: o podwyższonych spadkach oraz podmokłe.

5. Dla potrzeb gospodarki leśnej pracują na terenie gminy liczne podmioty, związane bezpośrednio z Administracją lasów Państwowych i z obsługą produkcji leśnej, są to:

- ~~Stacja terenowa Kształtowania i Ochrony Ekosystemów Leśnych w Starej Brdziej Pilskiej;~~
- „Darz Bór”- Szkółka drzew i krzewów leśnych w Starznie;
- „Poltarex” Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego- Tartak w Bielsku;
- ~~Ośrodek Transportu Leśnego w Bielsku;~~
- leśnictwa w Kamionce, Łabędzim Bagnie, Starej Brdziej Piskiej, Załężu, Dąbiu, Łękini, Rudce, Bielsku.
- liczne Zakłady Usług Leśnych zajmujące się przede wszystkim pozyskiwaniem drewna oraz pracami konserwacyjnymi na zlecenie Nadleśnictw.

6. Obok funkcji produkcyjnej, bardzo ważna jest rola lasu jako ekosystemu, w szczególności na terenie gminy Koczała, gdzie obszary leśne są dominującą formą użytkowania ziemi. Tereny leśne tworzą wraz z kompleksami leśnymi Borów Tucholskich bardzo ważny element struktury ekologicznej Województwa Pomorskiego. Obecność tak dużych połączy drzewostanów sosnowych na wpływ na lokalny klimat, znaczna zawartość olejków eterycznych w powietrzu oraz brak występowania większych emitorów zanieczyszczeń w najbliższym otoczeniu decydują o jakości powietrza na całym obszarze gminy i jej otoczeniu.

13.4. Uwarunkowania rozwoju rekreacji i turystyki

1. Walory turystyczne gminy są przede wszystkim pochodną dużych wartości jej środowiska przyrody i krajobrazu. Duży udział w powierzchni gminy lasów, jezior, czystość ich wód oraz niski poziom uprzemysłowienia gminy stwarzają dobre warunki do rozwoju turystyki pobytowej i krajoznawczej. Walory te wykorzystywane są w bardzo jeszcze wąskim zakresie w stosunku do potencjału gminy. W końcu 2011 r. gmina dysponowała 100 miejscami noclegowymi, **w końcu 2011 r. ok. 150**, udostępnianymi głównie przez obiekty położone w otoczeniu Jeziora Dymno oraz kwatery prywatne, także w innych miejscach. Większość z nich jest udostępniana w sezonie letnim, na **50 ponad 100** z nich można liczyć przez cały rok. Do głównych obiektów turystycznych na terenie gminy należą ośrodki wypoczynkowe:

- „Jaworowy Dwór”;
- „Bobo”;
- „Ursus”.
- **Ośrodek Wypoczynkowo - Kolonijny przy ZKiW w Koczale**

2. Uzupełnieniem bazy noclegowej gminy są kwatery prywatne oraz gospodarstwa agroturystyczne. Znaczny udział w przyjmowaniu letników mają również leśnictwa w Starznie i Nowej Brdzie Pińskiej, posiadające własną, specyficzną ofertę dla turystów nastawionych na bliższe obcowanie z przyrodą.

3. Charakterystycznym dla terenów gminy uzupełnieniem bazy turystycznej jest prywatna zabudowa rekreacyjna. Jej największe skupiska występują w miejscowościach: Dzwierzno, Starzno i Zapadłe. Zabudowa ta generalnie koncentruje się w otoczeniu jezior, również w innych miejscowościach gminy. Jej charakter i standard nie mogą być oceniane zawsze pozytywnie, w niektórych tylko przypadkach są to obiekty całorocznie użytkowane, o dobrej jakości architekturze, usytuowane w sposób harmonijny w otoczeniu.

4. Obok turystyki pobytowej gmina ma dobre warunki do rozwoju innych aktywnych form wypoczynku. Duże powierzchnie wodne, w szczególności największego z jezior - Dymno i znajdującego się w bezpośrednim otoczeniu gminy Głębokiego, sprzyjają rozwojowi sportów wodnych. Wysoki stopień czystości wód w jeziorach sprawia, że są one celem przyjazdów licznej rzeszy amatorów wędkarstwa. Unikalne pod względem krajobrazowym i przyrodniczym tereny doliny Brdy sprzyjają turystyce wodnej wzdłuż jej koryta. Leśniczówka w Starej Brdzie Pińskiej dysponuje wypożyczalnią kajaków.

Spływ kajakowy rzeką Brdą rozpoczynający się na terenie gminy od Jeziora Głębokiego - Trzyniec - Wilkowo - Stara Brda Pińska - Żołna

5. Tereny gminy cechuje duża ilość malowniczo poprowadzonych dróg, co prawda o dość niskim standardzie, ale także o niskim obciążeniu ruchem samochodowym. Stwarza to możliwość wykorzystania ich jako szlaków rowerowych, tras spacerowych oraz tras do wędrowek konnych. Znakomicie nadają się do tego drogi leśne o miękkiej nawierzchni.

Trasy rowerowe:

- **trasa rowerowa Ziemi Człuchowskiej nr 4 „Jelenia” - Koczała- Załęże - Zapadłe - Stara Brda -Lipczynek - Nowa Wieś - Sępólno Człuchowskie - Przechlewo (35,5 km),**
- **trasa rowerowa Ziemi Człuchowskiej nr 3 „Cisowa” - biegnąca na terenie gminy przez miejscowości Płocicz i Koczała,**
- **trasa rowerowa międzyregionalna nr 16 „Greenway – Naszyjnik Północy” - biegnący na terenie gminy przez miejscowości Płocicz i Koczała,**

- **trasa rowerowa regionalna nr 127 - „Szafirowy Szlak” - Koczała - Dymin - Dźwierzno - Starzno – Ostrówek - Koczała (około 20 km).**

Szlaki kajakowe:

- **szlak kajakowy górnej Brdy,**
- **szlak kajakowy rzeki Rudy Płocicz - ujście do Brdy.**

Z przeprowadzonych badań specjalistycznych, a także z obserwacji wynika, że przy obecnym, ciągle dość niskim standardzie zainwestowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego terenów nad jeziorami zagrożone jest zachowanie standardów środowiska i ekosystemów jezior.

14. UWARUNKOWANIA ROZBUDOWY UKŁADU KOMUNIKACJI

1. Gminny system komunikacyjny tworzą drogi powiatowe i gminne. Teren gminy znajduje się z zasięgu planowanego pojeziernego korytarza komunikacyjnego o znaczeniu regionalnym, związanego z modernizacją drogi krajowej Nr 20 relacji Szczecinek- Bytów- Kościerzyna- Gdańsk. Podstawowy układ komunikacyjny obszaru gminy tworzą drogi powiatowe:

- 1740G Miastko - Lipczynek;
- 2502G Ostrówek - Koczała;
- 2505G Koczała - Przechlewo;
- 1742G Miłocice - Łękinia;
- 2503G Biały Bór- Koczała;
- 1743G Piaszczyzna- Koczała;
- 2501G Koczała- Załęże;
- 2500G Trzyniec- Stara Brda ;
- 1744G Brzeźno Szlacheckie- Bielsko;
- 2504G Koczała- Płocicz.

2. Drogi powiatowe rozprawdają ruch lokalny na terenie całej gminy. Wszystkie dysponują utwardzonymi nawierzchniami, niektóre ich odcinki znajdują się jednak często w złym stanie technicznym. Drogi gminne odgrywają największą rolę w przenoszeniu lokalnego ruchu pojazdów we wszystkich miejscowościach. Całość ich przebiegu w obrębie terenów zabudowanych miejscowości posiada utwardzaną nawierzchnię, część odcinków poza terenami zabudowanymi jest drogami gruntowymi. W Koczale oraz częściach innych miejscowości pobocza wyposażono w chodniki. Wiele dróg gminnych oraz leśnych na terenie całej gminy nie posiada utwardzonej nawierzchni.

3. Przez tereny gminy przebiega fragment jednotorowej linii kolejowej relacji Miastko- Człuchów, nie mający obecnie żadnego znaczenia dla przenoszenia ruchu osobowego i towarowego ze względu na znaczny stopień dekapitalizacji obsługujących ją urządzeń. Jednak niektóre z urządzeń towarzyszących (budynków stacyjnych, peronów i bocznic) stanowią potencjał do wykorzystania linii w przyszłości dla innych celów, głównie magazynowych i produkcyjnych.

4. W południowo-zachodniej części gminy, w rejonie Łękinia znajdują się obiekty dawnego lotniska wojskowego, **którego większa część powierzchni położona jest w granicach gminy Rzeczenica**, obecnie nie wykorzystywanego już dla celów wojskowych. Wykorzystanie tego terenu ulegnie zasadniczej zmianie, polegającej głównie na przekształceniu jego dawnej funkcji na cele usługowe i produkcyjne z dopuszczeniem mieszkaniowych, a część terenów przeznaczona zostanie pod dolesienia gospodarcze. Szczegółowe sposoby i zasady zagospodarowania określone zostaną w miejscowym planie. Niemniej jednak obiekt ten, a w szczególności tereny pasa startowego mogą być wykorzystane do rozbudowy gminnego układu komunikacji, umożliwiając jego powiązanie z projektowaną docelowo drogą między Koczalą a Rzeczenicą.

15. UWARUNKOWANIA ROZBUDOWY SIECI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

15.1. Zaopatrzenie w wodę

1. Tereny gminy ma ~~średnio~~ rozwinięty system zaopatrzenia w wodę, mimo iż dociera ona za pośrednictwem zbiorowych systemów do około ~~60%~~ **80%** mieszkańców. Łączna długość czynnej sieci wodociągowej wynosi ~~15,5~~ **40,0** km. Gminne ujęcia wody i hydrofornie znajdują się w ~~trzech~~ **czterech** miejscowościach, nie wszystkie posiadają jednak stacje uzdatniania wody, ponadto stan techniczny części z nich jest niewystarczający. Ujęcia te zostały wybudowane przez dawne PGR **oraz ALP**. Gminny system wodociągowy tworzą wodociągi:

- Koczała – Łękinia - **Dymin - Bielsko** zaopatrywany z ujęcia wody w Koczale,
- Ostrówek - Starzno zaopatrywany z ujęcia wody w Ostrówku,
- Pietrzykowo- Trzyniec, zaopatrywany z ujęcia wody w Pietrzykowie,
- **Załęże, zaopatrywany z ujęcia wody w Załężu.**

2. *Na terenie gminy funkcjonuje także kilka lokalnych ujęć wody zaopatrujących w wodę zakłady produkcyjne, rolne i rybne, obiekty ALP, ośrodki wypoczynkowe, a także zabudowę mieszkaniową.*

3. *Stan zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę ze zbiorowych urządzeń wodociągowych jest dobry. Dostęp do sieci wodociągowej posiada 80% ogółu ludności gminy. Na koniec 2010 r. na terenie gminy eksploatowano 40,0 km sieci wodociągowej rozdzielczej i 415 przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych.*

15.2. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków

1. *Na terenie gminy funkcjonują dwa zbiorowe systemy kanalizacji sanitarnej, z których jeden ma charakter grupowy, są to:*

- *system kanalizacji sanitarnej Koczała – Dymin – Łękinia - Bielsko z oczyszczalnią ścieków w Koczale;*
- *system kanalizacji sanitarnej obsługujący wieś Pietrzykowo.*

2. *Sieć kanalizacyjna na koniec 2011 roku na terenie gminy osiągnęła długość ok. 50 km. Korzystało z niej ok. 75% ogółu ludności gminy. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziło ok. 400 przyłączy kanalizacyjnych.*

3. *Eksploatowane na terenie gminy oczyszczalnie ścieków w Koczale i Pietrzykowie są w dobrym stanie technicznym, a ścieki po oczyszczeniu, uzyskują parametry ustalone w pozwoleniach wodnoprawnych.*

15.3. Ciepłownictwo i gazownictwo

1. Większa część energii cieplnej, pozyskiwanej na terenie gminy pochodzi **ze źródeł indywidualnych, głównie małych kotłowniach opalanych w przeważającej mierze drewnem i ok. 20% węglem. Osiedle budynków mieszkalnych wielorodzinnych, szkoła w Koczale za pośrednictwem sieci ciepłowniczej ogrzewane są z lokalnej kotłowni węglowej. Jest ona w ostatnich latach wraz z osiedlowym systemem grzewczym poddawana gruntownej modernizacji (m.in.: wymiana kotłów, wymiana sieci ciepłej, montaż węzłów cieplnych).**

2. **Większe indywidualne źródła zasilające w ciepło obiekty produkcyjne to kotłownie:**

- **Pomeranian Mushrooms - Eco Group Sp. z o.o. (pieczarkarni) o mocy 3,3 MW i wydajności 5 ton pary/h na olej opałowy;**
- **Fermy Odchowu Prosiąt w Łękinie - 240 kW na olej opałowy;**
- **Fermy Matecznej w Koczale o mocy 600 kW na biogaz;**
- **Mieszalni Pasz w Koczale wytwornica pary o mocy 980 kW na gaz propan-butan, olej opałowy;**
- **Przedsiębiorstwa Przemysłu Drzewnego POLTAREX o mocy 400 kW opalana odpadami drzewnymi.**

3. Na terenie gminy nadwyżkami mocy cieplnej dysponuje jedynie kotłownia osiedlowa w Koczale. Stąd przyszłe potrzeby ciepłe odbiorców powinny być zaspokajane z indywidualnych źródeł ciepła wykorzystujących do spalania niskoemisyjne i nieemisyjne nośniki energii, w tym nośniki energii odnawialnej.

4. Gmina Koczała nie posiada dostępu do krajowego systemu gazowniczego. Zaopatrzenie w gaz odbywa się z butli lub zbiorników stałych gazu płynnego. Jest on wykorzystywany do przygotowania posiłków, ciepłej wody użytkowej oraz w niewielkim stopniu dla potrzeb grzewczych. W najbliższych latach nie przewiduje się budowy gazyfikacji przewodowej na terenie gminy.

5. W 2009 r. oddano do użytku biogazownię rolniczą, na terenie Fermy Matecznej w Koczale. Produkuje ona energię elektryczną z odchodów zwierzęcych (gnojowicy) oraz kiszonki z kukurydzy. Wyposażona została w dwa moduły prądowo-ciepłne o mocy elektrycznej 2,126 MWe i cieplnej 2,176 MWth. Roczna produkcja biogazu to ok. 7 800 000 m³, z którego wytwarzana jest energia elektryczna w ilości ca 18GWh. Produkowany prąd zużyty jest głównie na potrzeby własne. W biogazowni wytwarzana jest też energia cieplna na potrzeby własne w wysokości ca 19,5 GWh/rok.

15.4. Elektroenergetyka

Energia dla całego obszaru gminy jest dostarczana z Głównego Punktu Zasilania w Miastku GPZ/110/15 za pośrednictwem linii średniego napięcia 15 kV nr AFL-6120 do punktu zasilania w Koczale. Stąd siecią linii średniego napięcia i za pomocą 25 stacji transformatorowych energia trafia do odbiorców. Bilans energetyczny jest korzystny, transformatory w większości miejscowości dysponują nadwyżką mocy. Wynika to głównie ze spadku zapotrzebowania na energię w miejscowościach, w których zaprzestały swej działalności PGR. Największym odbiorcą energii elektrycznej dla potrzeb produkcji jest Poldanor S.A. Większość linii i urządzeń jest w dobrym stanie technicznym, dlatego też sieć energetyczna terenu gminy zapewnia zaopatrzenie w energię we właściwym zakresie tak pod względem obecnego jej użytkowania, jak i potencjalnego wzrostu poboru energii w najbliższej przyszłości, jednocześnie dostawca energii- Zakład Energetyczny Słupsk S.A. nie przewiduje w najbliższych latach budowy nowych linii energetycznych na terenie gminy.

15.5. Telekomunikacja

Większość obszaru gminy jest pokryta siecią telefoniczną TP S.A., zapewnia ona możliwość podłączenia wszystkich miejscowości jej obszaru. Uzupełnieniem gminnej sieci telekomunikacyjnej jest telefonia komórkowa. Niemal całość obszaru gminy pokryta jest zasięgiem wszystkich dostępnych w tej chwili operatorów telefonii komórkowej GSM, których **trzy** stacje bazowe znajdują się w **obrębie Koczała**.

15.6. Gospodarka odpadami

Gmina Koczała nie posiada na swym terenie czynnego składowiska odpadów. Zebrane na terenie gminy odpady komunalne wywożone są do miejscowości Barwice (woj. zachodniopomorskie) na mocy umowy zawartej między Gminą Koczała a firmą Remondis Sanitech Poznań oraz częściowo przez firmę Kodek Miastko (odpady wywożone na składowisko w miejscowości Gatka).

Zasady funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy reguluje uchwała nr XIX/129/04 Rady Gminy w Koczale z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie szczególnych zasad utrzymania czystości i porządku w gminie. Nakłada ona na każdego właściciela posesji obowiązek jej wyposażenia w pojemnik do gromadzenia odpadów komunalnych oraz zawarcia umowy na wywóz odpadów z firmą, która posiada na terenie gminy stosowną koncesję.

Na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych i szkła w systemie workowym. Selektywnie zebrane odpady wg ustalonego harmonogramu zabierane są przez Remondis Sanitech Poznań i odzyskiwane poza terenem Gminy Koczała.

Funkcjonujące od 1992 r. na terenie gminy cztery składowiska odpadów w Łękin, Pietrzykowie, Koczale i Bielsku zostały zamknięte z końcem 2005 r., ponieważ nie spełniały wymogów określonych w ustawie o odpadach, umożliwiających dalsze ich użytkowanie. Zgodę na ich zamknięcie wydał Starosta Czulchowski w decyzji z dnia 18 kwietnia 2005 r. znak: RLIOŚ.7634-1.1/05, w której orzeczono o ich zamknięciu z dniem 31 grudnia 2005 r. Nagłym problemem jest ich rekultywacja. W ramach pierwszego etapu rekultywacji w 2008 roku posegregowano i oddano do unieszkodliwienia odpady znajdujące się na składowiskach w Bielsku i w Łękin. Wywieziono opony, odpady z plastiku i szkła.

Niekorzystnym zjawiskiem na terenie gminy jest spalanie odpadów w paleniskach domowych oraz porzucanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, na tzw. „dzikich wysypiskach”. Spotkać można je w wielu miejscach, na ogół są to miejsca ustronne, na obrzeżach siedzib ludzkich, a odpady spotkać można wzdłuż dróg, zbiorników wodnych, w lasach oraz naturalnych lub sztucznych zagłębieniach terenu.

16. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

1. Tereny gminy, są zainwestowane w niewielkim stopniu w stosunku do jej powierzchni. Znaczną część jej obszaru stanowią tereny otwarte, tj. grunty rolne i leśne oraz zajmowane przez wody powierzchniowe. Na wielu obszarach, zwłaszcza w przypadku lasów, porastających większą część powierzchni gminy wprowadzanie nowej zabudowy nie jest możliwe ze względu na przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

2. Ze względu na dość słabe gleby, głównie klasy VI możliwy jest rozwój na terenach wykorzystywanych obecnie rolniczo. Ma to duże znaczenie na obszarach presji inwestycyjnej która, choć w niewielkim na razie stopniu, ujawnia się na terenie gminy. Zjawisko to jest związane głównie ze wzrostem zainteresowania nowymi terenami dla rozwoju rekreacji.

3. Na podstawie analizy poszczególnych elementów diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego oraz uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, gminę Koczała można scharakteryzować w następujący sposób:

- ma ona atrakcyjne warunki położenia geograficznego oraz wartościowe zasoby środowiska przyrodniczego;
- istnieje tu znaczny potencjał dla rozwijania turystyki oraz dla utrzymania wyspecjalizowanych form produkcji rolniczej utrwalonych w ostatnich latach ;
- Koczała odgrywa ważną rolę w systemie obsługi mieszkańców gminy i będzie głównym ośrodkiem koncentracji mieszkalnictwa i usług, zwłaszcza, że dysponuje znaczną ilością wolnych terenów pod inwestycje;
- gmina dysponuje znacznymi rezerwami terenowymi dla wprowadzenia nowej zabudowy produkcyjno-usługowej i mieszkaniowej,
- na skutek podejmowanych ostatnio działań inwestycyjnych wzrasta udział zatrudnionych w produkcji, co ma istotne znaczenia dla zmniejszania bezrobocia i co za tym idzie, ogólnej poprawy warunków życia mieszkańców;
- regres gospodarki, jaki ma miejsce w ostatnich latach w związku z załamaniem się rynku pracy w rolnictwie spowodował wzrost liczby ludzi pozostających bez zatrudnienia, co stanowi źródło licznych, wymagających rozwiązania problemów społecznych, mimo nowo powstających miejsc pracy **(w ostatnich latach notuje się zauważalny spadek bezrobocia)**.

4. Główne problemy gminy wiążą się z potrzebą wyeliminowania występujących w jej obszarze barier rozwojowych i opóźnień cywilizacyjnych, które określić można następująco:

- dysproporcje w rozwoju funkcjonalno-przestrzennym oraz w standardach zamieszkiwania w poszczególnych częściach gminy, szczególnie pomiędzy Koczałą a pozostałymi miejscowościami gminy;

- dysproporcje w dostępie do podstawowych usług pomiędzy Koczałą resztą gminy;
- znaczne rozproszenie zabudowy, stanowiące poważną barierę dla prowadzenia gminnych inwestycji, zwłaszcza z zakresu infrastruktury technicznej.

CZĘŚĆ II.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Zgodnie z przyjętymi w „Strategii rozwoju gminy Koczała” celami rozwojowymi, jednym z ważniejszych jest rozwój przestrzenny. Celem nadrzędnym rozwoju przestrzennego jest uzyskanie takiej struktury, która w harmonijny i zrównoważony sposób wykorzysta walory przyrodnicze i kulturowe oraz własne zasoby dla potrzeb rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Cel ten będzie realizowany poprzez wykonanie następujących zadań częściowych:

- ochronę wartości przyrodniczych krajobrazowych i kulturowych, powiązaną z rozbudową istniejącego systemu obszarów chronionych w powiązaniu z krajową i europejską siecią NATURA 2000;
- harmonizowanie struktury przestrzennej gminy i racjonalne wykorzystanie jej zasobów dla poprawy warunków zamieszkiwania, pracy i wypoczynku;
- rozwój przestrzenny Koczały jako głównego ośrodka koncentracji inwestycji;
- rozwój sieci i urządzeń infrastruktury technicznej dla poprawy obsługi mieszkańców gminy w sposób nie wpływający ujemnie na środowisko przyrodnicze;
- aktywizację gospodarczą i rozwój przedsiębiorczości lokalnej na terenach gminy;
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich z zapewnieniem im pełnego dostępu do wachlarza podstawowych usług i systemów obsługi w zakresie infrastruktury technicznej;
- rozwój produkcji rolnej i turystyki jako wiodących w gospodarce gminy;

2. MODELOWE ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

2.1. Zasady rozwoju przestrzennego miejscowości Koczała

1. Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego gminy oraz jego uwarunkowań pozwala na określenie podstawowych zasad kształtowania i rozwoju struktury przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Rozwój ten będzie przebiegał w zróżnicowany sposób w wyodrębnionych strefach jak niżej:

w centralnej części Koczały wzdłuż ulicy Człuchowskiej – podejmowane tu działania będą miały znaczenie dla integracji przestrzennej obszarów wsi, będzie miał tu miejsce rozwój handlu, usług i zamieszkiwania; dominują na jej terenie obszary zabudowy mieszkalnej z towarzyszeniem usług oraz tereny o wyodrębnionych funkcjach usługowych o ważnym znaczeniu dla ogółu mieszkańców gminy, na jej rozwój należy położyć szczególny nacisk w formułowaniu programów rozwoju i decyzjach planistycznych;

w strefie zamieszkiwania, położonej w północnej części terenów zainwestowanych Koczały w rejonie osiedla oraz zespołu szkolnego, składających się z już istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej o wysokiej i niskiej intensywności oraz terenów wskazanych dla rozwoju mieszkalnictwa z towarzyszeniem usług;

w strefie działalności gospodarczej, usytuowanej w południowo-wschodniej części terenów zainwestowanych Koczały, gdzie obok istniejących zakładów Poldanor S.A. przebiegać będzie rozwój działalności usługowej i produkcyjnej.

1. Podstawowe funkcje urbanizujące: siedziba władz gminy oraz główny ośrodek kulturalno - oświatowy gminy. Ponadto, wieś o charakterze mieszkalno - usługowym, produkcyjnym i rolniczym

z przewagą gospodarstw rodzinnych, jednocześnie ośrodek obsługi ruchu turystycznego nadjeziornego obszaru rekreacyjnego (rejon jeziora Dymno). W ramach realizacji wymienionych funkcji możliwe jest zachowanie siedlisk rolnych, sadownictwa, ogrodnictwa, a także wprowadzanie innych funkcji które przyczynią się do rozwoju i urbanizacji wsi. Te funkcje to np. mieszkaniowa jednorodzinna, mieszkalno-usługowa, usługi drobnego handlu, obsługa ruchu turystycznego, w tym: gastronomia, hotelarstwo, ponad to funkcje: kultury i oświaty, usługi służby zdrowia, usługi w zakresie administracji, łączności, usługi rzemiosła, nieuciążliwa drobna wytwórczość.

2. Ustalenia dotyczące kierunków zmian funkcjonalnych w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów:

- rozwój terenów mieszkaniowo - usługowych leżących wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych ulic Człuchowskiej, Południowej, Miasteckiej, gdzie zachowały się zręby historycznego układu urbanistycznego wsi. Zagospodarowanie na tych terenach dostosować od pojawiających się w czasie potrzeb i możliwości inwestycyjnych oraz do już wprowadzanych samorządnie funkcji (drobny handel, usługi, mieszkalnictwo jednorodzinne).
- rozwój terenów rekreacyjnych w północnej części miejscowości zmierzający do prawidłowego pod względem urbanistycznym i funkcjonalnym przekształcania przestrzeni wsi w perspektywie wykraczającej poza incydentalne wnioski inwestorów i właścicieli terenów.
- rozwój usług podstawowych poprzez uzupełnienia i przystosowania do potrzeb sezonowego ruchu turystycznego.
- rozwój budownictwa jednorodzinnego z funkcją turystyki wiejskiej, oraz (po uzbrojeniu wyznaczonych terenów) zabudowy letniskowej.
- porządkowanie zachodzących samorządnie zmian na terenach rolnych. Zmiany te polegają głównie na przekształcaniu działek rolnych na budowlane, pojawianiu się innych niż rolnicza funkcji w obrębie zabudowy zagrodowej wewnątrz wsi (usługi, drobna wytwórczość), potrzebie posiadania przygotowanych rezerw dla terenów inwestycyjnych.
- rozwój tzw. terenów przekształceń poprzez planowanie i kontrolowanie istniejącego ruchu inwestycyjnego w zakresie zabudowy zagrodowej;
- postuluje się przywrócenie funkcji i formy dawnemu rynkowi wiejskiemu – poprzez uporządkowanie i modernizację formy skrzyżowania drogi powiatowej z lokalną. Sugerowany zakres przebudowy nie ingeruje w przebieg pasów drogowych i powinien ograniczyć się do wyeksponowania struktury rynku poprzez rozwiązania materiałowe nawierzchni i lokalizacji oraz formy elementów towarzyszących (oznakowanie, chodniki, krawężniki, oświetlenie, mała architektura itp.)

3. Ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego:

- postuluje się włączenie terenów zieleni publicznej do struktury wsi poprzez ich uporządkowanie i przekształcenie w ogólnodostępne tereny zielone służące wypoczynkowi i rekreacji, towarzyszące zabudowie mieszkalnej i izolujące ją od niekorzystnych interakcji z innymi obszarami;
- postuluje się uporządkowania i wzbogacenia struktury zielonej wsi wynikające z uwarunkowań przyrodniczo-fizjograficznych poprzez wykorzystanie dużych połączy terenów otwartych nie nadających się do inwestycji (łąki podmokłe, spadki oraz samosiewny leśne).

4. Ustalenia dotyczące kierunków i zasad kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- do zachowania pozostawia się istniejące lasy, ponadto wskazuje się tereny rolne możliwe do zalesienia tam, gdzie następuje naturalna sukcesja i występują samosiewy oraz bliskie sąsiedztwo lasu naturalnego;
- wszystkie tereny leśne zmieniające przeznaczenie wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, zostaną określone na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego; należy określać w szczególności obszary, w których planuje się zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- **dla ochrony otwartej przestrzeni wokół miejscowości proponuje się ustalenie nieprzekraczalnej granicy zalesień.**

5. Ustalenia dotyczące kierunków i zasad kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- **ze względu na niską jakość gleb, nie ogranicza się przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne w strefach rozwoju wielofunkcyjnego miejscowości;**

- **zasadnicza część obszarów wokół miejscowości, niepodlegających zalesianiu, pozostanie w funkcji rolniczej, na potrzeby upraw, z umiarkowanym rozwojem zabudowy zagrodowej, w tym z agroturystyką;**
 - **istnieje możliwość, dla poprawienia dochodowości gospodarstw, wprowadzanie niszowych kierunków produkcji rolniczej a także działalności pozarolniczej, nie kolidującej z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi obszarów sąsiadujących;**
 - wszystkie tereny rolne zmieniające przeznaczenie wymagające uzyskania zgody na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych zostaną określone na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
6. Ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
- Na terenie wsi zachowały się miejsca o wartości historycznej i sentymentalnej (stare cmentarze); postuluje się ich uporządkowanie i przywrócenie wsi poprzez włączenie do kompleksu istniejącego cmentarza komunalnego i pozostałości wartościowych struktur zieleni, postulowanych w całości jako forma publicznego terenu parkowo-cmentarnego;
 - Dokonać charakterystyki, oceny stanu zachowania elementów dziedzictwa kulturowego oraz waloryzacji tych zasobów polegającej na określeniu obszarów i obiektów podlegających ochronie oraz określeniu wytycznych konserwatorskich dla nich.
 - Przeprowadzić waloryzację oraz diagnozę w zakresie ochrony zasobów archeologicznego środowiska kulturowego, na podstawie której należy sformułować wnioski planistyczne do planu miejscowego.
7. Ustalenia dotyczące kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.
- Zachowuje się układ drogowy wsi ze wskazaniem do korekt szerokości pasów drogowych (przede wszystkim na terenach komunalnych i AWRSP). Wytycza się nowe ulice dla przewidywanego przyszłego zagospodarowania w oparciu o własność komunalną - istniejące drogi gminne, oraz na terenach prywatnych, w absolutnie niezbędnym zakresie.
 - Powiązania komunikacyjne obszaru z układem zewnętrznym w oparciu o istniejące drogi powiatowe oraz obsługa terenów rozwojowych z projektowanych i adoptowanych dróg powiatowych i ulic zbiorczych oraz zaprojektowanych na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
 - Proponuje się wprowadzenie elementów uspokajających ruch na terenach zabudowanych
 - ~~Postuluje się bezkolizyjne rozwiązanie skrzyżowania dróg powiatowych w centrum wsi (rondo) – w celu poprawy warunków bezpieczeństwa oraz uporządkowania rozwiązania urbanistycznego (eliminacja przypadkowości układu, ekspozycja wartościowych elementów wnętrza) głównego skrzyżowania wsi.~~
 - Uciążliwość trasy przelotowej powinna być wyeliminowana w rozstrzygnięciach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego poprzez odpowiednie rozwiązania komunikacyjne konsekwentnie realizowane w najbliższych latach. Jest to szczególnie ważne ze względu na przewidywany wzrost ruchu kołowego na tej trasie związany z intensywnym rozwojem turystyki i rekreacji
8. Wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej.
- Adaptacja i rozbudowa sieci wodociągowej, modernizacja stacji wodociągowej,
 - Adaptacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków, rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
 - Dążenie do oczyszczania wszystkich ścieków sanitarno- bytowych i technologicznych przez odprowadzanie ich do odbiorników;
 - Modernizacja kotłowni osiedlowej, a po doprowadzeniu gazu ziemnego zmiana paliwa stałego na gazowe;
 - Realizacja gazyfikacji przewodowej;
11. Szczególna warunki zagospodarowania terenu
- Przez teren opracowania zmiany studium przebiegają linie SN średniego napięcia 15 kV. Strefa oddziaływania pola elektromagnetycznego w/w linii powinna zostać uwzględniona przy lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- Celem publicznym o znaczeniu lokalnym jest cmentarz publiczny dla którego obowiązują zasady zagospodarowania terenu zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze z dnia 25.08.1959r. (Dz.U. nr 52 poz.315 z 1959r.), a w szczególności lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarza. Odległość cmentarza od zabudowy mieszkaniowej, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studni, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągowa i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

2. Długofalowa realizacja przyjętych generalnych zasad rozwoju przestrzennego gminy doprowadzi do uporządkowania jej struktury funkcjonalno-przestrzennej, z podkreśleniem roli historycznej części wsi i pełnym odtworzeniem zdewastowanej w niektórych jej częściach struktury funkcjonalno- przestrzennej. Działania te będą skutkować poprawą standardów zamieszkiwania, pracy i wypoczynku. Dzięki aktywnemu porządkowaniu istniejących zespołów zabudowy, koncentracji usług przy głównych ciągach pieszych, wykreowaniu nowych terenów produkcyjno-usługowych oraz stworzeniu spójnego systemu zieleni, wieś gminna uzyska nowoczesną strukturę. Jej wyposażenie w sprawne systemy obsługi technicznej oraz modernizacja układu komunikacyjnego podkreśli te walory.

2.2. Zasady rozwoju przestrzennego terenów gminy

1. Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy oraz jego uwarunkowań pozwala na określenie podstawowych zasad kształtowania i rozwoju struktury przestrzennej tych terenów. W ich obszarze wyodrębnia się następujące strefy zróżnicowanych form zagospodarowania:

strefy zamieszkiwania w obrębie terenów zainwestowanych poszczególnych miejscowości (składają się one z istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności, jednorodzinnej i zagrodowej oraz terenów wskazanych dla rozwoju mieszkalnictwa);

strefy rozwoju turystyki pobytowej i rekreacji, kształtowane z wykorzystaniem naturalnych walorów przyrodniczych i kulturowych (składają się one z istniejących terenów zabudowy letniskowej i otaczających je terenów zieleni oraz akwenów wodnych wykorzystywanych dla potrzeb wypoczynku oraz terenów wskazanych do sukcesywnego rozwoju tych typów działalności);

strefy rozwoju produkcji rolniczej (na które, poza obszarami kompleksów leśnych, składa się większość terenów otwartych obszaru gminy);

strefy rozwoju gospodarki leśnej (obejmujące swoim zasięgiem istniejące kompleksy leśne i powierzchnie wskazane pod zalesienie).

2. Długofalowa realizacja powyższych zasad doprowadzi do uporządkowania gospodarki zasobami przyrody na obszarze gminy przy racjonalnym wykorzystaniu gruntów dla skutecznego sterowania jej rozwojem przestrzennym w granicach wyodrębnionych wyżej stref przy respektowaniu zasad ochrony krajobrazu i walorów przyrodniczych.

3. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

1. Zgodnie z przyjętymi celami rozwoju przestrzennego gminy zasadniczą rolę w procesie ich realizacji pełnić będą przyjęte kierunki ochrony środowiska przyrodniczego. Określa się je poniżej w odniesieniu do ochrony:

- cennych zbiorowisk roślinnych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
- istniejących form geomorfologicznych i gleb,
- czystości powietrza,
- zasobów wodnych,
- ekosystemów leśnych,
- terenów zieleni urządzonej.

2. Szczególną rolę w ochronie w/w komponentów pełnić będzie spójne traktowanie zapisów studium oraz przepisów o ochronie przyrody stosowanych w odniesieniu do występujących na terenie gminy form ochrony przyrody- rezerwatu, obszaru chronionego krajobrazu **użytków ekologicznych, pomników przyrody, obszarów sieci Natura 2000** oraz lasów ochronnych.

3. Przedmiotem szczególnej ochrony są cenne zbiorowiska oraz chronione gatunki roślin, których obecność udokumentowano na podstawie odpowiednich badań i inwentaryzacji. Celem ochrony w/w ekosystemów jest zachowanie pełnej różnorodności świata roślin, a w szczególności gatunków należących do roślin zagrożonych wskutek różnorodnej działalności człowieka, na terenach:

- rezerwatu przyrody „Cęgi Małe” (pow. 4,06 ha) **utworzony zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 3 grudnia 1981 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP. Z 1981 r. Nr 29, poz. 271).**
- **użytków ekologicznych – zgodnie z wykazem zamieszczonym w części I Uwarunkowania i jak na rysunku studium.;**
- Obszaru Chronionego Krajobrazu „Źródłowy obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka” utworzonego Uchwałą WRN w Słupsku Nr X/42/81, z dn. 8 grudnia 1981 r. (Dz. Urz. Woj. Słupskiego z 1981 nr 9, poz. 23, z 1994 nr 31, poz. 184, z 1998 nr 19, poz. 82) z **aktualizowaną regulacją przepisami uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 1161/XLVIII/10 z dnia 28 kwietnia 2010r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 80 poz. 1455). Od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych zlokalizowanych w granicach tego obszaru wyznacza się pas szerokości 100 m z zakazem zabudowy, zgodnie z § 5 pkt 8 uchwały;**
- **obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW):**
 - **OZW „Jezioro Dymno” (PLH220069) o powierzchni 114,7 ha, obejmuje bezodpływowe jezioro oraz przybrzeżne torfowiska, przyjęty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10.01.2011 r.**
 - **OZW „Dolina Wieprzy i Studnicy” (PLH220038) o łącznej o powierzchni 14349,03 ha (fragment na obszarze gminy) przyjęty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12.12.2008 r.**
 - **OZW Nowa Brda (PLH220078) przyjęty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10.01.2011 r. (w granicach gminy fragment obszaru).**

4. **Zachowanie i wzmocnienia cennych struktur przyrodniczych, współtworzących system powiązań ekologicznych, gwarantujących spójność środowiska przyrodniczego i zapewniające przepływ materii, energii i gatunków przez obszar gminy:**

- **płata ekologicznego lasów szczecińsko – koczańskich o znaczeniu ponadregionalnym**
- **regionalnego korytarza ekologicznego Górny odcinek doliny Brdy**
- **lokalnych korytarzy ekologicznych Rudy, Kuśni, Modrej i dopływu z jeziora Ciemino**
- (części) Obszaru Chronionego Krajobrazu „Źródłowy obszar rzeki Brdy na wschód od Miastka”.

5. Dla ochrony gleb oraz form geomorfologicznych w obszarze gminy, które są położone poza terenami zabudowanymi zakłada się zachowanie występujących tu jednostek podziałowych gleb i przeciwdziałanie ich degradacji. Dla realizacji tego celu zakłada się w szczególności:

- ograniczenie odpływu powierzchniowego wód z terenów otwartych poprzez utrzymanie naturalnej retencji leśnej i glebowej,
- zalesienie i zadarnianie terenów narażonych na erozję wodną,
- racjonalną gospodarkę na gruntach wykorzystywanych rolniczo prowadzoną z ograniczaniem działań mających wpływ na przyspieszoną erozję i wynikającą z tego degradację warstwy glebowej.

6. Dla ochrony zasobów wodnych, na które składają się licznie występujące tutaj jeziora oraz ciek wodny (ze szczególnym uwzględnieniem doliny Brdy), przyjmuje się zachowanie obecnego układu hydrograficznego, ukształtowanego w wyniku oddziaływania naturalnych procesów obiegu wody oraz wpływu dotychczasowej działalności człowieka. Wskazany wyżej cel osiągnięty będzie m.in. poprzez realizację następujących zadań:

- stopniowe, kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na całym obszarze gminy, poprzez eliminację źródeł zanieczyszczeń realizowaną w oparciu o spójny program prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej;

- ochronę źródeł i stref źródłiskowych oraz ujęć wodnych;
 - ochronę brzegów zbiorników wodnych przed dewastacją;
 - wspomaganie naturalnych procesów retencji oraz samooczyszczania się cieków wodnych, w szczególności w obrębie kompleksów torfowisk i podmokłych łąk.
7. Dla poprawy stanu czystości powietrza atmosferycznego zakłada się m.in.:
- kontynuację działań proekologicznych w zakresie modernizacji lokalnych kotłowni,
 - stopniową zmianę użytkowanych nośników energii na czyste ekologicznie.
8. Dla ochrony kompleksów leśnych zakłada się utrzymanie ich w dobrej kondycji oraz odtworzenie naturalnego charakteru w miejscach do tego przeznaczonych w operatach urządzeniowych nadleśnictw. Elementami realizacji tego celu będzie w szczególności dążenie do:
- ochrony naturalnej różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych;
 - utrzymania dobrej kondycji lasów gospodarczych poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej;
 - powstrzymania procesów degradacji stosunków wodnych w lasach;
 - utrzymania istniejących połączy lasów ochronnych.

4. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU

4.1. Cele i zadania ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu

1. Studium zakłada, że celem głównym działań konserwatorskich na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego gminy Koczała powinna być ochrona tożsamości kulturowej miejsca, miejscowości, regionu – czyli wszystkich istotnych kulturowych czynników tej tożsamości. Wyżej wymieniony cel główny nie może jednak pozostawać w jakiegokolwiek sprzeczności z powinnością ochrony całego bogactwa różnorodności kulturowej dziedzictwa, które jest wynikiem złożoności i wielowątkowości procesu dziejowego. Ochrona dziedzictwa kulturowego jest nierozłącznie związana z kształtowaniem środowiska kulturowego. Tylko stałe podtrzymywanie i dobra kontynuacja organicznego procesu kształtowania tego środowiska (zgodnie z filozofią zrównoważonego rozwoju) daje gwarancję właściwej ochrony dziedzictwa kulturowego.

2. Krajobraz jest fizjonomią środowiska geograficznego. Środowisko przyrodnicze tworzy ramy uwarunkowań w których w trakcie procesu dziejowego krajobraz jest kształtowany i wzbogacany. Niezwykła złożoność uwarunkowań przyrodniczych i procesu dziejowego (z całym jego bogactwem czynników kulturowych) sprawia, że krajobraz każdego miejsca, także gminy Koczała jest niepowtarzalny. Ochrona tej unikatowości jest celem najważniejszym.

3. Do ważniejszych zadań, związanych z ochroną środowiska kulturowego jest ochrona:

- struktury środowiska kulturowego przy utrzymaniu zgodności nowych tendencji (czynników zmian) z historycznym procesem przemian środowiska kulturowego; naturalna ewolucja środowiska kulturowego powinna pozostawać w ramach strukturalnych ustalonych przez organiczny proces rozwoju. Te ramy tworzy głównie średniowieczne i nowożytne dziedzictwo kultury użytkowania przestrzeni;
- dziedzictwa kultury użytkowania przestrzeni, która powinna koncentrować się zwłaszcza na ochronie relikwów historycznej struktury terytorialnej, osadniczej i sieci dróg historycznych oraz na ochronie historycznych struktur wewnętrznych poszczególnych jednostek osadniczych, siedlisk i zagrod.
- dziedzictwa kultury materialnej- dziedzictwa archeologicznego oraz, z uwagi na wyjątkowe straty w zasobach po 1945 roku – troskliwa ochrona nielicznych zachowanych zabytków architektury i budownictwa.
- struktury krajobrazu, będącej najtrwalszym elementem krajobrazów pradziejowych i historycznych, dlatego powinna być szczególnie chroniona.
- swoistych cech krajobrazu (przyrodniczych i kulturowych) decydujących o jego unikatowości w skali gminy i regionu walorów widokowych krajobrazu, warunków dla ekspozycji czynnej i biernej najbardziej atrakcyjnych widokowo krajobrazów, panoram, sylwet, widoków i locji. To

również ochrona miejsc widokowych, korytarzy widokowych (lunet) i widokowych ścieżek wrażeń.

4.2. Kierunki ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu

1. Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Konwencją Rady Europy o Ochronie Dziedzictwa Archeologicznego (La Valetta 1992) przedmiotem ochrony jest cały zasób dziedzictwa archeologicznego podziemnego i podwodnego. Zakres merytoryczny ochrony stanowiska archeologicznego wynika z jego charakteru ustalonego przez rozpoznanie archeologiczne. Stanowiska archeologiczne o własnej formie krajobrazowej (grodziska, kurhany, grobowce megalityczne) są trwale chronione. Zakres ochrony tzw. Stanowisk płaskich (położonych w warstwach kulturowych gruntu) zależy od ich wartości naukowej i jest precyzowany drogą sondażu archeologicznych. Ewentualne przeznaczenie stanowiska archeologicznego pod inwestycje jest warunkowane przeprowadzeniem archeologicznych badań ratowniczych. Chronione stanowiska archeologiczne wymagają stosownych stref ochronnych.

2. Na dziedzictwo krajobrazowe i użytkowania przestrzeni składa się: dziedzictwo organizacji struktur terytorialnych (ochrona reliktów granic jednostek terytorialnych), sieci dróg, struktur osadniczych (ochrona reliktów granic terytoriów jednostek osadniczych i ich wewnętrznego podziału na niwy siedliskowe, rolne i inne oraz organizacji przestrzennej zabudowy i użytkowania gruntów niw siedliskowych), układów urbanistycznych i ruralistycznych (ochrona układu dróg i placów, organizacji przestrzennej zabudowy działek miejskich i zagrod wiejskich).

3. Na dziedzictwo materialne składa się: dziedzictwo architektoniczno-budowlane, dziedzictwo inżynierii i przemysłu, historyczne założenia zieleni i cmentarze. Zakres ochrony substancji materialnej jest określany indywidualnie dla konkretnych obiektów i zespołów zabytkowych; ustalane są również strefy ochrony otoczenia i ekspozycji.

4. Szczególnej ochronie podlegają obiekty, stanowiące zasoby dziedzictwa kulturowego, wpisane do rejestru i ewidencji zabytków, wymienione w cz. I. studium Uwarunkowania, Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

5. Proponuje się objęcie ochroną konserwatorską zabytkowego układu przestrzennego wsi Łękinia, aktualnie jedynego w gminie układu ruralistycznego nie zniekształconego przez przebudowy i nową zabudowę.

Na rysunku studium oznaczone zostały, zgodnie z położeniem, terenowe przedmioty ochrony: cmentarze, parki, układ ruralistyczny i strefy ochrony archeologicznej, a z budynków tylko kościoły wpisane do rejestru zabytków. Występowanie budynków objętych ewidencją zabytków jest oznaczone symbolem przy nazwie miejscowości z podaniem liczby budynków na rysunku „zasoby dóbr kultury” dołączonym do tekstu.

4.3. Ochrona środowiska archeologicznego

1. Podstawą do ochrony środowiska archeologicznego jest rozpoznanie terenu pod kątem występowania stanowisk archeologicznych. Dane, którymi operowano przy opracowywaniu wartości archeologicznych zaczerpnięto z zasobu archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku Delegatura w Słupsku oraz z wyników badań powierzchniowych realizowanych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski znajdujących się w zasobach WUOZ w Gdańsku – Delegatura w Słupsku. Przeprowadzono weryfikację posiadanych informacji oraz dokonano konfrontacji z literaturą przedmiotu.

2. Polityka dotycząca ochrony stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych na obszarze gminy Koczała

2.1. Na obszarze gminy Koczała znajduje się 125 stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych województwa pomorskiego, w tym:

- **3 stanowiska objęte strefą W.I. pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej (strefy W.I.1-3 na rysunku studium)**

- 15 stanowisk objętych strefą W.II. częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej (strefy W.II. 1-15 na rysunku studium)
- 107 stanowisk objętych strefą W.III, ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej (strefy 1-104 na rysunku studium).

2.2. Przyjmuje się następujące ogólne formalno-prawne kierunki ochrony dla stanowisk archeologicznych objętych w/w strefami:

- wpisanie do gminnej ewidencji zabytków,
- objęcie i sprawowanie ochrony na podstawie zapisów aktów prawa miejscowego, a w szczególności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w taki sposób, by zawarte w nich ustalenia szczegółowe stwarzały obowiązek ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego.

2.3. Przyjmuje się następujące szczegółowe formalno — prawne kierunki ochrony archeologiczno-konserwatorskiej dla stanowisk w strefach W.I., W.II., W.III.:

strefa W.I. pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej obejmuje stanowiska archeologiczne o własnej formie krajobrazowej o znaczących regionalnych i ponadregionalnych wartościach kulturowych.

Przyjmuje się następujące formalno-prawne kierunki ochrony:

- zakaz lokalizacji wszelkich inwestycji na terenach stanowisk o własnej formie krajobrazowej (cmentarzyska kurhanowe) i na obszarach bezpośrednio do nich przylegających,
- ucztyelnienie i ekspozycja w krajobrazie gminy stanowisk posiadających własną formę krajobrazową,
- zachowanie formy krajobrazowej i topograficznej,
- adaptacja i włączenie w strukturę funkcjonalną gminy wartościowych elementów dziedzictwa archeologicznego,
- wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów dotyczących terenów wyznaczonych stref ochrony archeologicznej z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku Delegaturą w Słupsku;

strefa W.II. częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej obejmuje stanowiska archeologiczne posiadające istotne wartości dla dziedzictwa kulturowego gminy i budujące jej lokalną tożsamość.

Przyjmuje się następujące formalno-prawne kierunki ochrony:

- wymóg przeprowadzenia na obszarach płaskich stanowisk (w zasięgu ich występowania) archeologicznych badań ratowniczych wyprzedzających proces zainwestowania terenu związany z pracami ziemnymi (takich jak: lokalizacja zabudowy, zmiana funkcji i podziały terenu, melioracje, budowa systemów infrastruktury technicznej i dróg, zalesienia itd.), w trakcie których może dojść do naruszenia oraz zniszczenia warstw i obiektów archeologicznych zalegających pod powierzchnią ziemi;
- zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych określa inwestorowi Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydanym na jego wniosek pozwoleniu (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków); po zakończeniu badań archeologicznych teren może być trwale zainwestowany;
- wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów dotyczących terenów wyznaczonych stref ochrony archeologicznej z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku Delegatura w Słupsku;
- adaptacja i włączenie w strukturę funkcjonalną gminy wartościowych elementów dziedzictwa archeologicznego;

strefa W.III. ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej obejmuje stanowiska archeologiczne o mniejszej lub nierozpoznanej wartości kulturowej; przyjmuje się następujące formalno-prawne kierunki ochrony:

- wymóg przeprowadzenia na obszarach stanowisk archeologicznych badań interwencyjnych o charakterze nadzoru archeologicznego nad pracami ziemnymi

realizowanego w trakcie procesu inwestycyjnego; zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych określa inwestorowi Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydany na jego wniosek pozwoleniu (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków);

- *po rozpoznaniu wartości kulturowych stanowisk archeologicznych na podstawie wyników archeologicznych badań interwencyjnych, w szczególnych przypadkach, może być niezbędne przeprowadzenie archeologicznych badań ratowniczych, w zakresie określonym inwestorowi pozwoleniem Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków); po zakończeniu badań archeologicznych teren będzie można trwale zainwestować;*
- *wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów dotyczących terenów wyznaczonych stref ochrony archeologicznej z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku Delegatura w Słupsku;*
- *adaptacja i włączenie w strukturę funkcjonalną gminy wartościowych elementów dziedzictwa archeologicznego.*

6. KIERUNKI ROZWOJU STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ STREFOWANIA TERENÓW GMINY

5.1. Kierunki rozwoju układu przestrzennego gminy

1. Zakładane w studium kierunki rozwoju przestrzennego obszaru gminy są w części kontynuacją przyjętych ustaleń w tym zakresie, ujętych w obowiązującym planie jej zagospodarowania przestrzennego (*który utracił ważność w 2003 r.*). Dynamika zmian przestrzennych, która miała miejsce w ostatnich latach, związana w szczególności z postępującym upadkiem rolnictwa i rozwojem w innych dziedzinach życia (przede wszystkim rozwojem funkcji rekreacyjnej) powoduje konieczność korekty tych zapisów. Utrzymuje się sformułowane w tym planie ustalenia dotyczące:

- preferowania rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej w obszarze gminy, wykorzystującej jej walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe,
- rozwoju zabudowy mieszkaniowej na terenach wiejskich poprzez jej uzupełnienie, przebudowę i modernizację,
- odpowiedniego wyposażenia zespołów zabudowy w infrastrukturę techniczną,
- przebudowy istniejącego układu komunikacyjnego dla uzyskania pełnej obsługi komunikacyjnej obszaru gminy poprzez kompleksową modernizację systemu dróg powiatowych i gminnych;

2. Ze względu na wymienione wyżej zmiany, które miały miejsce na terenie gminy w ostatnich latach, przyjęte zasady rozszerza się dodatkowo o:

- przyjęcie priorytetu rozwoju funkcji turystycznej przed działalnością produkcyjną;
- dostosowanie zabudowy produkcyjnej dawnych PGR dla nowych potrzeb zmienionych profili i skali produkcji rolnej i innych typów nieuciążliwej dla środowiska działalności gospodarczej;
- określenie obszarów właściwych dla rozwoju podstawowych funkcji.

3. W studium wyodrębnia się w obszarze gminy następujące strefy, o zróżnicowanej polityce zagospodarowania przestrzennego:

- strefy rozwoju zabudowy mieszkalnej, gospodarczej i produkcyjno-usługowej obejmujące tereny zainwestowane w poszczególnych miejscowościach, w strefach tych zakłada się:
 - dla kształtowania zabudowy: utrzymanie i rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej oraz produkcyjno-usługowej z możliwością wprowadzenia działalności gospodarczej na terenach produkcji rolnej w obrębie zabudowań dawnych PGR;
 - dla rozwoju i modernizacji sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego: wykorzystanie istniejących elementów sieci uzbrojenia technicznego, oraz ich modernizację dla podniesienia standardów zamieszkiwania; docelowo zakłada się wyposażenie wszystkich terenów wiejskich w sieci wodociągowe, kanalizacyjne oraz gazowe;
 - dla modernizacji i rozwoju układu komunikacyjnego: utrzymanie istniejącej sieci drogowej przy prowadzeniu sukcesywnej ich modernizacji i rozbudowy o niezbędne drogi dojazdowe;

- stref rekreacji, obejmującej tereny otwarte, położone w otoczeniu jezior w miejscowościach Dymno, Dźwierzno, Starzno, Zapadłe w strefach tych zakłada się:
 - dla kształtowania zabudowy: rozwój zabudowy rekreacyjnej i letniskowej z zachowaniem odpowiednich gabarytów zabudowy, realizowanej w zespołach harmonijnie wpisanych w lokalny krajobraz w obrębie dawnych siedlisk, na podstawie opracowanych dla tych terenów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz koncepcji architektoniczno-urbanistycznych, wspartych studiami krajobrazowymi;
 - dla kształtowania otoczenia wymienionej zabudowy: udostępnienie brzegów jezior poprzez budowę nowych pomostów i przystani oraz towarzyszących im drobnych usług związanych z obsługą wypoczywających tutaj ludzi, a także dopuszczenie działalności związanej z produkcją rolniczą, gospodarką leśną oraz innymi formami produkcji, nie wpływającymi niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego i krajobrazu;
- strefy terenów otwartych, obejmujące kompleksy leśne, tereny wykorzystywane rolniczo, zbiorniki wodne oraz inne tereny otwarte poza terenami zabudowanymi; na terenie tych stref zakłada się:
 - częściowe utrzymanie istniejącego sposobu zagospodarowania bez zmian (lasów, zadrzewień śródpolnych, ogrodów działkowych, części terenów wykorzystywanych rolniczo);
 - pozostawienie w niezmienionym stanie przebiegu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz udroźnienie tych, których ciągłość została naruszona;
 - dopuszczenie działalności związanej z produkcją rolniczą, gospodarką leśną, rybacką, rekreacją oraz innymi formami nie wpływającymi niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego.

4. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy dominujące znaczenie ma podział na powierzchnie zalesione, objęte w przeważającej części różnymi formami ochrony przyrody i powierzchnie niezalesione, związane z osadnictwem, funkcją rolniczą i innymi funkcjami gospodarczymi. Ze względu na wyraźną dysproporcję między tymi powierzchniami wyznacza się, dla ochrony otwartej przestrzeni wokół kilku miejscowości gminy (Koczała, Łękinia, Płocicz, Bielsko, i Starzno) i wokół obszaru kwalifikowanego do rozwoju ekstensywnego rolnictwa ekologicznego (obwód Pietrzykowo), nieprzekraczalne granice zalesień.

5. Intensywny rozwój zagospodarowania wielofunkcyjnego może odbywać się wyłącznie w tych częściach obszarów chronionych przed zalesieniem, które także wolne są od ograniczeń wynikających z ochrony przyrody w Koczale, dopuszcza się także taką możliwość w Łękinii.

6. Strefa rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowej w Koczale znajduje się na terenach wolnych od ograniczeń wynikających z ochrony przyrody, ale także obejmuje tereny w centrum (osi północ-południe) wsi, położone w lokalnym korytarzu ekologicznym. Strefa ta obejmuje tereny istniejącej oraz przesądzonej zabudowy mieszkaniowej, w tym usług publicznych, a także tereny przewidywanego rozwoju wielofunkcyjnego strefy mieszkaniowej i usług nieuciążliwych, określonego brutto, ze wszystkimi formami wyposażenia strefy zamieszkania, a szczególności łącznie z usługami publicznymi, zielenią publiczną.

7. W Koczale przewiduje się możliwość rozwoju funkcji gospodarczych, szczególnie produkcyjnych i składowych oraz usług uciążliwych w wydzielonej strefie, oddzielonej od strefy mieszkaniowo-usługowej. Odrębną strefę przestrzenną stanowi obszar kwalifikowany do lokalizacji elektrowni wiatrowych. Strefy te położone są w obszarach wolnych od ograniczeń wynikających z ochrony przyrody.

8. Strefy zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego, związane są z wodami jezior trzech jezior: Dymna, Głębokiego i Starzna, wraz z ochroną tych jezior i walorów ich okolic w postaci obszarów z zakazem zabudowy.

5.2. Kierunki rozwoju terenów produkcji i usług

1. Aktywizacja gospodarcza terenów gminy jest jednym z czynników jej rozwoju przestrzennego. Ukierunkowaniu rozwoju gospodarczego gminy służyć powinno zintegrowane podejście do planowania, obejmujące zagadnienia środowiskowe, gospodarcze, społeczne i przestrzenne. Powinny mu towarzyszyć wszelkie formy współpracy międzysektorowej i inicjatywy, prowadzące do utworzenia nowych miejsc pracy i podnoszenia umiejętności zawodowych zatrudnionych. Szczególne znaczenie w aktywizacji gospodarczej całego obszaru gminy będą miały tereny położone w obrębie nowej strefy produkcji, położonej we południowej części terenów wsi Koczała.

2. Dla rozwijania na terenach gminy działalności produkcyjnej i usług zakłada się w szczególności:

- rozwój istniejącego potencjału przetwórstwa rolno-spożywczego przy zagospodarowaniu istniejących obiektów produkcyjnych i nieruchomości, w tym terenów przewidzianych do przekształceń (byłe lotnisko wojskowe);
- rozwój przemysłu drzewnego w oparciu o istniejący tartak oraz przekształcone tereny po byłym lotnisku wojskowym, przy wykorzystaniu materiału do produkcji pozyskiwanego w obszarach istniejących i powiększanych kompleksów leśnych;
- innych usług, w szczególności handlu i gastronomii, wskazanych do rozwoju jako funkcja uzupełniająca na terenach zabudowy mieszkaniowej;

3. Dopuszcza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m² w granicach obszarów oznaczonych na rysunku studium, jako tereny istniejącej zabudowy i tereny przewidywanego rozwoju wielofunkcyjnego oraz funkcji gospodarczych.

4. Rozwój usług niezwiązanych bezpośrednio z obsługą mieszkańców, ale nieuciążliwych dla nich, może odbywać się w strefach zabudowy istniejącej i na wskazanych terenach przewidywanego rozwoju zarówno wielofunkcyjnego, jak i funkcji gospodarczych. Dopuszcza się także lokalizację usług, szczególnie związanych z turystyką i wypoczynkiem na innych terenach, pod warunkiem braku kolizji z warunkami ochrony przyrody i innych kwalifikacji ustalanych w studium, w szczególności z zakazem zabudowy.

5. Rozwój zagospodarowania usługowego i produkcyjnego oraz składowego, uciążliwego dla strefy zamieszkania, zwłaszcza związanego z przedsięwzięciami zaliczanymi do mogących znacząco oddziaływać na środowisko, przewidziany jest na obszarach wyznaczonych na ten cel na rysunku studium.

5.3. Kierunki rozwoju produkcji rolnej

1. Gospodarka rolna, obok gospodarki leśnej i priorytetowo traktowanej turystyki, jest jedną z głównych funkcji rozwojowych gminy. Dla przebudowy struktury agrarnej terenów gminy i restrukturyzacji funkcjonowania tej gałęzi gospodarki, zakłada się:

- utrzymanie pozycji dużych przedsiębiorstw przetwórstwa rolno- spożywczego, działających na terenie gminy;
- sukcesywną prywatyzację gruntów rolnych;
- rozdysponowania niewykorzystanych gruntów z zasobu Agencji Nieruchomości Rolnych, poprzez dzierżawę, sprzedaż i przekazywanie nowym grupom producentów;
- tworzenie grup producenckich dla poprawy rynku produktów rolnych i skutecznego zbytu wytwarzanych artykułów oraz tworzenie podstaw prawnych i organizacyjnych do integracji sfery produkcji rolnej z przetwórstwem rolno- spożywczym i systemem obrotu produktami rolniczymi;
- dostosowanie wielkości gospodarstw i ich możliwości produkcyjnych do warunków ekonomicznych na zmieniających się rynkach zbytu;
- rozwijanie produkcji rolniczej głównie **poprzez wprowadzanie do gospodarstw rolnych niszowych kierunków produkcji rolniczej, nowoczesnych technologii rolnictwa zrównoważonego;**
- przeznaczanie niewykorzystanej do produkcji rolnej istniejącej zabudowy inwentarskiej i gospodarczej dla potrzeb nieuciążliwej produkcji, baz, składów;

- **wprowadzanie do przestrzeni rolniczej działalności pozarolniczej, niekolidującej z produkcją rolną oraz walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi obszarów sąsiadujących;**
- **prowadzenie gospodarstwa rolnego zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej (zasady, porady i zalecenia, uznane jako obowiązujące normy etyczne postępowania każdego rolnika względem środowiska zebrano w kodeks dobrej praktyki rolniczej).**

2. W północnej części gminy, w obrębie Pietrzykowo, gdzie znajdują się najlepsze w gminie gleby III i IV kl. wyznacza się strefę, obszar kwalifikowany (predestynowany) do rozwoju ekstensywnego rolnictwa ekologicznego.

3. Najmniej przydatne dla rolnictwa tereny mogą być zalesiane, nie dotyczy to jednak gruntów poza wyznaczoną na rysunku studium granicą dopuszczalnych zalesień.

5.4. Kierunki rozwoju produkcji leśnej

1. Kierunki rozwoju produkcji leśnej na terenach pozostających we władaniu Lasów Państwowych ustalane są w okresowo sporządzanych planach urzędzeniowych gospodarstw leśnych Nadleśnictw Miastko i Niedźwiady, zaś podstawową tendencją w najbliższych latach będzie rozwijanie produkcji leśnej na nowych terenach, użytkowanych wcześniej rolniczo. Planowane dolesienia będą wykonywane głównie na gruntach nieleśnych zakładanych do przekazywania przez Agencję Nieruchomości Rolnych.

2. Dla prowadzenia skutecznej gospodarki leśnej w obszarze gminy zakłada się w szczególności:

- zachowanie dotychczasowej lokalizacji istniejących osad leśnych oraz innych obiektów związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej oraz budowę nowych w miarę potrzeb;
- wprowadzanie zalesień w ramach prac urzędzeniowych nadleśnictw oraz przez osoby prywatne oraz odpowiednie wyposażenie przejmowanych pod dolesienia obszarów w niezbędną infrastrukturę (drogi, ogrodzenia, place manewrowe, zbiorniki przeciwpożarowe), przy utrzymaniu tymczasowego, rolniczego sposobu użytkowania wskazanych pod dolesienia terenów miejscach wskazanych na rysunku studium oraz innych w miarę potrzeb;
- modernizację istniejącej sieci dróg leśnych oraz gminnych dla transportu pozyskiwanego drewna;
- udostępnienie dla rekreacji i turystyki wyznaczonych do tego obszarów leśnych, a w tym: wykorzystanie części dróg leśnych jako szlaków pieszych i rowerowych oraz wyznaczenie na terenach lasów zorganizowanych miejsc wypoczynku;
- naturalizację zbiorowisk leśnych w zakresie zgodności nasadzeń z występującymi typami siedliskowymi lasu;
- przeznaczanie pod zalesienia gruntów o słabych glebach (klas PsVI, RV, RVI);
- rozszerzenie funkcji ochronnych lasów (zwiększenie powierzchni lasów wodochronnych i glebochronnych) na obszarach występowania zagrożenia zanieczyszczeniem poziomym wodonośnego;
- ochronę lasów na najuboższych siedliskach przed pożarem oraz niekontrolowaną penetracją turystyczną.

3. Zalesienia dokonywane będą głównie na terenach przeznaczonych na ten cel w miejscowym planie zalesień gminy. W studium proponuje się jednak zmianę planu zalesień dla ich częściowego ograniczenia, w sposób przedstawiony na rysunku studium (granice dopuszczalnych zalesień). Wskazuje się także tereny preferowanych zalesień, nieobjętych planem.

6.5. Kierunki rozwoju rekreacji i turystyki

1. Studium zakłada rozwój różnorodnych form rekreacji i turystyki na terenie gminy, realizowany w sposób zrównoważony, nie degradujący jej walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Aktywizacja i udostępnienie nowych obszarów rekreacji i wypoczynku będzie mieć miejsce na terenach zainwestowanych wybranych miejscowości oraz w ich otoczeniu a także na terenach leśnych i

terenach otwartych, ze szczególnym uwzględnieniem turystycznego zagospodarowania stref brzegowych jezior.

2. W obszarze gminy zakłada się w związku z tym rozwój następujących form turystyki i wypoczynku:

- agroturystyki, realizowanej przy wykorzystaniu możliwości recepcyjnych pojedynczych gospodarstw, oferujących kwatery, wyżywienie oraz organizację wolnego czasu;
- turystyki kwalifikowanej, wykorzystującej walory miejscowych jezior (dla wędkarstwa, żeglarstwa, kajakarstwa oraz innych sportów wodnych dopuszczonych do uprawiania na w/w akwenach); oraz walory kompleksów leśnych dla m.in. myślistwa;
- turystyki pieszej, wykorzystującej walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe gminy przy rozbudowie istniejącej sieci szlaków pieszych, zorganizowanych miejsc wypoczynku, przy wzbogaceniu oferty obiektów handlowych i gastronomicznych w miejscowościach położonych na trasach wędrówek pieszych;
- turystyki pobytowej, realizowanej przy wykorzystaniu istniejącej i planowanej bazy turystycznej z rozszerzoną ofertą obsługi możliwie największej liczby przyjezdnych;
- turystyki rowerowej w obszarze całej gminy, poprowadzonej po wyznaczonych szlakach rowerowych z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy oraz poszerzonej oferty miejscowości położonych wzdłuż tych tras;
- turystyki zmechanizowanej, uprawianej po oznakowanych, wytyczonych **i specjalnie przygotowanych** trasach, **wyłącznie w obszarach nieobjętych żadną z form ochrony przyrody i z uwzględnieniem nieuciążliwości dla terenów zamieszkania i wypoczynku**;
- turystyki wodnej w oparciu o zasoby wodne gminy ze szczególnym uwzględnieniem jezior: Dymno, Głębokiego (**powierzchnia jeziora Głębokiego znajduje się w całości w granicach gminy Miastko**) oraz doliny Brdy, **z uwzględnieniem zakazu używania pływającego sprzętu motorowego**.

3. Dla poprawy obsługi ruchu turystycznego w obszarze gminy zakłada się przeprowadzenie następujących działań:

- rozwój bazy noclegowej z ofertą skierowaną do możliwie najszerszego kręgu odbiorców, o zróżnicowanym standardzie (ośrodków wypoczynkowych, pokoi do wynajęcia, campingów, pól namiotowych);
- podniesienie poziomu świadczonych usług w gastronomii i poszerzenie oferty gminy w tej dziedzinie o nowe obiekty infrastruktury towarzyszącej;
- stworzenie atrakcyjnych możliwości uprawiania sportów oraz innych form czynnego spędzania wolnego czasu;
- poprawę stanu dróg, **także niepublicznych, w atrakcyjnych dla turystyki ciągach**;
- stworzenie gminnego ośrodka informacji turystycznej dla skutecznej promocji oferty turystycznej gminy i uruchomienie spójnego systemu informacji wizualnej, służącego potrzebom turystów i zapewnieniu podstawowych informacji o ciekawych obiektach;
- poprawę estetyki istniejących obiektów dla obsługi ruchu turystycznego oraz staranne zagospodarowanie ich otoczenia;
- dostosowanie oferty turystycznej gminy w zależności od zmieniających się warunków różnych pór roku;
- rozbudowę terenów rekreacji dla celów turystyki pobytowej, prowadzonej w sposób ekstensywny, w układach zabudowy z towarzyszeniem zieleni, przy zapewnieniu pełnej dostępności brzegów jezior, między innymi zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego otoczenia Jeziora Dymno.

4. Szczególnym zagadnieniem w ukierunkowaniu rozwoju turystyki pobytowej na terenie gminy jest potrzeba ograniczenia wznoszenia tymczasowej zabudowy letniskowej o niskim standardzie oraz poprawa stanu technicznego i estetycznego istniejącego zainwestowania. Realizacja nowych zespołów zabudowy rekreacyjnej nie może powodować degradacji walorów lokalnego krajobrazu **oraz powodować przekroczenia chłonności rekreacyjnej obszaru**. W studium zakłada się ograniczenie presji na atrakcyjne widokowo tereny otwarte, położone nad brzegami jezior. Dla pełnego wykorzystania istniejącego zainwestowania turystycznego oraz poprawy warunków korzystania z otoczenia zbiorników wodnych, stanowiących jeden z głównych elementów oferty turystycznej gminy, zakłada się:

- wzbogacenie zainwestowania turystycznego o nowe obiekty przy zapewnieniu dostępu do brzegów jezior w wyznaczonych planami zagospodarowania przestrzennego miejscach w otoczeniu Jeziora Dymno;
- wzbogacenie zainwestowania turystycznego o nowe obiekty przy zapewnieniu dostępu do brzegów jezior w pozostałych częściach gminy po objęciu tych terenów miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

5. Szczególną formą działalności wskazaną do rozwijania na terenie gminy jest agroturystyka, alternatywna do prowadzonych obecnie form działalności na terenach wiejskich. Dla uzyskania odpowiedniego poziomu świadczonych usług jest w szczególności utrzymanie wysokich ich standardów, przede wszystkim w zakresie wyposażenia wynajmowanych pomieszczeń, podniesienia estetyki zabudowy, odpowiedniej promocji i informacji.

6. Rozwój rekreacji i turystyki związanej z wykorzystaniem walorów jezior powinien polegać przede wszystkim na maksymalnym podnoszeniu standardów zainwestowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego terenów nad jeziorami. W tym celu ustala się zasadę ochrony tych terenów w postępowaniu planistycznym, przedstawionym w rozdz. 8. Zasady prowadzenia polityki przestrzennej. Tereny narażone na nadmierną presję inwestycyjną nad jeziorem Dymno chronione są w planie miejscowym; ochrona okolic jeziora powinna być wzmocniona planem zakazu zabudowy, którego proponowany zasięg oznaczony jest na rysunku studium.

7. Istotny rozwój zagospodarowania rekreacyjno-turystycznego może nastąpić w obrębie Starzno nad Jeziorem Głębokim (z uwzględnieniem zakazu zabudowy w psie 100 m od linii brzegowej jeziora, obowiązującego w obszarze chronionego krajobrazu); poza zagospodarowaniem przesądzonym w planie Starzno-Letnisko wyznacza się teren dla zabudowy rekreacji indywidualnej. Dla jej zdyscyplinowania precyzuje się następujące parametry: wielkość działki – co najmniej 2000 m²; powierzchnia zabudowy działki – do 150 m²; budynki dwukondygnacyjne – parter i poddasze; powierzchnia użytkowa budynków – do 180 m². Teren może być przeznaczony na inne formy zabudowy o funkcji rekreacyjno-turystycznej, pod warunkiem nieprzekraczania ilości użytkowników formy wyżej wymienionej. Obszar powinien być chroniony przed dalszym zwiększaniem ilości użytkowników przez sporządzenie planu miejscowego, także zakazu zabudowy.

5.6. Kierunki rozwoju i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego.

1. W aktualnych programach i w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dla obszaru gminy Koczała z inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wymieniane są trasy rowerowe: trasa międzyregionalna nr 16 „Naszyjnik Północy” i regionalna nr 127 oraz szlak kajakowy „Dola Brda”; przebieg obu tras rowerowych i szlaku kajakowego wyznaczony jest na rysunku studium.

2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym omówione są odpowiednio w poszczególnych działach studium. Terenami rozmieszczenia lokalizacji inwestycji publicznych związanych z obsługą strefy mieszkalno-usługowej w miejscowości Koczała są głównie tereny oznaczone na rysunku studium, jako tereny istniejącej i przesądzonej zabudowy oraz przewidywanego rozwoju wielofunkcyjnego strefy mieszkaniowej i usług nieuciążliwych.

Dla aktualnych potrzeb gminy wskazane zostały na rysunku studium lokalizacje: 1. przepompowni ścieków oraz obiektów kultury i kultury fizycznej w Koczale, 2. obiektu kultury fizycznej oraz drogi i parku w Płociczu (Koczała), 3. obiektu kultury fizycznej w Płociczu, 4. i 5. obiektów kultury fizycznej w Łekini, 6. obiektu kultury fizycznej w Wilkowie (Trzyniec), 7. obiektu kultury i drogi w Wilkowie i 8. obiektów kultury i rekreacji w Koczale. Studium nie ogranicza lokalizacji inwestycji celu publicznego, jeśli nie kolidują one z celami, wynikającymi z przepisów odrębnych. Przyjmuje się, że terenami właściwymi dla inwestycji publicznych związanych z obsługą strefy mieszkalno-usługowej są tereny w zasięgu co najmniej 300 m od terenów istniejącej i planowanej zabudowy tej funkcji.

6. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU KOMUNIKACJI

1. Zasadniczym elementem rozbudowy istniejącego układu sieci drogowej gminy, będzie podnoszenie standardu istniejącej sieci drogowej oraz jej rozbudowa o nowe elementy. Działania zmierzające do realizacji przyjętych celów będą się koncentrować na:

- remontach i przebudowie dróg powiatowych;
- remoncie głównych ulic Koczały oraz budowie nowych ciągów pieszych wzdłuż ulic, na planowanych terenach rekreacji w otoczeniu jeziora Dymno oraz w centralnej części wsi;
- przebudowie dróg gminnych i powiązaniem z nią stopniowym wyposażeniu wszystkich miejscowości sołeckich w chodniki dla pieszych;
- budowie parkingów w miejscowościach rekreacyjnych oraz w pobliżu miejsc najczęściej odwiedzanych przez turystów;
- **rozwoju sieci dróg gminnych;**
- **przystosowywanie dróg publicznych do ruchu rowerowego**

2. Rozwój sieci drogowej przewiduje zwiększenie liczby dróg gminnych, jako dróg publicznych, a także udostępnienie dla ruchu publicznego większej ilości dróg leśnych, w powiązaniu z drogami gminnymi, jak na rysunku studium; nie ogranicza się innych rozwiązań.

3. Zwiększające się natężenie ruchu drogowego, obciążającego ulice Koczały, szczególnie ruchu transportowego w przypadku rozwoju zainwestowania gospodarczego w południowej części miejscowości, wymaga budowy drogi łączącej drogi powiatowe nr 2503G, 2504G i 2505G bez przekraczania linii torowiska kolejowego lub z wykorzystaniem jego odpowiedniego odcinka.

3. Budowy i modernizacje dróg powinny uwzględniać przystosowanie ich dla ruchu turystycznego, w tym rowerowego.

4. Nie przewiduje się reaktywacji zlikwidowanej linii kolejowej; teren torowiska może być wykorzystany na cele drogowe, w tym dla trasy rowerowej.

5. Nie przewiduje się reaktywacji lotniska na terenach powojkowych w Łękinie, jednak sposób zagospodarowania ustalony w planie miejscowym (dotyczy to także przyległego terenu w gminie Rzeczenica) umożliwi przystosowanie terenu na potrzeby małego lotniska lub lądowiska.

7. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU SIECI I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Zakłada się utrzymanie istniejącego systemu zaopatrzenia gminy w wodę, **opartego na systemach zbiorczych** oraz rozbudowę magistralnej i rozdzielczej sieci wodociągowej na terenach **istniejącej i** planowanej zabudowy, dla osiągnięcia właściwego standardu zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy. Utrzymuje się dotychczasowe sposoby zaopatrzenia w wodę za pośrednictwem studni kopanych i wierconych, stanowiących indywidualne ujęcia wody na terenach o zabudowie rozproszonej, gdzie budowa zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę nie ma uzasadnienia ekonomicznego.

2. Zakłada się sukcesywną rozbudowę istniejącego **zbiorczego systemu odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych**. System ten winien docelowo objąć **75% mieszkańców gminy**. Priorytetowym zadaniem inwestycyjnym jest budowa nowych sieci kanalizacyjnych na terenach **zabudowy zwartej**, nie wyposażonej w zbiorczą sieć kanalizacyjną. Dla osiągnięcia właściwego poziomu obsługi mieszkańców gminy **przez zbiorcze systemy kanalizacyjne oraz obniżenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i ziemi wymagana jest realizacja następujących kierunków zagospodarowania przestrzennego:**

- budowę systemu kanalizacji **sanitarnej** oraz zbiorczej oczyszczalni ścieków dla miejscowości Wilkowo i Trzyniec;

- włączanie w gminny system **odbioru i** oczyszczania ścieków kolejnych miejscowości, w kolejności określonej programem rozwoju tych sieci infrastruktury,
- **na terenach zabudowy położonej poza ekonomicznie uzasadnionym podłączeniem do zbiorczych sieci kanalizacyjnych ścieki bytowe należy unieszkodliwiać na oczyszczalniach przydomowych lub odprowadzać do szczelnych zbiorników bezodpływowych i zapewnić ich kontrolowany wywóz do punktu zlewnego.**

3. Wody opadowe i roztopowe niewymagające oczyszczania powinny być zagospodarowane na terenie poszczególnych nieruchomości np. przez rozsączenie lub retencjonowanie i ich późniejsze wykorzystanie do podlewania zieleni czy zmywania utwardzonych powierzchni w czasie pogody bezdeszczowej. Natomiast wody opadowe lub roztopowe, ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni, powinny trafić do ziemi lub wód powierzchniowych po wcześniejszym oczyszczeniu na lokalnym urządzeniu.

4. Zaspokajanie potrzeb ciepłych na terenie gminy odbywać się będzie z lokalnych i indywidualnych źródeł ciepła, tak jak ma to miejsce dotychczas.

Zakłada się racjonalizację zużycia energii cieplnej oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza przez:

- **modernizację obiektów i urządzeń do produkcji ciepła, w tym urządzeń grzewczych w gospodarstwach domowych, pod kątem podwyższenia ich sprawności oraz zmiany rodzaju stosowanych paliw;**
- **poprawę izolacyjności cieplnej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.**

Przewiduje się zwiększenie wykorzystania w lokalnych i indywidualnych źródłach ciepła energii ze źródeł odnawialnych przez:

- **zastępowanie paliw kopalnych (przede wszystkim węgla) biomasą w urządzeniach grzewczych małej mocy i niskiej sprawności,**
- **upowszechnienie wykorzystywania energii słonecznej do przygotowywania ciepłej wody.**

5. Zakłada się utrzymanie zasilania terenów gminy w energię elektryczną za pośrednictwem istniejącej sieci energetycznej średniego i niskiego napięcia, powiązanej z istniejącą linią przesyłową wysokiego napięcia. Dla rozbudowy sieci energetycznej zakłada się:

- **budowę nowych linii średniego napięcia oraz stacji transformatorowych dla nowych terenów przeznaczanych pod inwestycje, w szczególności dla planowanych stref produkcyjnych w południowej części terenów zainwestowanych wsi Koczała;**
- **modernizację i rozbudowę elementów oświetlenia ulicznego na terenach wsi;**
- **rozwijanie alternatywnych źródeł pozyskiwania energii, takich jak elektrownie wiatrowe na terenach wskazanych na rysunku studium, z rozbudową infrastruktury koniecznej do odbierania energii i jej przesyłu, a także systemów solarnych.**

6. Przewiduje się rozwój systemu usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych m.in. poprzez rozbudowę i przebudowę sieci i urządzeń telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych jak i nowych technologiach, w tym budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej. System telekomunikacyjny na terenie gminy powinien być zintegrowany z systemami sieci internetowych: wojewódzką i krajową.

7. Dla poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami przewiduje się realizację następujących kierunków zagospodarowania przestrzennego:

- **przebudowę systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w tym:**
 - a) **budowę systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych,**
 - b) **rozwój systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i budowlanych,**
 - c) **budowę systemu zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,**
 - d) **wspieranie budowy systemu kompostowania przydomowego na terenie gminy w celu eliminacji odpadów ulegających biodegradacji ze strumienia odpadów kierowanych na składowisko.**
- **zakończenie rekultywacji zamkniętych składowisk oraz prowadzenie ich monitoringu**

- **zapewnienie bezpiecznego dla środowiska odzysku lub unieszkodliwiania osadów ściekowych wytwarzanych w oczyszczalniach ścieków;**
- **wyeliminowanie praktyk porzucania odpadów.**

Zebrane z terenu gminy odpady komunalne powinny być kierowane na regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych w Nowym Dworze gm. Chojnice, zgodnie z przyjętą uchwałą Nr 416/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 roku w sprawie wykonania „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego”.

8. Rozwój energetyki odnawialnej, proekologiczne źródła energii

Rozwój energetyki odnawialnej stanowi ważny cel polityki Unii Europejskiej. Zgodnie z dyrektywą 2009/28/WE udział odnawialnych źródeł energii w bilansie energii w Polsce do 2020 r. powinien wzrosnąć więcej niż dwukrotnie i osiągnąć 15%. Potrzeba rozwoju energetyki odnawialnej wynika z konieczności ograniczenia emisji zanieczyszczeń z procesów spalania paliw energetycznych, wyczerpywania się zasobów paliw kopalnych i coraz mniej korzystnych ekonomicznie warunków ich pozyskiwania. Dlatego na terenie gminy planuje się rozwój energetyki odnawialnej (rozproszonej) opartej na lokalnie dostępnych surowcach i zasobach. Szczególnie obiecujące wydają się na terenie gminy perspektywy energetycznego wykorzystania biomasy (m.in. współspalanie odpadów drzewnych, biomasy z rolnictwa i upraw energetycznych, biogazu) do produkcji energii elektrycznej i ciepłej oraz energetyki wiatrowej. Planowany rozwój energetyki odnawialnej wpłynie na podniesienie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz wzrost aktywizacji gospodarczej.

W ramach rozwoju energetyki odnawialnej przewiduje się wykorzystanie:

- **energii słonecznej w mieszkalnictwie i usługach do podgrzewania ciepłej wody użytkowej, w systemach dwufunkcyjnych (ciepła woda – c.w.u. i ogrzewanie pomieszczeń c.o.) oraz w przemyśle i rolnictwie do przygotowania ciepła technologicznego. Do zasilania odbiorników zlokalizowanych w znacznym oddaleniu od źródeł zasilania i o niewielkich, okresowych zużyciach energii, takich jak nocne podświetlanie znaków drogowych, przystanków autobusowych lub miejsc niebezpiecznych zakłada się wykorzystanie fotowoltaicznych systemów solarnych.**
- **niskotemperaturowych wód geotermalnych do uzupełniającego pozyskiwania energii ciepłej (a w przyszłości i energii elektrycznej), zwłaszcza do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budynkach mieszkalnych oraz dla celów usługowych i rekreacyjnych;**
- **energii wiatru do produkcji energii elektrycznej w planowanych farmach elektrowni wiatrowych. Na wyznaczonych obszarach dopuszcza się realizację innych niż elektrownie wiatrowe urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Budowę farm elektrowni wiatrowych winno się poprzedzić studium akustycznym w odniesieniu do istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej oraz pełnym rocznym monitoringiem przedinwestycyjnym awifauny i nietoperzy;**

dla ewentualnych lokalizacji elektrowni wiatrowych wyznaczony został obszar wraz z określeniem stref ochronnych; przyjęta została zasada, że niezależnie od zachowania norm wynikających z przepisów, elektrownie powinny zachować odległości: od budynków ze stałym pobytem ludzi – co najmniej 500 m i od granicy (krawędzi) lasu – co najmniej 250 m; wyznaczony dla elektrowni wiatrowych obszar spełnia te kryteria i jest jednoznaczny ze strefą oddziaływania tych elektrowni;

wyprodukowana w elektrowniach energia przesyłana będzie do sieci publicznej liniami kablowymi; nie przewiduje się budowy nowych elektroenergetycznych linii napowietrznych;

- **energii biomasy - istnieją realne przesłanki do zwiększenia potencjału upraw energetycznych, na co pozwalają warunki przyrodniczo-glebowe - szczególnie w południowej części gminy. Nowemu kierunkowi powinien towarzyszyć rozwój lokalnego przetwórstwa biomasy (roślin z plantacji energetycznych, słomy, siana, drewna odpadowego); wysoka lesistość obszaru (blisko 70%) sprawia, że z terenu gminy pozyskiwane są duże ilości drewna opałowego.**

Kierunki rozwoju energetyki odnawialnej w oparciu o biomasę:

- **budowa infrastruktury do przerobu biomasy na paliwa stałe, płynne lub gazowe,**
- **przeznaczanie na cele energetyczne nadwyżek słomy z upraw polowych i siana z niewykorzystywanych lub ekstensywnie użytkowanych trwałych użytków zielonych,**
- **uprawa roślin energetycznych na gruntach ornych z wykorzystaniem tradycyjnych roślin rolniczych, takich jak: rzepak, kukurydza, ziemniaki, topinambur, trawy wieloletnie i in.,**
- **wykorzystanie części odłogów, ugorów i najłagodniejszych gruntów ornych do ekstensywnej uprawy roślin energetycznych o małych wymaganiach glebowych (owies, żyto, spartina),**
- **zakładania towarowych wieloletnich plantacji lasów energetycznych (wierzba, topola, róża wielokwiatowa itp.), w dostosowaniu do ich wymagań gruntowo-wodnych,**
- **racjonalne pozyskiwanie drewna odpadowego z lasów, zadrzewień przydrożnych i sadów oraz z przetwórstwa tartaczego.**

8. KIERUNKI PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM POWODZIOWYM

Z racji uwarunkowań fizjograficzno – hydrologicznych tereny położone w dolinie rzeki Brdy zaliczono do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z ustawy prawo wodne, w tym zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt 3 zabrania się lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania. Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w art. 40 ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód, jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi.

Prócz tego, zgodnie z art. 88l ust. 1 ustawy prawo wodne, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- **wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych;**
- **sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;**
- **zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.**

Jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwolnić od zakazów wskazanych wyżej.

Jak wynika z art. 88 ust. 7 ustawy, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji:

- **wskazać sposób uprawy i zagospodarowania gruntów oraz rodzaje upraw wynikające z wymagań ochrony przed powodzią;**
- **nakazać usunięcie drzew lub krzewów.**

Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na terenie gminy wymaga zachowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w dotychczasowym użytkowaniu.

9. ZASADY PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. Przyjęcie zasady zrównoważonego rozwoju jako podstaw strategii rozwoju całego regionu uznaje się także za podstawową zasadę służącą ukierunkowaniu długookresowej strategii rozwoju przestrzennego gminy Koczała. Wiąże się z tym przyjęcie celów polityki przestrzennej w jej obszarze obejmujących:

- rozbudowę systemu terenów chronionych i wkomponowanie przyjętych zasad ich ochrony w procesy społeczno - gospodarczego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, z eliminacją uciążliwych wpływów na stan środowiska;
- pełną ochronę dziedzictwa kulturowego, połączoną z utrwalaniem korzystnych cech historycznie wykształconej, wartościowej struktury funkcjonalno – przestrzennej obszarów zainwestowanych gminy;
- efektywny rozwój wsi gminnej, dostosowany do zróżnicowanych przestrzennie uwarunkowań, połączony z przeprowadzeniem kompleksowej restrukturyzacji jego struktury funkcjonalno - przestrzennej, z położeniem szczególnego nacisku na wykształcenie jego części centralnej;
- poprawę ładu przestrzennego na terenach gminy oraz sprawnego funkcjonowania układu komunikacyjnego i sieci inżynierskich;

2. Realizacja ww. celów powinna doprowadzić do mierzalnej poprawy standardów:

- ekologicznych, związanych z poprawą stanu środowiska przyrodniczego gminy, wzmocnieniem kondycji i walorów użytkowych oraz zapewnieniem jego stabilnej równowagi;
- ładu społecznego, polegającego na powszechnej poprawie warunków życia, w tym m.in. wysokiej dostępności do usług i miejsc pracy oraz odpoczynku;
- ładu ekonomicznego, związanego z ekonomizacją kosztów utrzymania, tworzeniem udogodnień dla rozwoju i działalności gospodarczej, przy minimalizacji obciążeń dla środowiska i infrastruktury;
- ładu estetyczno - funkcjonalnego, związanego z poprawą strony estetycznej i technicznej terenów mieszkaniowych, zagrodowych oraz produkcyjno-usługowych.

3. Przyjęte wyżej cele polityki przestrzennej gminy będą respektowane w ramach opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz przy podejmowaniu decyzji dotyczących zagospodarowania i rozwoju przestrzennego gminy. Obejmą one także prowadzenie stałego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

4. Ustalanie przeznaczenia terenów i zasad jego zagospodarowania, należące do zadań własnych władz samorządowych, będą podejmowane na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracowanych z uwzględnieniem przyjętych w studium zasad prowadzenia polityki przestrzennej.

5. W przypadku braku planów, przy respektowaniu obowiązujących przepisów prawa ustalanie przeznaczenia terenów i zasad jego zagospodarowania będzie przedmiotem decyzji administracyjnych.

Taka sytuacja stwarza jednak zagrożenie dla ładu przestrzennego i dla ochrony przed niewłaściwą zabudową terenów, które powinny być chronione przed nadmierną presją inwestycyjną. Wynika to z dużego zakresu swobody ustalania warunków zabudowy, jaki dają interpretacje przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w orzecznictwie. Zasadą tworzenia i chronienia ładu przestrzennego na wymagających tego terenach może być sporządzanie planów miejscowych nieograniczających się tylko do terenów planowanych działań inwestycyjnych ale obejmujących także odpowiedni zasięg przestrzeni dla ustalenia zakazu zabudowy.

6. W studium zakłada się objęcie opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego następujących obszarów:

- ***obszaru wsi Koczała, jako miejscowości o największej dynamice zmian w przestrzeni, w jej obrębie geodezyjnym w całości lub w uzasadnionych funkcjonalno-przestrzennie częściach, odpowiednio do bieżących zamierzeń rozwojowych, w tym dla elektrowni wiatrowych, a także dla ustalenia zakazu zabudowy; zalecane jest sporządzenie planu miejscowego gwarantującego możliwość budowy drogi gminnej, łączącej drogi powiatowe nr 2503G, 2504G i 2505G po południowej stronie linii torowiska kolejowego;***
- ***wsi Łękinia co najmniej w granicach obszaru zabytkowego układu ruralistycznego;***
- ***wsi Starzno co najmniej w granicach obszaru starego układu ruralistycznego wraz z przyległym brzegiem Jeziora Starzno;***
- ***terenów okolic jeziora Głębokiego w obrębie Starzno;***
- ***obszarów zakazu zabudowy;***
- pozostałych terenów gminy w miarę potrzeb.

7. Ewentualna zmiana mpzp Starzno-Letnisko nie może dopuścić do zwiększenia powierzchni zabudowy i ilości użytkowników planowanego zagospodarowania.

Ewentualna zmiana mpzp Okolic Jeziora Dymno nie może dopuścić do zwiększenia powierzchni zabudowy i ilości użytkowników planowanego zagospodarowania, za wyjątkiem zwiększenia dokonywanego w zmianie planu, sporządzonej na podstawie uchwały o przystąpieniu podjętej przed uchwaleniem niniejszej zmiany studium.

8. W planach zakazu zabudowy mogą być wyłączone z zakazu inwestycje publiczne szeroko rozumianej infrastruktury, związanej z obsługą obszaru.

9. W przypadku wyznaczenia lokalizacji obiektu handlowego o powierzchni sprzedaży ponad 400 m² miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu tej lokalizacji sporządza się obowiązkowo. W planie tego obiektu powinny być ustalone warunki architektoniczne dostosowujące go uwarunkowań kulturowych i krajobrazowych lokalizacji.

10. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ustalać się będzie szczegółowe zasady kształtowania układów zabudowy, istniejących lub wprowadzanych oraz komunikacji poprzez:

- ustalanie zasad kształtowania nowej zabudowy w nawiązaniu do układu i charakteru najstarszej zabudowy;
- dostosowanie parametrów nowej zabudowy do podstawowych cech najstarszych budynków, w tym do ich wysokości, usytuowania kalenicy w stosunku do ulicy, kształtu dachu, rozłożenia i wymiarów otworów okiennych i drzwiowych; stosowanie tradycyjnych rozwiązań materiałowych, w tym kolorystyki charakterystycznej dla danej miejscowości;
- ograniczanie lokalizacji od strony frontowej (ulicy) nowych obiektów gospodarczo-usługowych, o ile nie wynika to z zabudowy sąsiadujących siedlisk;
- zachowanie tradycyjnych podziałów parcelacyjnych i lokalizacji siedlisk w układzie lokalnym z dopuszczeniem podziału szerokich działek prostopadle do ulicy (drogi), z szerokością frontu, pozwalającą na zlokalizowanie w linii zabudowy nowego budynku;
- zachowanie jak najliczniejszej zewidencjonowanej, wartościowej zabudowy historycznej z ograniczeniem zmian bryły, detalu architektonicznego oraz pozostałego wystroju;
- dopuszczenie realizacji nowej zabudowy mieszkalnej w gabarytach i na terenach lokalizacji zabudowy dotychczasowej, w nawiązaniu do usuniętej lub w oparciu o typ zabudowy regionalnej;
- dopuszczenie adaptacji części lub całości zabudowy gospodarczej na cele mieszkalne lub usługowe oraz przeznaczanie na cele usługowe budynków mieszkalnych z podkreśleniem ich dotychczasowej funkcji i formy w tym zachowaniu kształtu dachu i materiału pokrycia;
- wprowadzenie zakazu lokalizacji zabudowy tymczasowej w otoczeniu obiektów zabytkowych;
- wprowadzenie zakazu lokalizacji wolnostojących nośników reklamowych na tle obiektów historycznych, zespołów zieleni i otwartego krajobrazu;
- **wprowadzenie zakazu wszelkich reklam w obszarach zagospodarowania rekreacyjnego i w bliskim otoczeniu jezior; zakaz nie dotyczyłby znaków i tablic informacyjnych, w tym szyldów;**
- zachowanie i odtwarzanie brukowanych nawierzchni ulic wiejskich w miejscach nie wpływających ujemnie na przepustowość systemu drogowego, a obciążonych głównie ruchem pieszym.

11. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na planowanych terenach rozwoju funkcji turystycznej, rekreacyjnej i mieszkalnej poza terenami obecnego zainwestowania, powinny być stosowane następujące zasady kształtowania ich układów zabudowy oraz komunikacji:

- dopuszczenie wznoszenia nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjnej i usług turystyki wyłącznie na działkach o minimalnej powierzchni **2000 m²**; dopuszcza się działki o powierzchni mniejszej, ale wynoszącej co najmniej 1000 m², dla zabudowy rekreacji indywidualnej w formie zorganizowanej przestrzennie – Letniska Starzno, jeśli w zagospodarowaniu letniska powierzchnie działek będą stanowiły nie więcej, niż ok. 60% powierzchni zespołu, a pozostałe powierzchnie będą przeznaczone na wspólne dla zespołu elementy zagospodarowania, to jest

zieleni, place i drogi, urządzenia rekreacyjne, a także ewentualnie w części na obiekty usługowe dla funkcji rekreacyjno-turystycznej.

- ustalenie nieprzekraczalnej wysokości zabudowy na 12 m w obszarze w otoczeniu jezior;
- **stosowanie zasady zagospodarowania, gwarantującego osłanianie zabudowy od strony jezior zielenią;**
- **stosowanie zakazu zabudowy w pasie o szerokości 100 od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych zlokalizowanych w granicach obszaru chronionego krajobrazu (zgodnie z § 5 pkt 8 uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 1161/XLVIII/10 z dnia 28 kwietnia 2010r.)**
- wprowadzenie zakazu lokalizacji zabudowy tymczasowej;
- budowę nowych systemów dróg i ulic dojazdowych i lokalnych zgodnie z wymogami, jakie powinny spełniać drogi publiczne w trybie odrębnych przepisów;
- zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych lokalnych cieków wodnych poprzez ich obudowę terenami zieleni wysokiej;
- zapewnienie swobodnego, publicznego dostępu do brzegów jezior z utrzymaniem ich obudowy w naturalne elementy zieleni (zadrzewienia, trzcinowiska).

10. ZASADY INTERPRETACJI WSKAZAŃ I POSTANOWIEŃ STUDIUM

1. Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zobowiązują do sporządzania planów miejscowych w zgodności z ustaleniami studium **(wg obowiązującej aktualnie ustawy wymagane jest nienaruszanie ustaleń studium)**; wymóg ten rodzi problemy interpretacyjne. Ponieważ istotą postanowień studium jest wyrażenie polityki przestrzennej gminy, powinny być one odczytywane i stosowane, jako podlegające dość szerokiej interpretacji. Należy przyjąć, że za zgodny z niniejszym studium można uznać plan, który uwzględnia idee zawarte w poszczególnych rozdziałach części II. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” ze szczególnym uwzględnieniem wskazań zawartych w rozdziale 8. „Zasady prowadzenia polityki przestrzennej”.

2. Odpowiednio, jako orientacyjne, należy traktować oznaczenia i ustalenia graficzne na rysunku studium. Interpretacji nie podlegają jedynie granice i zasady zagospodarowania obszarów ustanowione na podstawie przepisów odrębnych oraz prawa miejscowego; zmienić je można jedynie w postępowaniu (trybie), w jakim zostały ustanowione. Jako wiążące należy także traktować w odpowiednim zakresie te postanowienia studium, które jednoznacznie odnoszą się do specyficznych, jednostkowych cech miejsca lub problemu.

3. Ewentualne zmiany interpretacyjne dotyczące zasad i elementów zagospodarowania, rozważane w związku z działaniem planistycznym, mogą być dopuszczone tylko w przypadku objęcia tym działaniem wszystkich istotnych skutków przestrzennych zmian, zwłaszcza gdy dotyczą rozwiązań ciągłych i systemowych.

4. Za zgodne ze studium można uznać lokalizacje i przeznaczenia dla wszelkich drobnych zamierzeń, jeśli nie są sprzeczne z określanymi w studium ideami i zasadami oraz przepisami odrębnymi.